

การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนา
ความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย

อริติญา สมชนพรรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE DEVELOPMENT OF WHOLE LANGUAGE APPROACH
USING FABLES TO ENHANCE FLUENCY THINKING OF
PRE-CHILDHOOD STUDENTS**

ATHITIYA SOMTHAMAPORN RUCH

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education program in Curriculum and Instruction

Academic Year 2014

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนา
ความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย
ชื่อผู้วิจัย อธิติญา สมธนพรรัชต์
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตตุด
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

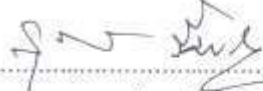

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาสา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตตุด)

..... กรรมการ
(อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุพรรณ ลิ้มบริบูรณ์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บงอร เสรีรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย
ชื่อผู้วิจัย	อริติญา สมชนพรรัชต์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ทวิศักดิ์ จงประดับเกียรติ
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยและ 2) เปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแตง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนิทานพร้อมภาพประกอบ แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน แผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการคิดคล่องแคล่วและการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการ: การเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ขั้นความคิดคุกรุ่น: การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า ขั้นความคิดกระจ่างชัด: การค้นพบคำตอบและขั้นทดสอบความคิด: การพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่
2. นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่วหลังเรียนโดยใช้ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม นิทาน ความคิดคล่องแคล่ว

Title   **The Development of Whole Language Approach Using Fables
to Enhance Fluency Thinking of Pre-Childhood Students**

Author   **Athitiya Somthamapornruch**

Program   **Curriculum and Instruction**

Major Advisor   **Associate Professor Dr.Wirot Wattananimitkul**

Co-advisor   **Taweesak Jongpradubkiat**

Academic Year   **2014**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the whole language approach using fables to enhance fluency thinking of pre-childhood students and 2) to compare the fluency thinking of the pre-childhood students between before and after learning through whole language approach using fables. The sample included 24 pre-childhood students at Muangkae School, Bangruk District, in the 1st semester of academic year 2013. The research instruments consisted of illustrated fables, listening, speaking, reading and writing test, lesson plans, and behavioral assessment form. Data was statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The whole language approach using fables to enhance fluency thinking of pre-childhood students delineated concepts, objectives, and teaching processes i.e. preparation: fact preparation, incubation: analysis of the previous and new data, illustration: discovery of the truth, and verification: testing of the ideas.

2. The fluency thinking of the pre-childhood students after learning through whole language approach using fables was significantly higher than that before the experimental at .01 level.

Keywords: Whole Language Approach, Fables, Fluency Thinking

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล และอาจารย์ที่ปรึกษาคณะ ศึกษาระดับเกียรติที่กรุณาให้คำชี้แนะแนวคิด ตรวจสอบแก้ไขประเด็นข้อบกพร่อง ตลอดจนแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้อง รวมถึงให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา จนเป็น ผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขและให้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์เพื่อนำมาเติมเต็มวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาการวิจัย โดยได้สละ เวลาและให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดและสนับสนุนให้การศึกษาโดยตลอด พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ และขอขอบคุณเพื่อนๆ หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) ทุกท่านที่ให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ ครั้งนี้

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ด้านการศึกษา และในสังคมส่วนรวมต่อไป

อริติญา สมชนพรรัชต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดคล่องแคล่ว.....	9
แนวคิดรูปแบบการสอนแบบองค์รวม.....	17
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	31
รูปแบบการสอนโดยใช้การเล่นิทาน.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน.....	54
ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
	ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว.....	60
	ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง เรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน.....	62
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
	สรุปผลการวิจัย.....	66
	อภิปรายผล.....	67
	ข้อเสนอแนะ.....	71
	บรรณานุกรม.....	72
	ภาคผนวก.....	76
	ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	77
	ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	79
	ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	83
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
	ภาคผนวก จ แบบตอบรับและบทความวิจัย.....	131
	ประวัติผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว.....	56
2 การดำเนินการทดลอง.....	58
3 แผนการดำเนินการสอน.....	59
4 คะแนนเฉลี่ยของการจัดประสบการณ์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	62
5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	63
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินพฤติกรรมการฟังนิทานของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2.....	64
7 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ของแผนการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน.	84

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2	รูปแบบโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด.....	11
3	สมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด.....	13
4	การเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ.....	20
5	แสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้ นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย.....	53
6	รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิด คล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องนับจากอดีตกาล ทั้งนี้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่คิดค้นและประดิษฐ์นวัตกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยอาศัยผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์อันเกิดจากสติปัญญาของมนุษย์นั้น เป็นพลังที่สำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่โลกและมนุษยชาติ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถต่อสู้กับภัยของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้จนดำรงเผ่าพันธุ์อารยธรรมจวบกระทั่งทุกวันนี้ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546, น.2)

โรงเรียน เป็นสถาบันที่มีส่วนหล่อหลอมทางสังคมที่สำคัญยิ่ง หลายปีที่ผ่านมามีกระแสวิจารณ์ว่า ระบบการเรียนการสอนของไทยไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพราะการเรียนเน้นการบอกและการจำมากกว่าเน้นในกระบวนการคิด ในขณะที่หลักการของความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดอย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งที่สำคัญอันดับแรก ดังนั้นในมุมมองกลับกันหากมีการจัดสภาพแวดล้อมและให้การเรียนรู้ที่เหมาะสมแล้ว โรงเรียนจะเป็นสถาบันส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ทรงประสิทธิภาพ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546, น.55-56) ปัญหาในระบบการศึกษาปัจจุบัน การเรียนการสอนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทักษะ (skill) แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นมนุษย์ต่างมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดการเรียน การอบรม และการฝึกฝนอย่างถูกวิธี ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากและผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพภายในตัวเองมากยิ่งขึ้น (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546, น.40) นอกจากนี้ อี.พอล ทอแรนซ์ (E. Paul Torrance, 1973, p.210) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการสอน ฝึกฝนและฝึกปฏิบัติที่ถูกต้องและควรส่งเสริมแก่เด็กตั้งแต่เยาว์วัยได้เท่าใดก็ยิ่งจะเป็นผลดีมากกว่านั้น โดยเฉพาะในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตจะเป็นระยะที่เด็กมีจินตนาการสูง ศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์กำลังพัฒนา

การจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น ถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้และเป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระดับอื่น ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายหลัก คือการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างเป็นองค์รวมเน้นการพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน หากพื้นฐานในขั้นนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างบริบูรณ์แล้วการเรียนรู้ในขั้นต่อไป ย่อมประสบความยากลำบาก และยากที่ผู้เรียน จะพัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ด้วยเหตุนี้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงไม่ใช่เป็นเพียงการเตรียมตัวเด็ก เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยเด็กให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ในวัยเริ่มต้นอย่างมีความสุข มีความสามารถในการคิด การใช้ภาษา และการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่น รวมตลอดถึงมีความรู้สึที่ดีต่อตนเอง (นภเนตร ธรรมบวร, 2546, น.81) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การฝึกให้เด็กคิดเป็น พูดเป็นและปฏิบัติเป็น ซึ่งการฝึกฝนในด้านดังกล่าว นับว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อที่เด็กจะได้มีพื้นฐานของการเป็นคนคิดดี พูดดีและทำดี ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอนในสังคมไทยยังยึดครูเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนน้อยมาก มักเป็นผู้ฟัง ขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึก แต่ครูมิได้เปิดโอกาสให้มีการตอบได้อย่างทั่วถึง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544, น.5) สภาพการเรียนการสอนที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แนวการเรียนการสอนแบบเดิมนั้น จะมีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และนักเรียนเป็นผู้จดบันทึก ซึ่งเป็นลักษณะนี้ทุกระดับ การศึกษา นักเรียนจึงเคยชินกับการนั่งฟังบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และมักไม่มีโอกาสซักถามหรือแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียน หรือเมื่อผู้สอนเปิดโอกาสให้ถามหรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ก็ไม่กล้าแสดงออก เป้าหมายการศึกษาจึงไม่ใช่การขจัดเหยียดความรู้ใส่สมองเพื่อจดจำเนื้อหาวิชาให้ได้มากที่สุด แต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น หมายถึงคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างมีคุณภาพ โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบอย่างหลากหลาย เน้นการสร้างสรรค์ด้วยคำถามแบบปลายเปิดเพื่อฝึกการคิด ฝึกค้นคว้า ฝึกทดลอง ทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักเรียนใฝ่รู้ และชวนขวหาความรู้ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546, น.84-88)

จากสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยังไม่เปิดโอกาสให้เด็ก ได้พัฒนาศักยภาพด้านความคิด โดยมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวครูเป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบให้เด็กท่องจำและไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ส่งผลให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจและไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย ได้สังเกตเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบและ

วิธีการสอนอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสอนให้มีกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกทางความคิด เน้นการ ฝึกฝนให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกทางความคิด เน้นการฝึกฝนให้เด็กได้คิดค้นหาคำตอบด้วย ตนเอง โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้ใช้ความคิดแบบอเนกนัย และเพื่อเป็น การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่มและความคิดยืดหยุ่น อันจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ดังแนวคิดของทอเรนซ์ (Torrance, E. Paul, 1962 อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547, น.51) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของความคิด สร้างสรรค์ ประกอบด้วย ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม และสอดคล้องกับ แนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967, p.61) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ลักษณะ ความคิดอเนกนัย (Divergent thinking) คือความคิดหลากหลายทางหลายแง่มุมคิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ รวมถึงการคิดค้นพบวิธีการ แก้ปัญหาได้สำเร็จด้วย ดังนั้นความคิดอเนกนัยหรือความคิดแบบกระจาย (Divergent thinking) จึงตรงกันข้ามกับความคิดเอกนัย (Convergent thinking) หรือความคิดในทิศทางเดียวซึ่งเป็น ลักษณะความคิดที่มุ่งเน้นเพียงความคิดเดียวเท่านั้น ในขณะที่ความคิดอเนกนัยส่งเสริมให้เกิด ความคิดหลากหลายทั้งปริมาณและคุณภาพ เพราะเชื่อว่าลักษณะความคิดอเนกนัยจะเป็น หนทางให้ค้นพบความคิดที่ดีที่มีทั้งคุณภาพ

ความคิดคล่องแคล่วนับเป็นความสามารถอันแรกในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด ก่อนอื่นจำเป็นต้องคิด คิดออกมาให้ได้มาก หลายอย่าง และแตกต่างกัน แล้วจึงนำเอาความคิดที่ได้ทั้งหมดมาพิจารณาแต่ละอย่างเปรียบเทียบกันว่าความคิดอันใดจะ เป็นความคิดที่ดีที่สุด และให้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น ประโยชน์ที่ใช้ เวลา การลงทุน ความอยากง่าย บุคลาการเป็นต้น ความคิดคล่องแคล่วนอกจากจะช่วย ให้เด็กเลือกคำตอบที่ดี และเหมาะสมที่สุดแล้วยังช่วยจัดหาทางเลือกอื่นๆที่อาจเป็นไปได้อีกด้วย จึงนับได้ว่าความคิดคล่องตัวเป็นความสามารถเบื้องต้นที่จะนำมาสู่ความคิดที่มีคุณภาพ หรือ ความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

ความคิดคล่องแคล่วเป็นกระบวนการทำงานของสมองและจะพัฒนาได้เร็วหากร่างกายและ สมองมีความสมดุล ซึ่งสมองของมนุษย์แบ่งออกเป็น 2 ซีก คือสมองสมองซีกซ้าย และสมองซีก ขวา แต่ละซีกจะทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆ และมีหน้าที่ต่างกัน แต่ก็ได้ไม่ได้ หมายความว่าสมองแต่ละส่วนทำงานแยกกัน ตรงกันข้ามสมองมีการทำงานประสานสัมพันธ์กัน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ยืดหยุ่นและเสริมต่อซึ่งกันและกันและสมองจะทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพหากได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน ซึ่งในการประชุมเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับสมองที่

นครชิคาโก (Chicago) ปรากฏว่ามีงานวิจัยจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับการเคลื่อนไหวร่างกายกับการเรียนรู้ของสมอง ซึ่งทำให้กระดูกแข็งแรง กล้ามเนื้อหัวใจและปอด ที่สำคัญคือทำให้เซลล์สมองในส่วนต่างๆ เติบโตและแข็งแรง ซึ่งการออกกำลังกายช่วยให้เลือดและออกซิเจนไปเลี้ยงสมองได้ดี การออกกำลังกายช้าๆ และมีความสมดุล ช่วยให้สารนิวโรโทรฟิน (neurotrophins) ซึ่งช่วยให้เซลล์สมองด้านความจำ (hippocampus) และด้านความคิดระดับสูง (frontal lobe) งอกงามแข็งแรง (อารี สันทรวี, 2550, น.39)

การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการส่งเสริมความคิด รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นแนวคิดที่จะรวมการสอนภาษาเข้าด้วยกัน ได้แก่ การพูด การอ่าน การคิดและการเขียนไปพร้อมๆกัน จากการศึกษาพบว่า มีการนำแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม ไปใช้กับคณะกรรมการบริหารขององค์กรระดับชั้นนำของโลก มากมาย และยังนำไปใช้กับเด็กในโรงเรียนอนุบาลของประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งโรงเรียนชนบทในแอฟริกาใต้ และในหมู่บ้านชาวเขมรก็ยังนำแนวคิดนี้ไปใช้ (Edward de Bono, 1978, p.1) แนวคิดรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ว่ามีประสิทธิภาพสำหรับการฝึกทักษะการคิด การพูด การอ่าน และการเขียน สำหรับสื่อการสอนที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนนั้น เกริก ชูพันธ์ (2539, น.36-55) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการเล่านิทาน ดังนี้ 1) การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อม ตั้งแต่การเลือกเรื่องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง นิทานปากเปล่านั้นเป็นนิทานที่ดึงดูดและสร้างความสนใจของผู้ฟังด้วย น้ำเสียง แวตาลีลา และท่าทางประกอบการเล่าของผู้เล่าที่สง่างามและพอเหมาะพอดี 2) นิทานวาดไปเล่าไปเป็นการเล่านิทานที่ผู้เล่าต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่มากพอสมควร แต่ต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราว รูปหรือภาพที่เล่าออกมาจะสอดคล้องกับเรื่องที่เล่าหรือบางครั้งเมื่อเล่าจบรูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลยก็ได้ คือจะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น 3) นิทานที่เล่าโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในขณะที่เล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องใช้สื่อที่เตรียมหรือหามาเพื่อใช้ประกอบการเล่า เช่น เล่าโดยใช้หนังสือ นิทานหุ่นนิ้วมือ นิทานหุ่นเชิด นิทานหุ่นเชือก ในขณะที่เล่านิทานอาจมีคนตรีประกอบจังหวะเพื่อทำให้การเล่าสนุกสนานยิ่งขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2541 น.12-14) กล่าวว่า รูปแบบการเล่านิทานคือ การเล่านิทานปากเปล่านั้นเป็นการเล่าที่อาศัยคำพูดและน้ำเสียงไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า การเล่านิทานแบบนี้ต้องใช้ศิลปะในการพูด การเล่าที่ใจจดใจจ่อ การเล่านิทานปากเปล่านั้นอาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้างหรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่านิทานที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่านิทานปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้ และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่า สนุกสนานมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการ

เล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทาง กาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ในการเล่ามีหลาย ชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพยนตร์ การที่มีภาพสวยๆมาประกอบการเล่าเป็นการจูงใจให้เด็กติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกสนานมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพ ผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น และร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แอบบันทึกเสียงต่างๆสามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ เพื่อกระตุ้น ใ้ให้เกิดความตื่นเต้นอยากรติดตาม นอกจากการใช้เสียงเพลงดนตรีแล้ว ในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ เช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่งผู้เล่าอาจชักชวนให้ เด็กๆที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่งประกอบการเล่า ซึ่งทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกสนานไปอีก แบบ 5.การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากากตัว แสดงในนิทาน อุปกรณ์สามารถนำให้เด็กสนุกสนานตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้าง ความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความคิด คล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย โดยการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม เพื่อพัฒนาความคิด คล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน และแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อมาพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนโดยใช้การเล่า นิทานพัฒนาสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิด คล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบ การสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาในแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 8 หน่วยการสอน ประกอบด้วย นิทานเรื่อง สัตว์ ดอกไม้ น้ำ ป่าน ข้าว ไข่ ผักสดสะอาด และผลไม้

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที โดยทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. มีแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้การเล่านิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีเพิ่มมากขึ้น
2. ได้มีแนวทางในการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทางภาษาโดยการเล่านิทานเพื่อนำมาใช้สอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์ในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังนี้

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชายหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 3-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language) หมายถึง การสอนภาษาโดยการรวมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกันและไม่แยกสอนทักษะด้านใดด้านหนึ่ง เฉพาะ โดยใช้นิทานมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ขั้นความคิดคุกรุ่น ขั้นความคิดกระจ่าง และขั้นทดสอบความคิด

นิทาน หมายถึง นิทานที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับอนุบาล สำหรับประกอบรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

รูปแบบการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วโดยใช้นิทาน ซึ่งนิทานที่เล่าสามารถแสดงถึงวัฒนธรรม เพื่อกำหนดวิธีการที่สามารถกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียนภาษาโดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยเพราะเรื่องที่น่าสนใจเล่านั้น ผู้เรียนสามารถรับรู้อารมณ์การเรียนรู้จากเรื่องที่ฟัง และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เพิ่มขึ้นได้

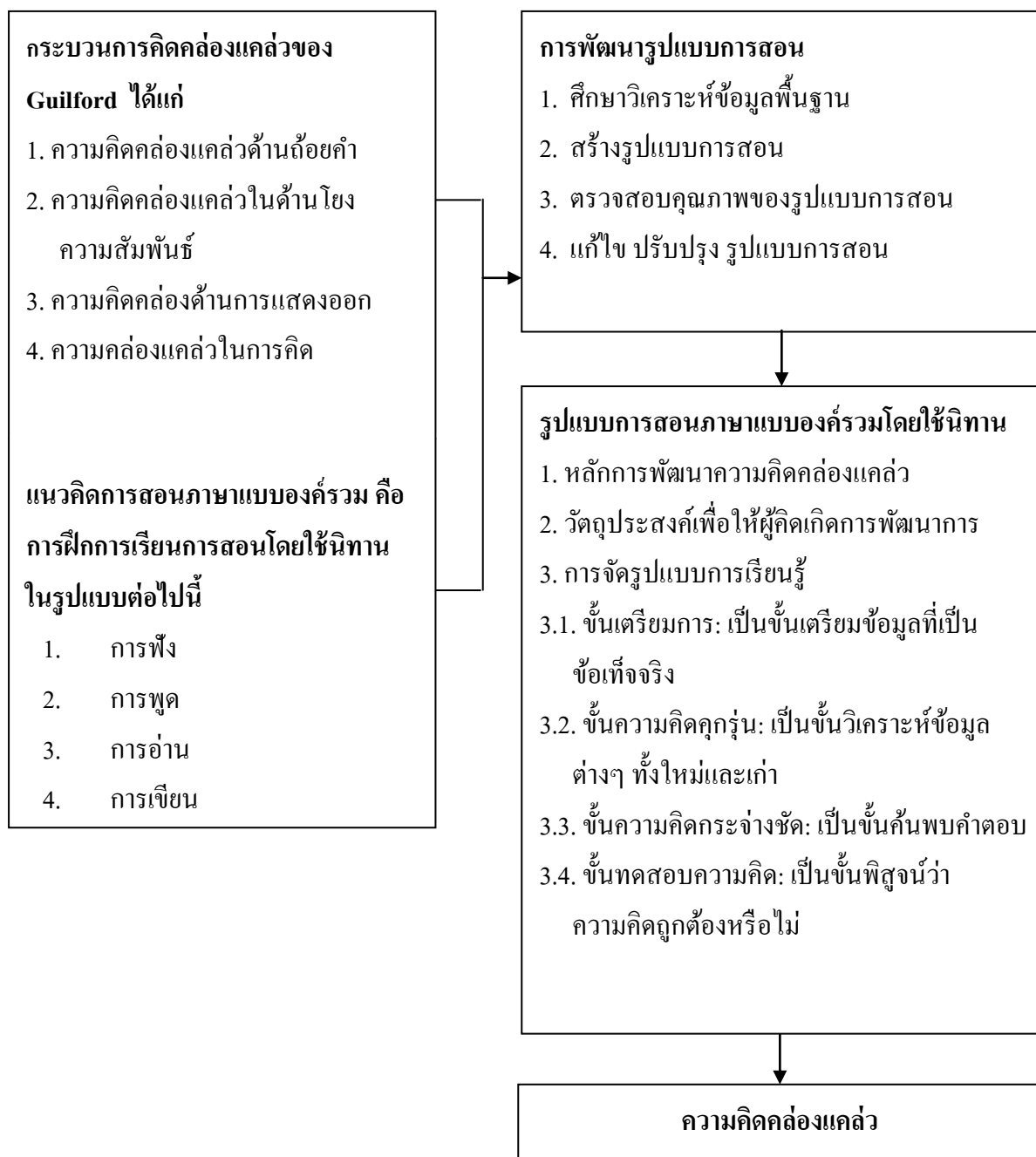
รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน หมายถึง การจัดการเรียนสอนโดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะโดยรวม ได้แก่ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไปพร้อมๆ กันมีการใช้นิทานเป็นสื่อของการสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ขั้นความคิดคุกรุ่น เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า ขั้นความคิดกระจ่างชัด เป็นขั้นค้นพบคำตอบ ขั้นทดสอบความคิด เป็นขั้นพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

กระบวนการความคิด หมายถึง กระบวนการคิดของเด็กปฐมวัยที่มีต่อสิ่งที่ได้รับฟังที่มองเห็น และประสบการณ์ ซึ่งนักเรียนสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลแล้วเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดมาใช้แก้ปัญหา

ความคิดคล่องแคล่ว หมายถึง การคิดของนักเรียนที่เป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเน้นในเชิงปริมาณ คือ จำนวนความคิดที่ไม่ซ้ำกันต่อเรื่องเดียวกัน ซึ่งการคิดคล่องแคล่วนี้ต้องอาศัยความสามารถของสมองในการวิเคราะห์การตีความ การคาดคะเน และการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม แนวคิดกระบวนการความคิดคล่องแคล่ว เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยและได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดคล่องแคล่ว
2. แนวคิดรูปแบบการสอนแบบองค์รวม
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
4. รูปแบบการสอนโดยใช้การเล่านิทาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดคล่องแคล่ว

ความหมายของความคิดคล่องแคล่ว

ความคิดคล่องแคล่วเป็นส่วนหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford.1969, p.145-151) กล่าวว่า การคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณการคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น

1. ความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ (Word Fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว
2. ความคิดคล่องแคล่วในด้านโยงความสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่คิดหาถ้อยคำที่เหมือนกันหรือคล้ายกันได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ในเวลาที่กำหนด
3. ความสามารถในการคิดคล่องด้านการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลีหรือประโยค กล่าวคือ สามารถที่จะนำความเรียงกันอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ
4. ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้ ซึ่งอาจเป็น 5 นาทีหรือ 10 นาที

ความคิดคล่องแคล่วมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะการแก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขหลายวิธี และต้องนำวิธีการเหล่านั้นมาทดลองจนกว่าจะพบวิธีการที่ถูกต้องตามที่ต้องการ

ความคิดคล่องแคล่วนับเป็นความสามารถอันแรกในการที่จะพยายามเลือกเฟ้นให้ได้ความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุด ก่อนอื่นจำเป็นต้องคิด คิดออกมาให้ได้มากหลายอย่าง และแตกต่างกัน แล้วจึงนำเอาความคิดที่ได้ทั้งหมดมาพิจารณาแต่ละอย่างเปรียบเทียบกับกันว่าความคิดอันใดจะเป็นความคิดที่ดีที่สุด และให้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น ประโยชน์ที่ใช้เวลา การลงทุน ความอoy่าง่าย บุคลิกภาพ เป็นต้น

ความคิดคล่องแคล่วนอกจากจะช่วยให้เด็กเลือกคำตอบที่ดีและเหมาะสมที่สุดแล้วยังช่วยจัดหาทางเลือกอื่นๆที่อาจเป็นไปได้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในการแก้ปัญหาใดๆก็ตาม เรามักจะพยายามหาวิธีการแก้ปัญหาหลายวิธี นอกจากช่วยให้ข้อมูลมากพอในการเลือกแล้ว ยังมีช่องทางอื่นที่เป็นไปได้ให้เลือกอีกด้วย จึงนับได้ว่าความคิดคล่องตัวเป็นความสามารถเบื้องต้นที่จะนำมาสู่ความคิดที่มีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง

ทอเรนซ์ (Torrance, 1946 อ้างถึงใน อุทัยวรรณ ดอกพรม, 2548, น.36) ให้ความหมายว่าความคิดคล่องแคล่ว เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีปริมาณการตอบสนองได้มากในเวลาจำกัด

กิลฟอร์ด (Guilford อ้างถึงใน สุวิทย์ มลุลักษณ์, 2547, น.19) กล่าวว่าความคิดคล่องแคล่วหมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรือความสามารถคิดหาคำตอบที่เด่นชัดตรงประเด็นมากที่สุด ซึ่งจะนับปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน คือมองในแง่ปริมาณของผลงาน โดยเน้นปริมาณให้มากที่สุด เร็วที่สุดไปพร้อมๆกัน

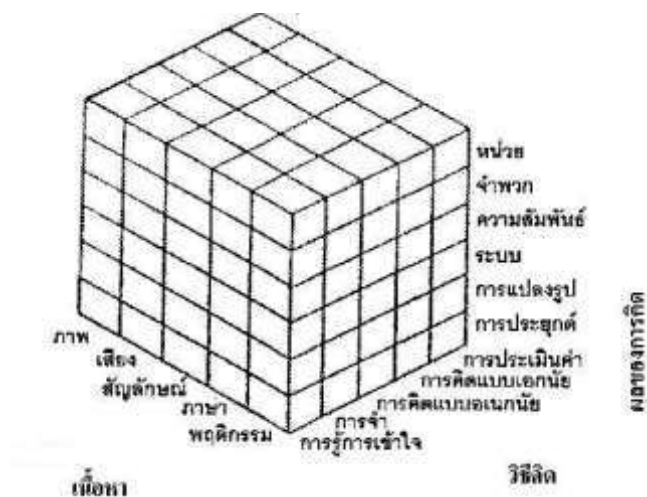
สรุปได้ว่า ความคิดคล่องแคล่ว คือ ความสามารถในการตอบสนองสิ่งเร้าได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีปริมาณมากในเวลาที่กำหนด

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิด

กิลฟอร์ด (Guilford, 1991) ได้พัฒนาวิธีคิดขึ้น 2 ประเภท คือ

1. ความคิดรวมหรือความคิดเอกนัย (Convergent thinking) หมายถึง ความคิดที่นำไปสู่คำตอบที่ถูกต้องตามสภาพข้อมูลที่กำหนดให้เพียงคำตอบเดียว
2. ความคิดกระจายหรือความคิดอนเอกนัย (Divergent thinking) หมายถึงความคิดหลายทิศทาง ที่สามารถเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาได้ ตลอดจนการนำไปสู่ผลิตผลของความคิดหรือคำตอบได้หลายอย่างด้วย

กิลฟอร์ดได้อธิบายความคิดสร้างสรรค์ ก็คือความคิดนอกนัยนั่นเอง (ชนิสรา ใจชัยภูมิ, 2552, น.13) และได้ทำการวิจัยขยายทฤษฎีตัวประกอบของพหุคูณของเทอร์สโตน (Turnstone) โดยรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องในด้านสติปัญญานามาวิเคราะห์หาองค์ประกอบได้เสนอโครงสร้างและองค์ประกอบของกิจกรรมทางสมองให้เห็นชัดเจนเป็น โครงข่ายรูปสามมิติ ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด

(ชนิสรา ใจชัยภูมิ, 2552, น.14)

รูปแบบโครงสร้างสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ดเป็นระบบสามมิติประกอบด้วย

1. มิติทางด้านเนื้อหาการคิด (Contents) หมายถึงวัตถุประสงค์หรือข้อมูลต่างๆ ที่รับรู้ ใช้เป็นสื่อก่อให้เกิดการคิด เนื้อหาแบ่งเป็น 5 ชนิด คือ

1.1 เนื้อหาที่เป็นภาพ (Figural content) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่เป็นรูปธรรมต่างๆ บุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส

1.2 เนื้อหาที่เป็นเสียง (Auditory content) หมายถึงสิ่งที่อยู่ในรูปของเสียงที่มีความหมาย

1.3 เนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic content) หมายถึงข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่างๆ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข รวมทั้งสัญลักษณ์ต่าง ๆ

1.4 เนื้อหาที่เป็นภาษา (semantic content) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน สามารถใช้ติดต่อสื่อสารได้

1.5 เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม (behavior content) หมายถึงข้อมูลที่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ เจตคติ ความต้องการ รวมถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การกระทำที่สามารถสังเกตได้

2. มิติด้านวิธีการคิด (Operations) หมายถึงกระบวนการคิดต่างๆ ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยความสามารถ 5 ชนิด ดังนี้

2.1 การรู้และการเข้าใจ (Cognition) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการรับรู้และทำความเข้าใจ

2.2 การจำ (Memory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการเก็บสะสมความรู้และข้อมูลต่าง ๆ และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการใช้

2.3 การคิดแบบอนกนัย (Divergent thinking) เป็นความสามารถในการคิดคล่องและคิดหลากหลาย นั่นคือสามารถที่จะคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งให้ได้ผลของการคิดจำนวนมาก รวดเร็ว ตรงประเด็น หรือหลายรูปแบบ และเป็นความสามารถในการคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นการคิดที่มีลักษณะหรือมุมมองใหม่ ๆ

2.4 การคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) เป็นความสามารถในการสรุปคำตอบที่ดีที่สุด ถูกต้องที่สุด จากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่มีหลากหลาย

2.5 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการตัดสินสิ่งที่รับรู้ จำได้ หรือกระบวนการคิดนั้นว่ามีคุณค่า ถูกต้อง เหมาะสม หรือไม่โดยอาศัยเกณฑ์ที่ดีที่สุด

3. มิติด้านผลของการคิด (Products) หมายถึงความสามารถที่เกิดจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหาและด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกันเป็นผลผลิต เมื่อสมองรับรู้จากสิ่งเร้าทำให้เกิดการคิดในรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งผลที่ได้แบ่งเป็น 6 ชนิดคือ

3.1 หน่วย (Unit) หมายถึงสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากสิ่งอื่นๆ เช่น โด๊ส ตู้ เสื้อ เป็นต้น

3.2 จำพวก (Class) หมายถึง ประเภทหรือกลุ่มของหน่วยที่มีลักษณะร่วมกัน เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ คน สุนัข แมว เป็นต้น

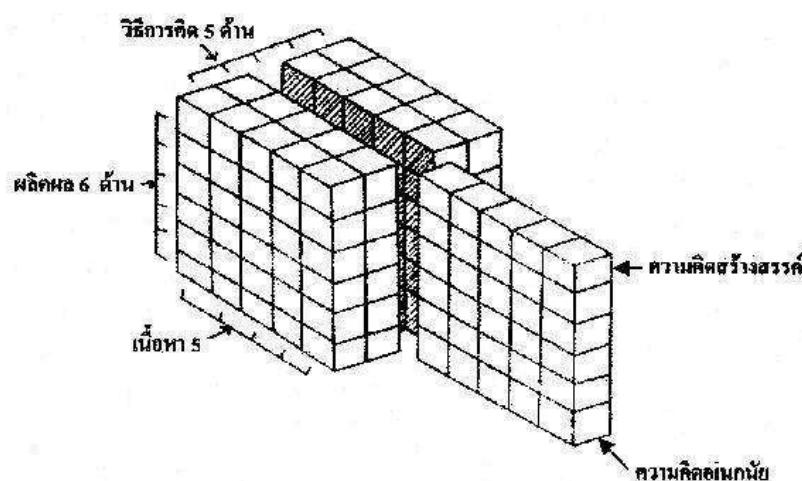
3.3 ความสัมพันธ์ (Relation) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิดของประเภทหรือหลายประเภทเข้าด้วยกัน เช่น สิ่งโตคู่กับป่า ปลาคู่กับน้ำ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย

3.4 ระบบ (System) หมายถึง การเชื่อมโยงกลุ่มของสิ่งเร้า โดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือแบบแผนบางอย่าง เช่น 2 4 6 8 เป็นระบบเลขคู่

3.5 การแปลงรูป (Transformation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ดีความ ขยายความ ให้นิยามใหม่

3.6 การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคาดคะเน หรือทำนายจากข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่กำหนดโครงสร้างทางสติปัญญาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดประกอบด้วยหน่วยจุลภาคจากทั้งสาม

มิติ เท่ากับ $5 \times 5 \times 6$ คือ 150 หน่วย แต่ละหน่วยประกอบด้วย เนื้อหา- ปฏิบัติการ- ผลผลิต (Contents – Operations–Products) นอกจากนี้ก็ลฟอร์ดได้อธิบายเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์โดยเทียบกับโครงสร้างทางสติปัญญาที่กล่าวมาแล้ว และนำมาศึกษาเฉพาะส่วนที่เป็นกระบวนการคิด ด้านการคิดแบบอเนกนัย โดยใช้มิติด้านเนื้อหา และผลผลิต ทำให้ได้หน่วยจุลภาคที่แทนความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ที่ $1 \times 5 \times 6$ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 สมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ของลฟอร์ด

(ชนิสรา ใจชัยภูมิ, 2552, น.16)

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมความคิด

การคิดเป็นการสร้างองค์ความรู้ในคนที่สามารถริเริ่ม คิดคล่องแคล่ว คิดยืดหยุ่นและคิดละเอียดลออ ซึ่งวิธีการพัฒนาทักษะการคิดมีหลักการดังนี้

มอสรอสัน (Morrison, 2003, p. 260 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545, น.35) กล่าวว่า การคิดเป็นทักษะที่ฝึกได้ สอนได้มีหลายกระบวนการที่จะพัฒนาทักษะการคิดของเด็ก โดยได้เสนอวิธีการส่งเสริมการคิดไว้ดังนี้

1. ให้อิสระเด็กและความปลอดภัยแก่เด็กในการเป็นนักคิดสร้างสรรค์
2. กระตุ้นและให้กำลังใจเด็กในการค้นหาคำตอบในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ไม่ใช่หาแต่เฉพาะคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว
3. สร้างวัฒนธรรมชั้นเรียนที่ทำให้เด็กมีเวลา มีโอกาสและมีอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ
4. บูรณาการการคิดในทุกหลักสูตรที่เด็กเรียน ตลอดช่วงเวลาแห่งการเรียนที่โรงเรียนสิ่งที่ครูและผู้ฝึกเด็กให้พัฒนาทักษะการคิดสิ่งหนึ่งต้องรับรู้ คือ พัฒนาการคิดของเด็กแต่ละช่วงวัยว่าไม่

เท่ากัน ข้อสำคัญเด็กอาจคิดได้ทั้งทางบวกและทางลบ การฝึกคิดจึงต้องเน้นที่สอนคิดเชิงบวก เป็น การสอนและเตรียมใจให้เด็ก ไม่เพียงแต่รู้จักคิดแต่ยังช่วยให้เด็กรู้สึกต่อสังคมในทางดีและมีความสุข การสอนให้เด็กได้คิดเชิงบวก อาจทำได้หลายวิธีและมีผลดีหลายประการ ข้อดีที่น่าสนใจคือ การ สอนให้เกิดความคิดในทางบวกหรือคิดสร้างสรรค์นั้น เป็นการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี มองโลก ในแง่ดี มิใช่การสอนเพื่อให้อ่านออก เขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสอนให้เป็นคนที่มีสมบุรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจอย่างแท้จริง เด็กควรได้รับการปลูกฝังที่จะทำให้คนอื่นรู้สึกสบายใจ เช่น ให้ แสดงความคิดเห็นทางบวก ช่วยเหลือคนอื่น ข้อสำคัญตัวครูเองต้องแสดงความคิดเห็นเป็นตัวอย่าง ในการคิดเชิงบวกด้วย การฝึกทักษะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องฝึกประจำสำหรับเด็กปฐมวัย การใช้คำถาม ปลายเปิด การใช้สื่อปลายเปิดในการเรียนรู้จะเป็นตัวกระตุ้นการคิดที่สำคัญสำหรับเด็ก

กูดยา ดันติผลาชีวะ (2545, น.183-184) กล่าวว่า การคิดเป็นสิ่งที่ต้องสร้างเสริมและพัฒนา หมายถึง การสร้างความงอกงามทางปัญญา การสอนให้เด็กคิด สามารถทำได้ทุกโอกาส โดยเฉพาะ การสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความสามารถของการมีความคิดใหม่ ๆ การจินตนาการและสร้างขึ้นมาด้วย การเป็นผู้ริเริ่มด้วยตนเอง รวมถึงการปรับปรุงความคิดเดิมที่มีอยู่ให้ก้าวหน้าด้วยการเป็นผู้ประดิษฐ์ ผู้ออกแบบหรือผู้สร้างขึ้นมา เรียกว่า เป็นผู้สร้างสรรค์ลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือ ตื่นตัว สามารถใช้สมาธิในการคิดสืบค้นรายละเอียด ใฝ่ต่อปัญหา มองการณ์ไกล เป็นตัวของตัวเอง รักที่จะก้าวไปข้างหน้าและคิดคล่องแคล่ว

อรพรรณ พรสีมา (2543, น.30) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดย ผู้ใหญ่ให้โอกาส แก่เด็ก ได้ประดิษฐ์คิดค้นหา คัดแปลงจากสิ่งของที่มีอยู่ เด็กที่สร้างสรรค์จะพอใจ และยินดีกับความสำเร็จของตน มีกิจกรรมหลายกิจกรรมที่พัฒนาการคิด ซึ่งผู้ใหญ่ควรนำมาใช้ อย่างต่อเนื่อง การสอนการคิดให้กับเด็กปฐมวัย ลำดับแรก คือ ต้องเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม คาดการณ์และมีพฤติกรรมสืบค้นด้วยการให้เด็กได้ประสบการณ์ตรง การเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ กลไกสัมผัส จากกิจกรรมที่กระตุ้นท้าทายให้เด็กเกิดการค้นคว้าและจินตนาการ ผู้มีทักษะการคิด ส่วนใหญ่มักได้รับการฝึกฝน อาจเป็นการฝึกฝนโดยพ่อแม่ ครูอาจารย์หรือเกิดจากการฝึกฝนตนเอง จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประสบการณ์เป็นสิ่งสร้างให้เด็กเกิดการคิด การถ่ายทอดความรู้หรือการ สั่งสอนไม่ได้เป็นสิ่งที่บอกให้เด็กคิด แต่การคิดต้องเกิดจากการให้โอกาสเด็กแก้ปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพ มีการตัดสินใจอย่างไตร่ตรองหรือกล้าแสดงออกของความคิด เด็กควรได้รับการ สนับสนุนให้คิดและฝึกคิด โดยเฉพาะการคิดระดับพื้นฐานจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน โดยเฉพาะ ปฐมวัยเพื่อฝึกให้คิดคล่อง คิดหลากหลาย ละเอียดลออและชัดเจน ความคิดมีหลายประเภท ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล การคิดแบบนิรนัยหรือการคิดแบบอุปมัย ลักษณะของการคิดต่างๆ สามารถฝึกให้กับเด็กได้ วิธีสอนให้เด็กปฐมวัยคิดมีดังนี้

1. ฝึกการแก้ปัญหา ในการเรียนการสอน ครูต้องตั้งประเด็นปัญหาให้เด็กคิดและหาข้อสรุปอย่างสม่ำเสมอและเปิดโอกาสให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2. ฝึกใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นการฝึกให้เด็กเรียนรู้ปัญหา ตั้งสมมติฐาน ทดสอบและหาข้อสรุป

3. ฝึกการสืบค้นเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ที่让孩子ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

4. ฝึกทักษะพื้นฐานการคิดเชื่อมโยงและเหตุผล เป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้น การสังเกต การจำแนก การจัดการสื่อสาร การถ่ายโยงและการสรุป

กฤษณา ตันติผลาชีวะ (2545, น.47-48) กล่าวว่า การคิดตามหลักการของเดอโบโน เน้นการสร้างสรรคและการสร้างความรู้ในตน เพราะสามารถทำให้คนคิดลื่นไหล คิดถี่ถ้วนและคิดได้กว้างขวางมากกว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างเดียว ซึ่งในกลวิธีการที่จะพัฒนาทักษะการคิดนี้มีหลักการ 3 ประการ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นหลักการสอนคิดสำหรับเด็กปฐมวัยได้โดยการทำให้ขั้นตอนง่ายขึ้น คนเราฝึกคิดได้ทุกอายุ แต่ละอายุมีวิธีการฝึกที่แตกต่างกัน ถ้าเป็นการฝึกเด็กปฐมวัยให้คิด จะต้องใช้ขั้นตอนที่ง่าย เหมาะกับวัยโดยทำให้เด็กรู้สึกสนุกกับการฝึกและใช้ความคิด

1. การจูงใจ เป็นหัวใจสำคัญของการฝึกเด็กให้คิด การบอกเหตุผลถึง ประโยชน์ของการฝึกคิดไม่มีผลกับเด็ก เด็กไม่เข้าใจ แต่เด็กชอบที่จะมีการฝึกอย่างมีชีวิตชีวา สนุกและเพลิดเพลิน เหมือนกับการเล่นเกม เด็กสนุกที่จะคิดจินตนาการ แต่ผลที่ตามมาคือการรับรู้ที่มีความหมาย อารมณ์ที่สบายจะไม่ไปรบกวนความคิดของเด็ก ดังนั้นการสอนให้เด็กคิดจึงต้องทำให้เด็กสนุกและเพลิดเพลินกับการคิดโดยไม่รู้ตัว

2. วิธีการฝึก ในการสอนและฝึกเด็กคิดนั้น ขั้นการฝึกสิ่งที่ครูจะต้องตระหนักถึงเป้าหมายที่ต้องการ เด็กต้องรู้เป้าหมายของการคิดจะทำให้เด็กสนุกกับการใช้ความคิด ดังนั้นครูต้องทำให้สิ่งที่คิดนั้น ง่ายไม่ซับซ้อน หลีกเลี่ยงความสับสน โดยต้องทำให้เด็กรู้อยู่เสมอว่า กำลังทำอะไรอยู่ เรื่องที่นำมาให้เด็กฝึกคิดแต่ละเรื่องต้องง่ายและน่าสนใจ ให้ความสนใจอย่างซ้า ๆ และพยายามทำสิ่งที่คิดให้ง่ายเพื่อช่วยให้เด็กคิดได้ดี ไม่ล้าสมอง ในขณะที่เดียวกันครูต้องให้โอกาสหรือช่วยให้เด็กหาทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่และแนวคิดใหม่ด้วยวิธีการสอนให้เด็กคิดที่สำคัญ ได้แก่

- 1) มีเป้าหมายการคิด
- 2) เครื่องช่วยคิด เช่น คำถามปลายเปิดประเด็นปัญหาสถานการณ์ การมีตัวอย่างและการอภิปราย
- 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการคิดเพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิด
- 4) ต้องฝึกปฏิบัติหลายๆ ครั้ง หลายสถานการณ์ เพื่อการคิดที่องกวมและมั่นใจว่ามีทักษะการคิด
- 5) ให้ฝึกทางอ้อมเป็นการซ้อมนอกเวลาเรียน
- 6) ฝึกให้ปรับกลไกการคิดว่า เมื่อใดการคิดนั้นต้องใช้เหตุผลและเมื่อใดจะใช้สร้างสรรค์และเมื่อใดจะใช้สร้างสรรค์และเมื่อใดต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ
- 7) ให้มีการทบทวน

สะท้อนคิด (reflective) ตลอดเวลาทั้งการคิดในแนวกว้างและในรายละเอียด 8) ฝึกการคิดในทางบวกทุกครั้ง

3. การเสนอผลความคิด การคิดเป็นการประมวลการรับรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ในตนและการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น อย่าพยายามให้เด็กใช้ความคิดวิจารณ์ญาณ แต่เพียงอย่างเดียว ต้องให้เด็กมองข้อมูลที่นอกเหนือออกไปจากตน นั่นคือการปลดปล่อยจิตตน (Ego) จากการคิด แต่ให้มองการคิดของตนอย่างเข้าใจ คนไทยมักคิดโดยใช้จิตตนเสมอ การเสนอผลความคิดอาจแสดงออกมาด้วยคำพูด การกระทำหรือผลิตผลอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

โกวิท ประวาลพุกฤษ์ (2540, น.208) กล่าวว่า การพัฒนาด้านความคิด แบ่งองค์ประกอบ 2 แนวทาง คือ

1. โครงสร้างของความรู้ เป็นตัวความรู้เรียกว่า ปม จะอยู่ในรูปของความคิดรวบยอดของสิ่งต่าง ๆ ความคิดรวบยอดกระจายออกไป 3 แนวทาง คือ

1.1 สภาพ ได้แก่ ของจริง ภาพและภาษา

1.2 ความซับซ้อนของปม คือ ปมเชิงซ้อนหรือปมคู่ เรียกว่า หลักการ มีปม ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปมาสัมพันธ์กัน

1.3 ศักยภาพของปม คือ ปมหนึ่ง เคลื่อนที่หรืออยู่ในจินตนาการการเรียนรู้ที่ดี จะต้องใกล้เคียงกับสิ่งที่มีอยู่เดิม

2. กระบวนการคิด เริ่มจากการรับ การค้นหา การเทียบ การปรับและการส่งออก การสอนควรให้ผู้เรียนใช้กระบวนการนี้เป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่นำเสนอสิ่งใหม่ การให้นักเรียนค้นหาสิ่งเดิมและเปรียบเทียบว่ามีอะไรเหมือน ไม่เหมือน ควรจะอยู่กลุ่มเดียวกันหรือคนละกลุ่ม การตอบสนองของนักเรียนทีละขั้น ตอนนี้จะสร้างความเป็นระบบในความคิดให้เกิดพัฒนาการ ทั้งกระบวนการและความรู้ แต่อย่าลืมว่าครูต้องให้การเสริมแรงอยู่เสมอ ให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ทำได้และการกระตุ้นให้นักเรียนทำได้ก็อยู่ที่คำถามชี้แนะของครูให้เทียบในลักษณะใด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น.64) กล่าวว่า แนวการสอนเพื่อพัฒนาการคิดมี 3 แนวทาง คือ

1. การสอนเพื่อพัฒนาการคิดโดยตรงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบทเรียนหรือ กิจกรรมสำเร็จรูป ขณะนี้มีผู้จัดทำสื่อเหล่านี้ไว้แล้ว

2. การสอนเนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบหรือกระบวนการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดที่ได้มีผู้พัฒนาขึ้น การสอนลักษณะนี้มุ่งรวมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่เพื่อให้การสอนเป็นการช่วยพัฒนาความสามารถทางการคิดของผู้เรียนไปในตัว ครูสามารถนำ

รูปแบบการสอนต่าง ๆ ที่เน้นกระบวนการคิดมาใช้เป็นกระบวนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียน ได้ทั้งด้านเนื้อหาสาระและการคิดไปพร้อม ๆ กัน

3. การสอนเนื้อหาสาระต่าง ๆ โดยพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ รวมทั้งทักษะการคิดทั้งทักษะย่อยและทักษะผสมผสานในกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวทางการสอนดังกล่าวเป็นแนวทางที่ครูสามารถทำได้มากที่สุดและสะดวกที่สุด เนื่องจากครูสอนเนื้อหาสาระและมีกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่แล้ว เมื่อครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดตามกรอบความคิดต่าง ๆ ครูก็สามารถนำความเข้าใจนั้นมาใช้ในการปรับกิจกรรมการสอน ที่มีอยู่แล้วให้มีลักษณะที่ให้โอกาสผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ลักษณะการคิดและกระบวนการคิดที่หลากหลาย

แนวคิดรูปแบบการสอนแบบองค์รวม

แนวคิดรูปแบบการสอนแบบองค์รวม

การศึกษาแบบองค์รวม เน้นปรัชญาการศึกษาสร้างความสมดุลระหว่างการเรียนรู้จากภายในและภายนอก เน้นการจัดกระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพภายในของผู้เรียนให้สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้สาระวิชา โดยการฝึกฝนปฏิบัติเป็นระบบแบบแผนสามารถจัดความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การศึกษาแบบองค์รวม เน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่เน้นสอนตามหลักสูตร สัมผัส ประสบการณ์ตรงโดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรม จาก การสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม โดยเปิดให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สึกว่าถูกบังคับ ผู้เรียนจะพิจารณาด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านสังคม ให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของการเรียน ที่มีความหมายและความสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าความรู้ด้วยตนเองการศึกษาแบบองค์รวมยังเอื้อต่อการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็ก การเรียนภาษาธรรมชาติ สามารถใช้เป็นวิธีการสอนในโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนภาษา จึงเหมาะกับการพัฒนาการของเด็ก ผู้เรียนสร้างความรู้อย่างเป็นธรรมชาติและนำความสามารถเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ เด็กสามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ได้ เด็กจะไม่รู้สึกว่าเป็นความยากลำบากที่จะเรียนรู้ภาษา บอกความต้องการ ออกคำสั่ง แสดงอารมณ์ ด้วยการเล่าเรื่อง เด็กสามารถเลือกอ่านได้ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของเด็กให้กลมกลืนกับกิจกรรมเรียนรู้อ่านภาษาแบบองค์รวม เรียนรู้การสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้การสื่อสารซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ และเรียนรู้การใช้ภาษาเป็นองค์รวม เด็กแสดงการสื่อสาร กล่าวพูด กล่าวอ่าน กล่าวเขียน การสอนภาษาแบบองค์รวมส่งผลให้เด็ก เป็นวัยเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วย ความรวดเร็ว เป็นพัฒนาการคิด การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กตลอดจนการสร้างบรรยากาศการ

เรียนรู้ การสอนภาษาที่ส่งผลให้เด็กมีความสนใจจะเรียนรู้ภาษาได้ขึ้น ไม่เกิดความรู้สึกว่าการเรียนภาษาเป็นเรื่องยากลำบาก (สุมิตตา ศรีอุทัย, 2553, น.3)

วิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติเกิดจากความเชื่อว่า เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติตามชีวิตจริง การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือการสอนภาษาแบบองค์รวมจึงหมายถึง การสอนภาษาแบบบูรณาการทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนให้แก่เด็กพร้อมกันอย่างมีความหมาย สอดคล้องเหมาะสมกับวัย และเป็นแบบธรรมชาติของคนเรา และเน้นให้เด็กกระทำด้วยตนเองซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็กเนื่องจากการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) คือ การที่เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียนไปตามธรรมชาติ อย่างมีความหมาย สอดคล้องเหมาะสมกับวัย โดยไม่แยกว่าต้องอ่านก่อน หรือเขียนก่อน แต่จะเน้นให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง เช่น อ่านนิทาน เล่าเรื่องราว ฟังนิทานที่ครูหรือเพื่อนเล่า เขียนคำที่ตนสนใจจากเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟัง เป็นต้น (บุบผา เรืองรอง, 2550, น.1)

ความหมายของการสอนแบบองค์รวม

คำว่า “องค์รวม” (Holistic) หมายถึง ทักษะในการมองปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมในทุก ๆ มิติว่ามีความโยงใยและเกี่ยวข้องต่อกัน (มูลนิธิธรรมาทร, 2555)

ทองอยู่ แก้วไพโรษะ (2543) กล่าวว่า บูรณาการ หมายถึง องค์รวมที่ไม่แยกส่วนเป็นการมองสรรพสิ่งในภาพรวมไม่แยกส่วนเป็นองค์รวมของชีวิตคน ซึ่งจะต้องเกี่ยวกับสรรพสิ่งต่างๆ ในขณะที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547) กล่าวว่า การบูรณาการ หมายถึงการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหา สาขาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสาน เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำหรับความหมายของการสอนแบบองค์รวม นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุบผา เรืองรอง (2550, น.10) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบองค์รวม หมายถึง การสอนภาษาแบบบูรณาการทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้แก่เด็กพร้อมๆ กันอย่างมีความหมาย สอดคล้องเหมาะสมกับวัย และเป็นแบบธรรมชาติของคน โดยเน้นให้เด็กกระทำด้วยตนเองซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ในขณะที่ อัญชลี ไสยวรรณ (2553, น.2) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบองค์รวมหมายถึงการจัดสภาพการณ์ให้เด็กเรียนรู้การสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์และมีความหมายด้วยสถานการณ์จริงและเรียนรู้การใช้ภาษาเป็นองค์รวมโดยไม่แยกกิจกรรมการอ่านการเขียนการพูดและการฟังออกจากกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การอ่านจากผลงานการเขียนเรียนรู้อ่านจากการอ่านเรียนรู้ภาษาจากสภาพแวดล้อมวรรณกรรมและการเลียนแบบกระตุ้นให้เด็กแสดงการสื่อสารผ่านกระบวนการคิดตลอดเวลาและใช้ภาษาจากแรงจูงใจภายใน ไม่ใช่การบังคับส่งเสริมให้เด็กกล่าวพูด กล่าวอ่าน และกล่าวเขียนโดยไม่กลัวผิด

การสอนภาษาแบบองค์รวมส่งผลให้เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นวัยเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยความเร็วคล่องแคล่ว ใช้ภาษาได้อย่างเชี่ยวชาญและสามารถอ่านด้วยความเข้าใจเป็นพัฒนาการคิด และภาษา ของเด็กในบริบททางสังคมวัฒนธรรมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กตลอดจนการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตอบสนองธรรมชาติและเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยแนวคิดนี้ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการสอนภาษาที่ส่งผลให้เด็กมีความสนใจเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ภาษาได้ดีขึ้นเพราะสิ่งที่เรียนมีความหมายและไม่เกิดความรู้สึกว่าการเรียนภาษาเป็นเรื่องยากลำบากการส่งเสริมให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เป็นประจำจะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่งโดยเด็กอ่านออกด้วยตนเอง ไม่ใช่การสอนอย่างจริงจังของพ่อแม่ (อัญชลี ไสยวรรณ, 2553, น.2)

การสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นนวัตกรรมการสอนเชิงปรัชญามีวิวัฒนาการและได้รับอิทธิพลมาจากหลายศาสตร์และหลายแนวคิดในด้านการเรียนรู้ทั่วไปและการเรียนรู้ภาษาทำให้เกิดการสอนภาษาในแนวใหม่ ซึ่งแตกต่างจากการสอนภาษาแบบเดิมที่ทำให้การรู้หนังสือของเด็กเป็นเรื่องที่ยากเย็นทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบองค์รวมเกิดจากความพยายามของนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ ซึ่งมองเห็นปัญหาการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดจากการสอนที่คร่อมุ่งเน้นสาระทางภาษาเป็นหลักทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เป็นไปตามธรรมชาติคือไม่เหมาะกับวัยความสนใจและความสามารถของเด็กและเมื่อคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจำเป็นต้องใช้ภาษาในการเรียนรู้และการสื่อสารในชีวิตจริงพบว่าการสอนภาษาแบบเดิมไม่เน้นความสำคัญของประสบการณ์และภาษาที่เด็กใช้ในชีวิตจริงจึงไม่ได้ให้โอกาสเด็กเรียนรู้ภาษาและใช้ภาษาเพื่อสื่อสารอย่างมีความหมายเท่าที่ควร (ภรณ์ศิรรัตน์, 2542, น.85-86)การสอนภาษาแบบองค์รวมมีทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยระบบของภาษาทฤษฎีว่าด้วยภาษาความคิดและสัญลักษณ์สื่อสารและทฤษฎีว่าด้วยการอ่านเขียนในระบบภาษา (บุษบงตันติวงศ์, 2538)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวมเป็นการถอดแนวคิดไปสู่แนวปฏิบัติในสังคมไทยที่มุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ตามความต้องการของตนเองจากสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมไว้ให้เด็กประสบความสำเร็จตามความต้องการจากการที่ได้ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง อันเป็นการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ภายในเด็กแต่ละคนเอกสารนี้มุ่งอธิบายให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้ทราบถึงการจัดการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม สำหรับการพัฒนาเด็ก การจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้งให้ความรู้แก่พ่อแม่ ในการสนับสนุนเด็กให้เกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง

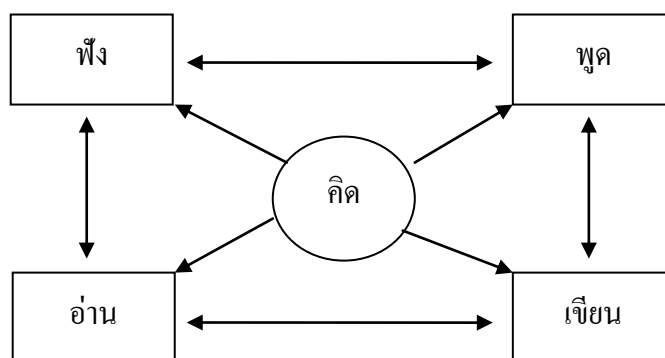
ดังนั้น การสอนภาษาแบบองค์รวมจึงเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบธรรมชาติที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้แก่เด็กพร้อมๆ กัน เพื่อให้เรียนรู้ภาษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยความรวดเร็วคล่องแคล่ว ใช้ภาษาได้อย่างเชี่ยวชาญและสามารถอ่านด้วยความเข้าใจ

หลักและวิธีการสอนแบบองค์รวม

แนวทางการใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นการสอนภาษาโดยใช้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน หมายถึงความสามารถในการแสดงออกถึงการเรียนรู้ทางภาษาเบื้องต้นของเด็กปฐมวัย โดยประเมินประกอบด้วยทักษะ 4 อย่าง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น.11)

1. การฟัง หมายถึงความสามารถในการรับรู้และเข้าใจสิ่งที่ได้ยิน และสามารถเชื่อมกับประสบการณ์ ความคิด หรือความรู้สึก
2. การพูด หมายถึงความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกต่างๆ จากสิ่งที่เห็น ในภาพ ให้ผู้อื่นรับรู้ถึงเสียงและถ้อยคำ
3. การอ่าน หมายถึงความสามารถในการรับรู้คำทั้งคำ เป็นการจำรูปภายนอกของแต่ละคำและเปล่งเสียงคำนั้น ได้อย่างถูกต้องเกิดการรับรู้ความหมายของคำนั้นๆ
4. การเขียน หมายถึงความสามารถในการขีดเขียนของเด็ก โดยสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษรแต่ละตัว เพื่อสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

การสอนภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม เริ่มจากครูต้องเข้าใจจุดเน้นของการเรียนรู้ภาษาแนวธรรมชาติคือ ต้องเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ประกอบด้วยความสามารถทางภาษา 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งมีกระบวนการคิดเป็นแกนสำคัญ เพราะการใช้ภาษาของเด็กในรูปแบบต่างๆ ล้วนแต่มาจากความคิดทั้งสิ้น ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น.11)

อัญชลี ไสยวรรณ (2553, น.4-5) กล่าวถึงหลักการของการสอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. สร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นกับหนังสือเพื่อซึมซับเรื่องราวในหนังสือโดยครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวันสนทนาพูดคุยกับเด็กให้เด็กเล่าเรื่อง โดยการพูดการเขียนและการวาดและการแสดงจัดพื้นที่อุปกรณ์เพื่อสนับสนุนให้เด็กทำกิจกรรมสื่อสารภาษาในลักษณะเป็นองค์รวมโดยใช้การฟัง การพูดการอ่านและการเขียนร่วมกัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อยตลอดทั้งวัน

2. จัดการเรียนรู้แบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางครูจะต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลศึกษาความสนใจความสามารถและสอนเด็กตามระดับความสามารถที่แตกต่างกันให้เด็กได้เลือกกิจกรรมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองครูเตรียมและวางแผนการสอนตามความสนใจของเด็กเด็กมีโอกาสนำมาใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและอย่างมีความสุข

3. จัดการเรียนรู้ให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองการที่จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายในต้องให้เด็กมีโอกาสนำเรื่องหรือหนังสือที่สนใจเพราะฉะนั้นจึงควรมีหนังสือวรรณกรรมเด็กเป็นจำนวนมากเพียงพอ

4. เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารภาษาบนพื้นฐานประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็กจัดเวลาให้เด็กได้อ่านและเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมายจริงๆเช่นการศึกษานอกสถานที่การทดลองวิทยาศาสตร์การประกอบอาหารการทำสวนการเลี้ยงสัตว์

5. จัดการเรียนรู้ให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆเช่นจดหมายหนังสือพิมพ์ป้ายประกาศตลาดยา

6. จัดการเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูและปฏิสัมพันธ์นี้จะนำไปทางสนับสนุนให้กำลังใจและช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน

7. ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจกล้าเสี่ยงที่จะพูดเขียนโดยไม่กลัวผิดเช่นให้เด็กเดาคำที่จะอ่านด้วยความรู้สึกปลอดภัยที่จะไม่ถูกดูหรือตำหนิจากผู้ใหญ่และให้โอกาสในการคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์เพื่อสื่อสารสิ่งที่คิดครูต้องให้เด็กกล้าขอความช่วยเหลือจากผู้ให้เมื่อจำเป็น

8. จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีความต่อเนื่องเป็นหน่วยเดียวและสัมพันธ์กับชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียนใช้ภาษาหลากหลายรูปแบบให้เวลาเด็กมีโอกาสได้สื่อสารด้วยการคิด

9. สร้างหลักสูตรและการสอนหรือเนื้อเรื่องที่จะสอนจากสิ่งที่สังเกตจากเด็ก

10. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูดฟังอ่านและเขียน

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวมนั้นครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งจากหลักการสอนภาษาแบบองค์รวมที่ว่าเด็กควรจะมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือมีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและ

ครูมีโอกาเลือก และทำงานที่ชอบและสนใจเพราะฉะนั้นห้องเรียนของแนวการสอนภาษาแบบองค์รวมควรจัด

มุมห้องสมุดในห้องเรียนให้เป็นจุดเด่นโดยครูจะต้องจัดหาหนังสือที่หลากหลายชนิดเด็กๆสามารถขอยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้โดยมีการร่วมมือกับพ่อแม่ในการส่งเสริมให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้านมีบัตรประจำหนังสือซึ่งมีชื่อเด็กทุกคนที่เคยยืมหนังสือเล่มนั้นสำหรับหนังสือวรรณกรรมเด็กที่มุมห้องสมุดนั้นครูจะต้องแสวงหาเพิ่มเติมและเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาจำนวนหนังสืออย่างน้อยต้องมีเท่าจำนวนเด็กหรือมีหนังสือจำนวน 5-8 เล่มต่อเด็ก 1 คน

มุมเขียนหนังสือ ควรมีโต๊ะและเก้าอี้ให้เด็กนั่งเขียนบอร์ดชานอ้อยที่ติดผนังอาจจะใช้ติดผลงานเขียนหรืองานวาดของเด็กและเป็นที่ติดประกาศต่างๆเพื่อให้เด็กคุ้นกับตัวหนังสือมุมเขียนซึ่งมักจะจัดอยู่บริเวณที่เชื่อเชิญให้เด็กเข้ามามากที่สุดจะมีหนังสือกระดาษและเครื่องเขียนไว้พร้อมเพื่อเด็กจะได้หัดอ่านเขียนหนังสือได้ตามความสนใจและความถนัดของเขากิจกรรมที่ทำให้สองมุมนี้จะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้ภาษาในหลายรูปแบบ

มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมบ้านหรือบางครั้งครูอาจเปลี่ยนมุมบ้านเป็นร้านขายของร้านอาหารที่ทำกรไปรษณีย์ปั๊มน้ำมันอู่ซ่อมรถร้านเสริมสวยโรงพยาบาลหรือคลินิกรักษาสัตว์มุมเหล่านี้ควรมีเครื่องเขียนที่เอื้อให้เด็กใช้ภาษาเขียนและเล่นเช่นในมุมร้านอาหารจะมีรายการอาหารสมุดจดชื่ออาหารที่ลูกค้าสั่ง เครื่องคิดเลข แผ่นรายการอาหารพิเศษประจำวัน โปสเตอร์รายการอาหาร โปสเตอร์โฆษณาอาหารและเครื่องดื่มเฉพาะอย่าง

บทบาทของเด็กในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบองค์รวม ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครู ซึ่งการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือมากขึ้นในแต่ละวันเด็กจะมีโอกาสที่จะอ่านป้ายประกาศ อ่านหนังสือหรือข่าวสารต่างๆ มีโอกาสที่จะเขียน ทำกราฟ ทำหนังสือ ฯลฯ เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลายๆ สถานการณ์ เด็กตัดสินใจด้วยตนเอง เช่น การตัดสินใจนำเสนองาน การประเมินผลงานของตัวเอง และเด็กเผชิญกับประสบการณ์สำคัญๆ ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ

บทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวมแตกต่างจากการสอนแบบเดิม (การสอนแบบชี้แนะ) เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กพัฒนาได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองประกอบด้วยกระตุ้นให้เด็กใช้ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับภาษาพูดการอ่านและการเขียนมุ่งเน้นประสบการณ์ที่มีความหมายโดยไม่แยกการพัฒนาแต่ละทักษะค้นหาวิธีการที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่เดิมให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการเล่าเรื่องที่เด็กเคยพบเห็นการเปิดโอกาสให้เด็กพูดจากความคิดหรือประสบการณ์ในขณะที่ฟังเรื่องจากหนังสือที่ครู

เลือกมาอ่านให้ฟังส่งเสริมและช่วยเหลือให้เด็กรู้สึกประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาด้วยตัวเองจัดให้มีประสบการณ์การอ่านราวกับว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร ซึ่งรวมการพูดการฟังและการอ่านส่งเสริมความพยายามต่อการเขียนครั้งแรกของเด็ก โดยไม่ตำหนิให้เด็กแก้ไขสิ่งที่เขียนผิดในทันทีแต่จะแนะให้เด็กสังเกตจากตัวอย่างต่างๆ ที่เด็กพบเห็นได้บ่อยๆ การสังเกตจะช่วยให้เด็กปรับการเขียนให้ถูกต้องได้โดยไม่เกิดความรู้สึกผิดหรือถูกลงโทษครูจะใช้ภาษาที่เหมาะสมในห้องเรียน โดยการฟังและตอบสนองต่อการพูดของเด็กและใส่ใจในการอ่านเขียนด้วยตัวเองของเด็กครูประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าและเพื่อส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในพัฒนาการทางภาษาและการเรียนรู้ภาษาของเด็กสนับสนุนให้ผู้ปกครองใช้แนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับกิจกรรมที่เด็กไปทำที่บ้านส่งเสริมเด็กให้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีโอกาสอภิปรายในกลุ่มย่อยกับเด็กอื่นเด็กจะพูดคุยวางแผนในเรื่องที่ทำได้ก็จะเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นครูเป็นแบบอย่างของการอ่านเขียนโดยแสดงให้เห็นว่าครูเองก็สนุกสนานกับการอ่านมีการนำหนังสือต่างๆจากบ้านมาอ่านให้เด็กฟังแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการเขียนที่สื่อความหมายในชีวิตจริงครูไม่ตำหนิเด็กเมื่อเด็กอ่านเขียนผิดแต่ครูจะมองข้อผิดพลาดของเด็กว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้เด็กเองก็เรียนรู้ว่าเราสามารถเขียนอ่านผิดได้แต่ถ้าพยายามต่อไปก็จะสามารถเขียนอ่านได้ถูกต้องเด็กต้องใช้ความกล้าหาญที่จะค้นพบด้วยตนเอง จึงเป็นหน้าที่ของครูที่สนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อที่จะได้เรียนรู้และส่งเสริมความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาให้เกิดจากแรงจูงใจภายในตัวเด็ก

การสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้เรียนภาษาโดยไม่แยกกิจกรรมการอ่านการเขียนการพูดและการฟังออกจากกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การอ่านจากผลงานการเขียนเรียนรู้การเขียนจากการอ่านเรียนรู้ภาษาจากสภาพแวดล้อมวรรณกรรมและการเลียนแบบกระตุ้นให้เด็กแสดงการสื่อสารผ่านกระบวนการคิดตลอดเวลาและใช้ภาษาจากแรงจูงใจภายในไม่ใช่การบังคับให้เด็กกล้าพูดกล้าอ่านและกล้าเขียนโดยไม่กลัวผิดเด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีความหมายได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูเด็กเผชิญกับประสบการณ์สำคัญๆในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองโดยกระตุ้นให้เด็กใช้ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับภาษาพูดการอ่านและการเขียนมุ่งเน้นประสบการณ์ที่มีความหมายเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาครูประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

ในส่วน กูดแมน (Goodman, 1996) เสนอหลักการของการสอนภาษาแบบองค์รวม ไว้ดังนี้

1. หลักการสอนอ่านและเขียนภาษาแบบองค์รวม

1.1 ผู้อ่านจะต้องเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านในระหว่างการอ่านโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเข้าช่วยเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นมีงานวิจัยด้านการอ่านมากมายที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ผู้อ่านที่มีประสบการณ์หรือความรู้เดิมในสาขานั้นๆ จะสามารถอ่านได้ดีและเข้าใจเร็วกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์

1.2 ในระหว่างการอ่าน ผู้อ่านต้องใช้กลวิธีในการอ่านที่จะช่วยให้เข้าใจข้อความที่อ่านได้หรือที่เรียกว่า กระบวนการอ่านซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านได้หรือที่เรียกว่า กระบวนการอ่านซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านทุกคนในขณะที่อ่านเป็นขั้นตอนอันประกอบด้วยการตั้งสมมติฐานหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าการเลือกสรรความหมายของคำหรือข้อความ และสนับสนุนความหมายที่ถูกต้อง แต่หากเกิดความผิดพลาดก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเองทุกขั้นตอนดังกล่าวจะเกิดขึ้นในขณะที่อ่านตลอดเวลาทั้งผู้ที่มีความสามารถในการอ่านระดับสูงหรือผู้ที่เริ่มเรียนการอ่าน

1.3 ด้านการเขียน แนวการสอนภาษาแบบองค์รวมจะเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันตลอดเวลาผู้อ่านมากจะมีข้อมูลในการเขียนมาก ดังนั้นในการเขียนควรฝึกให้ผู้เขียนมีข้อมูลหรือรายละเอียดที่เหมาะสมเพียงพอสามารถผลิตงานเขียนที่มีผู้อ่านเกิดความเข้าใจ สามารถรับสารของผู้เขียนได้

1.4 การเขียนต้องคำนึงถึงระบบของภาษาซึ่งประกอบด้วยตัวสัญลักษณ์และเสียง (graph phonetic system) หลักเกณฑ์ไวยากรณ์ (syntactic system) และการสื่อความหมาย (semantic system) ทั้งสามระบบต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องในการเขียนจึงจะทำให้ผู้อ่านสามารถตีความหมายและเข้าใจข้อความนั้นอย่างถูกต้อง

1.5 จุดมุ่งหมายหลักของการอ่านคือ ความหมายและความเข้าใจในบทความที่อ่าน (comprehension of meaning) ส่วนจุดมุ่งหมายในการเขียน คือสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามจุดประสงค์ของผู้เขียน (expression of meaning)

2. หลักการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม

2.1 ส่งเสริมการอ่านภายในโรงเรียนจัดหาหนังสือหรืออุปกรณ์ส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ ที่มีความหมายส่งเสริมประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเพลิดเพลินโดยจัดให้หลากหลายสาขาและมีแบบแผนการเขียนที่แตกต่างกันเป็นแบบอย่างการใช้ภาษา

2.2 ส่งเสริมให้รักการอ่าน โดยจัดเตรียมหนังสือพิมพ์ต่างๆ ให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะแก่การอ่านมีหนังสือมากมายหลายประเภทให้เลือกซึ่งเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนอยากอ่านเองเพื่อความสนุกสนานและพอใจมิใช่การบังคับให้อ่าน การอ่านด้วยความพอใจและการอ่าน โดยการบังคับให้ผลต่อการพัฒนาการอ่านต่างกัน

2.3 ในการเรียนการสอนทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมีจุดประสงค์ย่อยในส่วนของตนเองที่ต่างกันผู้สอนจะต้องเน้นการพัฒนาการใช้ภาษาของผู้เรียนในการอ่านการเขียนส่วนผู้เรียนจะเน้นการนำภาษาไปใช้ในการอ่านและการเขียนเพื่อสื่อความหมายตามที่ต้องการผู้สอนควรพยายามให้ผู้เรียนมีความกล้าในการใช้ภาษารูปแบบใหม่ๆที่หลากหลายโดยไม่กลัวความผิดและพร้อมที่จะแก้ไขได้เสมอซึ่งจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่ไม่กล้าใช้ภาษาเมื่อใช้ได้ถูกต้องผู้เรียนจะมีความมั่นใจและมีพลังการใช้ภาษาได้อย่างดี

2.4 ผู้สอนต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความชำนาญประกอบกับความรู้อื่นๆพื้นฐาน จะทำให้สามารถพัฒนาการอ่านได้อย่างรวดเร็ว

ปรัชญาและแนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) มีวิวัฒนาการมาจากหลายศาสตร์ และหลายแนวคิด ในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา พัฒนาการและการเรียนรู้ แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นปรัชญาแนวคิด ไม่ใช่วิธีการสอนภาษาอย่างที่เข้าใจผิดกันเพราะจากแนวคิดนี้ ครู พ่อแม่ หรือผู้ใหญ่สามารถนำไปสู่การสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลายนักการศึกษาได้ชี้ให้เห็นพัฒนาการทางด้านการคิดและการใช้ภาษาของเด็ก โดยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เรียนอย่างมีความหมาย เด็กจะรับและซึมซับข้อมูลทางภาษาจากสภาพแวดล้อมในบริบททางสังคม วัฒนธรรมและการใช้ภาษาร่วมกันกับผู้ที่อยู่แวดล้อมใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ดีโดยเด็กจะไม่เกิดความรู้สึกยากลำบากในการเรียนรู้เหมือนแนวการสอนภาษาในระบบโรงเรียนแบบเดิม แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทางภาษาของเด็กในโรงเรียน จึงควรให้ตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และเหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย หลักการ แนวคิดแบบภาษาธรรมชาตินี้ สามารถใช้เป็นวิธีการเรียนการสอนภาษาในโรงเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายต่อชีวิต

จากบทสัมภาษณ์ อารี สันหลวี (2550) อธิบายว่า ภาษาธรรมชาติไม่ใช่วิธีการไม่ใช่ข้อกำหนดใด ๆ ที่จะชี้ความสำเร็จที่มีรูปแบบตายตัว แต่เป็นเรื่องของปรัชญาแนวคิดที่จะให้เด็ก ๆ เรียนรู้ให้อ่านออกเขียนได้ พัฒนาการเรียนการสอนภาษาของเด็กๆ ที่พบว่าแตกต่างจากวิธีที่สอนกันอยู่แบบเดิมในโรงเรียน ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนความสำคัญของนวัตกรรมนี้เกิดมาจากการได้แนวความคิดที่ค้นพบโดยการสังเกต การเรียนรู้ภาษาที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ตัวเล็กๆ จึงเหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถของเด็กตั้งแต่แรกเกิดไปจนโต มีความชัดเจนอยู่สองแนว คือ การที่ผู้เรียนได้อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่อบอุ่นเสมือนบ้านและอาบเอิบ (Immersion) ไปด้วย โลกของภาษาและหนังสือ คือคล้ายว่า ชุ่มฉ่ำ จนซึมซับเข้าไปทุกขณะที่ได้ฟังพ่อแม่ ครู อ่านหนังสือให้ฟังทุกวันด้วยนั้นแนวหนึ่ง อีกแนวหนึ่งคือ นักวิจัยเริ่มไปศึกษาการเรียนรู้ภาษาของเด็ก สังเกต ติดตาม

คุณเด็กอายุขวบกว่าๆ ถึงระดับประถม พบว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงของเด็กนั้น เป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ (Naturally) ซึ่งความรู้ที่พบสองทางนี้ก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา ที่สำคัญเหนือไปกว่าการรู้ภาษาอ่านออกเขียนได้ของเด็กนั้น นวัตกรรม การเรียนรู้ตามแนวภาษาธรรมชาติของเด็กนี้ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่จะนำไปสู่เด็กเข้าถึงความจริง โดยการศึกษาเชื่อมโยงให้ผู้เรียนมองชีวิตและสรรพสิ่งจากภาพรวมไปสู่ส่วนย่อย ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นธรรมชาติและเปิดนำความสามารถของเขา เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการไปสู่ขั้นสูงสุดของศักยภาพที่มนุษย์พึงจะเป็นได้ปรัชญา แนวทางสูงสุดของปวงชนชาวไทยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2542 เรื่องภาษาและการเข้าถึงภาษา ดังนี้ต้องหาวิธีที่จะทำการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์ และสามารถเข้าใจความจริง ไม่ใช่ให้เข้าใจภาษา แต่เข้าใจวิชาการ ไม่ใช่วิชาการอย่างเดียว ต้องเข้าใจวิธีปฏิบัติตน หมายถึงจริยธรรมต่าง ๆ ต้องเรียน ต้องรู้ ให้รู้กว้างขวาง อันนี้เป็นข้อสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ถ้าไม่พัฒนาการศึกษาประเทศก็อยู่ไม่ได้ ความเข้าใจของบุคคลจะไม่มี ถ้าความเข้าใจของบุคคลไม่มี ข้อใดก็ตาม ที่คนไม่เข้าใจคือ สื่อความหมายความคิดไม่ได้ ถ้าไม่มีความรู้ โดยเฉพาะภาษา อันนี้ที่จะต้องแก้ไข ที่บอกว่าแก้ไข เพราะรู้ว่ายังไม่ดี

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะเห็นว่าพระองค์ให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจในวิชาการ และการพัฒนาการศึกษามีความสัมพันธ์กับความอยู่รอดของประเทศชาติ ภาษาจึงนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ โลกรอบตัวของเด็กตั้งแต่เกิด และเป็นสื่อในการเรียนให้ได้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน วิธีการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา ค้นหาหนทางที่เด็กเรียนรู้แล้วได้ผลดี มีความสุขในการเรียนรู้ จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีความหมาย ใช้ภาษาสื่อความเชื่อมโยงกับคนที่เด็กอยู่ใกล้ชิดได้ดีจนถึงระดับที่เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในยุคสารสนเทศนี้ผ่านภาษานั้นเอง นั่นคือพระราชดำรัสข้างต้นที่ว่า “สามารถเข้าใจความจริง ไม่ใช่ให้เข้าใจภาษา แต่เข้าใจวิชาการ” กระบวนการบรรยาการศึกษาริชาการในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นการร่วมมือกันระหว่างครูและเด็กๆ ตั้งแต่การวางแผนคือคิดด้วยกันว่าจะทำอะไร ทำเมื่อไร ทำอย่างไร จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร จะหาสิ่งที่ต้องการมาได้อย่างไร ใครจะช่วยทำงานในส่วนใดการวางแผนจะมีทั้งแผนระยะยาว (long-range plans) เพื่อวางกรอบความคิดกว้างๆ และแผนระยะสั้น (short-range plans) ซึ่งเด็กและครูจะใช้ความคิดพูดคุยปรึกษาหารือหา รายละเอียดและขั้นตอนในการทำกิจกรรมบทบาทของครูจะเป็นผู้หาวิธีการที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่เดิมให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งอาจเป็นการเล่าเรื่องที่เด็กเคยพบเห็น

การเปิดโอกาสให้เด็กพูดจากความคิดหรือประสบการณ์ในขณะที่ฟังเรื่องจากหนังสือที่ครูเลือกมาอ่านให้ฟัง การจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยไว้ในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กมีโอกาสหยิบมาอ่านหรือพลิกดูเสมอเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับภาพความคิดและตัวหนังสือ ซึ่งครูไม่จำเป็นต้องสอนให้เด็กอ่านออก เช่น การอ่านแบบเรียนเล่ม 1 เล่ม 2 ที่เคยนิยมใช้มาแต่เดิมการเขียนก็เช่นกัน เด็กไม่ควรถูกบังคับให้เขียนตัวพยัญชนะ คำ ประโยคตามที่ครูสั่ง แต่ในบรรยากาศการสอนแนวใหม่นี้เด็กจะแสดงความต้องการให้ครูเห็นว่า เขาต้องการเขียนสิ่งที่มีความหมายสิ่งที่เขาอยากบอกให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนในระยะแรกจึงเป็นการที่เด็กสร้างความคิด ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ของเด็กและความต้องการสื่อความหมายให้ผู้อื่นทราบ จะเห็นว่าในระยะแรกเด็กจะเขียนเส้นขยุกขยิกคล้ายตัวหนังสือหรือเขียนสะกดบางคำได้ แต่ยังไม่ถูกต้อง ครูที่เข้าใจแนวการสอนภาษาโดยรวมจะค่อยๆ ส่งเสริมความคิดความต้องการเขียนหนังสือของเด็ก โดยไม่ดำเนินให้เด็กแก้ไขสิ่งที่เขียนผิดในทันทีแต่จะแนะนำให้เด็กสังเกตจากตัวอย่างต่างๆ ที่เด็กพบเห็นได้บ่อยๆ การสังเกตจะช่วยให้เด็กปรับการเขียนให้ถูกต้องได้โดยไม่เกิดความรู้สึกผิดหรือถูกลงโทษ ซึ่งอาจจะมีผลทางทัศนคติของเด็กได้มาก ดังนั้นการสังเกตเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่ครูจะต้องเฝ้าดูว่าเด็กแต่ละคนแสดงออกอย่างไร ครูจึงต้องมีบทบาทในการเฝ้าดูเด็ก (kid-watcher) เพื่อประเมินความสามารถและเรียนรู้ และจัดประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยการพัฒนาภาษาของเด็กด้วยตัวเองตลอดเวลา การประเมินผลที่ครูพิจารณาจากการสังเกต การบันทึก การเก็บร่องรอยทางภาษาของเด็กขณะทำกิจกรรมต่างๆ และการสะสมชิ้นงานถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการประเมินการเรียนรู้ภาษาจากสภาพจริง (authentic forms of assessment) และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กมากกว่าการใช้แบบทดสอบทางภาษา

ลักษณะสำคัญของการสอนแบบของครุรวมมีดังนี้

1. เน้นการเรียนรู้ที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งได้รับการแนะนำช่วยเหลือโดยครูเด็กมีอิสระในการเลือกที่จะทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถไม่ใช้การถูกควบคุมหรือบังคับให้เรียน
2. เด็กมีความสุขในการเรียน
3. เด็กมีโอกาสทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง
4. เด็กได้ฝึกความรับผิดชอบมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับเพื่อน
5. เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและเห็นคุณค่าของตนเองพร้อมที่จะเรียนรู้
6. เด็กมีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็นและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

การประยุกต์การสอนภาษาแบบของครุรวม การจัดหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบของครุรวม

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนการจัดพื้นความรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาเป็นแนวการจัดการเรียนการสอน โดยการสัมภาษณ์ผู้เรียนให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ

2. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการอ่านหนังสือเล่าเรื่องที่น่าสนใจให้ผู้เรียนฟังเสมอ เลือกเรื่องที่ น่าสนใจแฝงคติสอนใจหรือมีแบบแผนการใช้ภาษาที่ดี ในระหว่างเล่าหรืออ่านควรหยุดบางครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ติดตาม หรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ผู้เรียนจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้ฟังตัวอย่างภาษาที่ดีเป็นประจำ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการเขียน หรือช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่านต่อไป

3. ผู้เรียนควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า บทความที่ดี ตลอดจนถึงสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ และหนังสือประเภทคาถาเดาได้ หรือรูปภาพสวยงาม จะช่วยได้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน

นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของผู้เรียน ได้แก่

ก. การอ่านหนังสือร่วมกัน(shared books experience) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำได้ทั้ง ครอบครัวและในชั้นเรียน โดยบิดามารดาอ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อย ๆ เป็น โอกาสที่บุคคลใน ครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน ส่วนในชั้นเรียนการอ่านหนังสือร่วมกันจะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมี โอกาสปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

ข. การรวมกลุ่มอ่านวรรณกรรม (literature group) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับผู้สอนควรเลือกหาหนังสือที่น่าสนใจอย่างน้อย 5-6 เรื่อง ในแต่ละครั้งที่สอน แต่ละเรื่องควรมี จำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนให้ความสนใจ ระดับความยากต้องให้เหมาะสม กับระดับความสามารถของผู้เรียน จากนั้นแบ่งกลุ่มเลือกหนังสือเรื่องที่สนใจ อ่านเรื่องร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือและอธิบายเพิ่มเติมจากนั้นแต่ละกลุ่มออกมารายงาน ทำให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ทราบเรื่องต่างออกไป และอาจจะเกิดความสนใจ ต้องการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม

ค. การช่วยเหลือในการอ่าน (assisted reading) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้อ่านที่มี ปัญหาหรือผู้ที่เริ่มอ่าน (เด็กเล็ก) ผู้สอนจะอ่านพร้อมกับผู้เรียนหรือผู้อ่านที่มีปัญหา ทำให้ผู้เรียนมี กำลังใจและมีความพยายามมากขึ้น นอกจากนั้นควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมไม่ยากจนเกินไป จะ ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ตามเพื่อนคนอื่น

ง. การอ่านในใจอย่างต่อเนื่อง (sustained silent reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้ช่วงเวลา ประมาณวันละ 5-10 นาที ให้ผู้เรียนและผู้สอนหาสิ่งซึ่งตนสนใจนำมาอ่านผู้สอนอาจเตรียม

บทความสั้น ๆ ตำรองไว้บ้างครั้งอาจเรียกผู้เรียนคนใดคนหนึ่งหรืออาสาสมัครขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่องที่อ่าน แล้วให้อีกทุกคนซักถามหรือเพิ่มเติม

4. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจเริ่มจากการเขียนเกี่ยวกับตนเอง หรือสิ่งที่ผู้เรียนมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนตามสภาพจริง แล้วเขียนสิ่งที่ยากขึ้นในรูปแบบการเขียนอื่น ๆ เช่นการเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ภายในโรงเรียนหรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวัน อาจมีการจัดที่สำหรับเขียนบันทึกประจำวันสำหรับผู้สอนและผู้เรียนไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียนซึ่งจะเป็นแหล่งที่สื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

5. การเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กเป็นกิจกรรมที่ กูดแมน (Goodman 1989) จัดขึ้นเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต พิจารณาว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไร ครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้เฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กจะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วง ๆ ต่อไป

6. การสอนภาษาแบบองค์รวม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เหมือนกับแนวการสอนแบบร่วมมือ (cooperative learning) เป็นการฝึกให้ผู้เรียน ได้รู้จักร่วมมือกันทำงาน ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุด และประการสำคัญเด็กในวัยเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการที่สื่อสารกับผู้สอน ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้สอนได้ระดับหนึ่ง แต่ผู้สอนที่ดีความีวิธีการในการตรวจสอบ

7. การจัดหลักสูตรการสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นแนวทางการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้หนังสือ (literacy development) ทำให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจได้ลึกซึ้งซึ่งสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สำนวนภาษาของตนเองสื่อสารได้ทุกทักษะอย่างบูรณาการ

วิธีการสอนภาษาเพื่อสื่อสารตามธรรมชาติ (Whole Language) จรัสศรี คิวสุวรรณ (2545) กล่าวว่าความเป็นมาของรูปแบบการสอน การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นแนวการสอนภาษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนที่เคยใช้มาก่อนในอดีต เช่น วิธีแปล (Translation Method) วิธีตรง (Direct Method) และวิธีฟัง-พูด (Audio -Lingual Method) จรัสศรี คิวสุวรรณ (2545) ได้กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีดังนี้

1. จัดสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษา
2. จัดกิจกรรมและสร้างสื่อการสอนเป็นเครื่องมือในการฝึกให้นักเรียนได้ใช้ภาษา
3. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

4. ส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกของนักเรียน

5. สอนสัมพันธศัพท์ยะ

รูปแบบการสอนภาษาเพื่อสื่อสารตามธรรมชาติ เป็นการบูรณาการวิธีการสอนต่างๆ โดยยึดการสอนโดยธรรมชาติของภาษา (Whole Language) และผสมผสานวิธีการสอนต่อไปนี้เข้าด้วยกัน คือ

1. วิธีการสอนแบบ CLE หรือมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters)

2. วิธีสอนแบบ 3P หรือ 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ขั้นนำเสนอ (Presentation)

2.2 ขั้นฝึก (Practice)

2.3 ขั้นนำไปใช้ (Production)

3. วิธีสอนแบบ Whole Language เป็นการสอนภาษาโดยองค์รวมหรือสอนภาษาโดยธรรมชาติของภาษา

3.1 การสอนจากการอ่านโดยใช้ Big Books (Learning How to Read with Big Book) เป็นวิธีหนึ่งของการสอนแบบ Whole Language

3.2 การสอนอ่านโดยใช้วรรณคดีอื่นๆ (Literature) โดยครูอ่านให้ฟังเพื่อสร้างประสบการณ์ทางภาษาแก่นักเรียนในทักษะการฟัง เพื่อความเข้าใจในองค์รวม (Whole) วิธีนี้ครูไม่จำเป็นต้องนำรายละเอียดและเนื้อหาในเรื่องมาสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้งหมด แต่อาจนำคำศัพท์หรือรูปประโยคจากเรื่องที่อ่านมาเป็นจุดเริ่มต้นของการสอนในช่วงที่ครูอ่านเรื่องนั้นก็ได้

วิธีการและขั้นตอนการสอนแบบ CLE

1. เล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

2. นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเหตุการณ์

3. เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

4. ทำหนังสือเล่มใหญ่

5. เล่นเกมและกิจกรรมทางภาษาอื่น ๆ

วิธีการและขั้นตอนการสอนแบบ 3P

1. P1 (Presentation) ครูนำ เสนอบทเรียนเป็นคำ ศัพท์หรือ/และรูปประโยคให้ชัดเจนด้วยการฟัง พูด

2. P2 (Practice) ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกภาษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เน้นการสื่อสารด้วยการฟังและพูดเพื่อใช้ภาษาที่ครูนำ เสนอในขั้น P1 ให้คล่องแคล่ว แล้วจึงฝึกการอ่าน

3. P3 (Production) ครูให้นักเรียนอ่าน-เขียน ทำแบบฝึกหัดหรือนำภาษาไปใช้ในการเล่นเกม ร้องเพลง ฯลฯ และบูรณาการทักษะในการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

วิธีการและขั้นตอนของการสอบแบบ Whole Language การสอนภาษาแบบองค์รวมเป็นการสอนภาษาที่มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติของการใช้ภาษาและสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเน้นการพัฒนาภาษาด้วยการบูรณาการทักษะ ฟัง-พูด-อ่าน-เขียน ซึ่งนักเรียนจะเรียนภาษาโดยใช้วรรณคดีเป็น พื้นฐาน (Literature -Based) ครูจะใช้วรรณคดีอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น หนังสือนิทาน บทร้อยกรอง เพลง จังหวะ เรื่องเล่า ฯลฯ มาเล่าให้นักเรียนฟัง เรียนรู้ภาษาเกิดจากการติดต่อสื่อสารโต้ตอบกันระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน การฟังเรื่องที่ครูเล่าจะให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในภาพรวม (Whole)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กอายุ 4-6 ปีที่เน้นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ, 2546)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546, น.4)

สรุปได้ว่า การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นจุดเริ่มต้นในการให้การศึกษาโดยพัฒนาเด็กแรกเกิดจนถึงเด็ก 6 ปี ด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ซึ่งทำให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ในอนาคตและเป็นการพัฒนาชีวิตในวัยเยาว์ให้มีความพร้อมสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง

ตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนาทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น.5)

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
  2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
  3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
  4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
  5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก
- จากบทความดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นหลักในการทำวิจัย ซึ่งพบว่ามีแนวทางที่สอดคล้องกัน คือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุม โดยจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และพัฒนาเด็กให้ได้รับการศึกษาตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเด็กเพื่อให้มีพัฒนาการในทุกด้าน

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กได้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น.31)

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย คือ การมุ่งเน้นให้เด็กได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัยมีสุขภาพจิตดี มีคุณธรรมจริยธรรม รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทยมีอารมณ์สุนทรีย์ ช่วยเหลือตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย สามารถคิดแก้ปัญหาได้ และมีความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาและวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 ผู้วิจัยพบว่ามีความสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ คือ งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิดปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และอีกประการสำคัญ คือส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัย เป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 4-6 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ อาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้อง พาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันเวลาที่ คุณลักษณะตามวัย ที่สำคัญของเด็กอายุ 4-6 ปี มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น.32-35)

1. เด็กอายุ 4 ปี

1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1.1.1 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- 1.1.2 รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- 1.1.3 เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- 1.1.4 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- 1.1.5 ใช้กรรไกรมือเดียวได้

1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 1.2.1 แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- 1.2.2 ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม
- 1.2.3 กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

1.3 พัฒนาการด้านสังคม

- 1.3.1 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- 1.3.2 ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- 1.3.3 เล่นสมมติได้
- 1.3.4 รู้จักรอกอย
- 1.4 พัฒนาด้านสติปัญญา
  - 1.4.1 สำรวจสิ่งต่างๆที่เหมือนกันและต่างกันได้
  - 1.4.2 บอกชื่อของตนเองได้
  - 1.4.3 ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
  - 1.4.4 สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
  - 1.4.5 สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
  - 1.4.6 ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
  - 1.4.7 รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
  - 1.4.8 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ
  - 1.4.9 อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

ดังนั้น เด็กที่มีอายุ 4 ปี จะมีพัฒนาการที่สามารถสังเกตได้ชัดเจน ดังนี้ เด็กจะสามารถบอกชื่อของตนเองได้ รู้จักใช้คำถามว่า “อะไร” มีความอยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว มักจะแสดงออกตามความรู้สึก ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้รับคำชม สามารถสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆและแสดงท่าทางเลียนแบบได้ สามารถสร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ

2. เด็กอายุ 5 ปี

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 2.1.1 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- 2.1.2 รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง
- 2.1.3 เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
- 2.1.4 เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
- 2.1.5 ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- 2.1.6 ระบายสีไม่ชอบอยู่เฉย

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 2.2.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์

2.2.2 เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น

2.2.3 ชอบทำทนายผู้ใหญ่

2.2.4 ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

2.3 พัฒนาการด้านสังคม

2.3.1 แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง

2.3.2 เล่นร่วมกับคนอื่นได้

2.3.3 รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง

2.3.4 แบ่งของให้คนอื่น

2.3.5 เก็บของเล่นเข้าที่ได้

2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

2.4.1 จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้

2.4.2 บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้

2.4.3 พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ

2.4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง

2.4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

2.4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

สำหรับ เด็กที่มีอายุ 5 ปีจะมีพัฒนาการที่สามารถสังเกตได้ชัดเจน ดังนี้ เด็กจะเริ่มรู้จักใช้คำถามว่า “ทำไม” จะช่างพูดช่างคุย โดยต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ และเริ่มรู้จักใช้คำถาม โดยถามคำว่า “ทำไม” ฟัง เริ่มรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ สามารถสร้างผลงานตามความคิดของตนเอง เริ่มรู้จักชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาพัฒนาการเด็กที่มีอายุ 5 ปีพบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบ เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง และสร้างผลงานตามความคิดของตนเองได้ส่วน พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เด็กจะต้องการให้มีคนฟังและคนสนใจ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงทดลองกับเด็กวัยนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับระดับพัฒนาการตามวัยของเด็ก ซึ่งก็สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ที่ครูจะต้องให้ความสำคัญกับเด็กเป็นรายบุคคล โดยคอยรับฟังความคิดเห็นจากการคิดหาคำตอบเด็ก

3. เด็กอายุ 6 ปี

3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

3.1.1 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่อง

3.1.2 รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง

- 3.1.3 เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- 3.1.4 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- 3.1.5 ตัดกระดาษตามแนวโค้งที่กำหนด
- 3.1.6 ใช้กลิ้งเนื้อเหล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า ฯลฯ
- 3.1.7 ยึดตัว คล่องแคล่ว
- 3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
  - 3.2.1 แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
  - 3.2.2 ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
  - 3.2.3 ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง
- 3.3 พัฒนาการด้านสังคม
  - 3.3.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
  - 3.3.2 เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
  - 3.3.3 พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
  - 3.3.4 รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
  - 3.3.5 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา
  - 3.4.1 บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก จัดหมวดหมู่สิ่งของได้
  - 3.4.2 บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้
  - 3.4.3 พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง
  - 3.4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้
  - 3.4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น แปลกใหม่
  - 3.4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
  - 3.4.7 เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
  - 3.4.8 นับปากเปล่าได้ถึง 20

เด็กที่มีอายุ 6 ปี มีพัฒนาการที่สามารถสังเกตได้ชัดเจนดังนี้ สามารถบอกความแตกต่างของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว จะสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ช่างสงสัยช่างซักถามโดยจะรู้จักตั้งคำถามว่า “ทำไม” และ “อย่างไร” เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่ ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการและ คุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 4-6 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก ที่มีโอกาสใกล้ชิด หรือ มีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะทางความคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ละวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี ค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น

ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบ บูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 กำหนดเป็น 2 ส่วน (กรมวิชาการ, 2546 , น.35-38) คือ

1. ประสพการณ์สำคัญ

ประสพการณ์สำคัญเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิด ทักษะที่สำคัญสำหรับสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกัน ด้วย ประสพการณ์สำคัญมีดังนี้

1.1 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่

- การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
- การเล่นเครื่องเล่นสนาม

1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก

- การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน
- แทงไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ
- การต่อของ บรรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ได้แก่

1.2.1 คนตรี

- การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
- การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ดี
- การร้องเพลง

1.2.2 สุนทรียภาพ

- การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขำขันและเรื่องราวเหตุการณ์ที่

สนุกสนานต่างๆ

1.2.3 การเล่น

- การเล่นอิสระ
- การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
- การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2.4 คุณธรรม จริยธรรม

- การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่

- การเรียนรู้ทางสังคม
- การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การวางแผน ตัดสินใจเลือก และมีปฏิบัติ
- การได้รับความรู้สึกความสนใจและความต้องการของตนเองผู้อื่น
- การแลกเปลี่ยนความคิดและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- การแก้ปัญหาในการเล่น
- การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.4 ประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1.4.1 การคิด

- การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
- การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่างๆ
- การเชื่อมโยงภาพ และรูปภาพต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
- การรับรู้ แสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่นและผลงาน

- การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่าง ๆ

1.4.2 การใช้ภาษา

- การแสดงความรู้สึกรู้สึกด้วยคำพูด
- การพูดเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- การเขียนในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก
เขียนภาพ จิตเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์
เขียนชื่อตนเอง
- การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก
อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

1.4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ

- การสำรวจและการอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งของ
- การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม
- การเปรียบเทียบ เช่น สั้น/ยาว ขรุขระ/เรียบ ฯลฯ
- การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ
- การคาดคะเน
- การตั้งสมมุติฐาน
- การทดลองสิ่งต่างๆ
- การสืบค้นข้อมูล
- การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.4.4 จำนวน

- การเปรียบเทียบจำนวน
- การนับ นับสิ่งต่างๆ
- การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
- การมีประสบการณ์กับจำนวน ปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง

1.4.5 มิติสัมพันธ์(พื้นที่/ระยะ)

- การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก
- การสังเกตสิ่งต่างๆ และที่สถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน
- การมีประสบการณ์และอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่างๆที่สัมพันธ์กัน

- การประสบการณ์ การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่
- การสื่อความหมายมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

1.4.6 เวลา

- การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
- การมีประสบการณ์และเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้

พรุ่งนี้ ฯลฯ

- การมีประสบการณ์และการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ
- การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

2. สารที่ควรรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ในชีวิตจริงของเด็กสารที่เด็กอายุ 4-6 ปี ควรเรียนรู้มีดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น.35-39)

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียวกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาท

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักและรับเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว สถานที่ ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะเรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรรู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว เครื่องใช้ ยานพาหนะและการสื่อสารต่างๆที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สารการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นการนำเรื่องราวต่างๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยเนื้อหาที่นำมาใช้สอนจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็กและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ครู สามารถกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาขึ้นเองได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในการเรียนการสอนไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา แต่เป็นการจัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์ที่เป็นการส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังที่หลักสูตร

การศึกษาปฐมวัย ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถ 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและด้านสติปัญญาซึ่งสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จัดเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางด้านสติปัญญานั้นเอง

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546, น.39)

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.4 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

จากข้อมูลดังกล่าวพอกกล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์ คือการจัดประสบการณ์ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมบูรณาการเพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม เน้นเด็กเป็นสำคัญและมีการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการจัดประสบการณ์มาเป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้ โดยจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับการพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ เคลื่อนไหว สัมผัส เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และ คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้เริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองพลชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า แนวทางการจัดประสบการณ์ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อตัวเด็ก ซึ่งในการจัดประสบการณ์ที่มีความเหมาะสมและมีคุณภาพจะส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก โดยควรคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย จัดให้เด็กนักเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ ให้มีการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ เคลื่อนไหว สัมผัส เล่น สังเกต สืบค้นทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง จัดเด็กได้เริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครูในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น และใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ผู้วิจัยได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวทางดังกล่าว โดยได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานเป็นสื่อและใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

รูปแบบการสอนโดยใช้การเล่านิทาน

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้การเล่านิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอน และหลักการต่างๆ ในการพัฒนารูปแบบการสอน

โดยมีสาระสำคัญและเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบค้นหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในการศึกษาวิจัยเรื่องใดๆ ก็ตาม รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไคอะแกรม หรือแผนภาพเพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น (ทิสนา แจมมณี, 2545, น.218)

ความหมายของรูปแบบการสอน

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของรูปแบบการสอนไว้หลายท่านด้วยกัน ผู้วิจัยได้คัดเลือกมานำเสนอดังนี้

วัฒนา มัคคสมัน(2539, น.47) รูปแบบการสอน หมายถึง แผนซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ คือความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระของรูปแบบกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540, น.52) รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนของการสอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจัดทำขึ้นอย่างมีจุดหมายในการสอนที่ชัดเจน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอนนั้น ๆ

ไสว พักขาว (2544, น.31) รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนหรือโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน ประเมินผล โดยขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ทิสนา แจมมณี (2546, น.3) รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือ ขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือและได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์เฉพาะรูปแบบนั้น ๆ

จอยส์ และเวล (Joyce and Weil, 2000, p. 2) กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นแผนหรือแบบ ซึ่งสามารถใช้เพื่อสอนในห้องเรียนทางตรง หรือการสอนเป็นกลุ่มย่อยหรือเพื่อจัดสื่อการสอนซึ่ง

รวมถึงภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรม คอมพิวเตอร์และหลักสูตรรายวิชาแต่ละรูปแบบ จะให้แนวทางในการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน

จอยส์ และ โชว์เออร์(Joyce and Shower, 1992, p. 4) กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นแผนการสอนหรือรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียน หรือใช้สอนเสริม และเพื่อปรับสื่อการสอน เช่น หนังสือพิมพ์ ฟิล์ม เทป โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรของรายวิชาที่สอนแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างไร ดำเนินการสอนและประเมินผลอย่างไร จึงจะช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สมใจ บุญอุรุพิชญ์ (2539, น.7-10) กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่าผู้เล่าจะใช้คำพูดถ่ายทอดเรื่องราวด้วยเสียงธรรมชาติของตนเองผู้เล่าบางคนมีความสามารถพิเศษในการทำเสียงเลียนเสียงต่างๆช่วยให้นิทานน่าสนใจยิ่งขึ้น

2. การเล่านิทานประกอบภาพวาด ในสมัยโบราณมีการเล่านิทานประกอบภาพวาดลงบนพื้นดิน พื้นทราย ฝาผนังของถ้ำ แผ่นหนังต่อมาเริ่มวาดลงบนกระดาษและผ้า

3. การเล่านิทานประกอบภาพผู้เล่าจะเตรียมหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบสวยๆให้ผู้ฟังได้ชมในขณะที่ฟังนิทานหนังสือบางเล่มอาจมีเฉพาะภาพ แต่ไม่มีตัวอักษร ผู้เล่าต้องเล่าเตรียม เนื้อเรื่องให้สัมพันธ์กับภาพ

4. การเล่านิทานประกอบเส้นเชือก ผู้เล่าจะเตรียมเชือกนำปลายทั้ง 2 ข้างมาผูกติดกันใช้นิ้วมือทั้ง 10 นิ้วทำเป็นเส้นเชือกรูปต่างๆหรืออาจใช้เส้นเชือกวางเป็นรูปร่างต่างๆบนกระดานหรือแผ่นโปร่งใส

5. การเล่านิทานประกอบหุ่นประดิษฐ์ผู้เล่าจะเตรียมหุ่นให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ขณะเล่านิทานจะนำหุ่นออกมาแสดงประกอบหุ่นที่ใช้มีลักษณะหลากหลาย เช่น หุ่นมือ หุ่นถุงกระดาษ หุ่นกระบอก หุ่นถุงเท้า เป็นต้น

6. การเล่านิทานประกอบหุ่นปะ ผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษ ผ้าสำลี กระดานแม่เหล็ก หรือเวทีจำลอง และเตรียมตัวละครที่ทำจากกระดาษด้านหลังติดกระดาษทรายสำหรับติดบนกระดาษผ้าสำลี จะทำให้นิทานสนุกสนานยิ่งขึ้น

7. การเล่านิทานประกอบการพับผ้าเช็ดหน้าหรือการพับกระดาษผู้เล่าต้องเตรียมกระดาษเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้าขณะเล่านิทานครูต้องสาธิตการพับผ้าหรือกระดาษเป็นรูปสัตว์ รูปดอกไม้ สิ่งของต่างๆเด็กจะสนุกสนานและฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสายตาไปด้วย

8. การเล่านิทานประกอบการร้องเพลงผู้เล่าอาจนำนิทานมาเขียนใหม่ให้เป็นบทเพลงและใส่ทำนองกระตุ้นให้เด็กสนใจในเพลงคนไทยสมัยก่อนมักนำเนื้อหาของนิทานมาขับร้องทำให้เกิดความไพเราะในการใช้ภาษา เช่นตำนานดาวลูกไก่

สรุปได้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนของการจัดการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดหลักการ แนวคิดทฤษฎี สื่อการสอนและความเชื่อต่างๆ ซึ่งมีการเตรียมการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และผ่านกระบวนการพิสูจน์และทดสอบประสิทธิภาพแล้วว่า สามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการเล่านิทาน เพื่ออธิบายและแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอนและผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบและสื่อที่ใช้ในการสอนนั้นๆ

องค์ประกอบของรูปแบบการสอนโดยการเล่านิทาน

ในการเล่านิทานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเล่านิทานมีองค์ประกอบหลากหลายรูปแบบในการสอนจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญๆ ดังนี้ (ทิตินา เขมมณี, 2546, น. 4)

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิด หรือความเชื่อพื้นฐาน หรือเป็นหลักการรูปแบบการสอน
2. มีการบรรยายและอธิบาย สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
4. มีการอธิบายให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, น.14-15) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. ตัวผู้เล่า ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเล่านิทาน เทคนิควิธีการ ภาษา ท่าทาง ความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเล่านิทานถือเป็นศิลปะเฉพาะตัวของผู้เล่านิทานสามารถฝึกฝนได้ ผู้เล่านิทานที่ดีต้องมีอารมณ์ และสนุกกับการเล่ามีความพร้อมที่จะให้นิทานสนุกสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะเล่านิทานได้

2. เนื้อหานิทานนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก คือนิทานที่มีความถูกต้อง ชัดเจนในเรื่องของภาษาเนื้อหาสั้น ง่าย เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เกี่ยวกับผู้ปกครอง พี่น้อง เพื่อนเล่นสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นิทานที่นำมาหรือผู้เล่าแต่งเองก็ตามถ้าเนื้อหาในนิทานมีความสัมพันธ์กับเด็กมาก เด็กจะสนใจมากกว่านิทานไกลตัวนิทานที่เด็กฟังและสนใจมาก เช่น เด็กไม่ชอบกินผักครูใช้นิทานเรื่องหนูน้อย

ชอบกินผักให้ฟัง ประการหนึ่งที่สำคัญคือเนื้อหาในนิทานต้องเป็นบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กไม่ชอบการเล่าแบบบรรยายความที่มีเนื้อหายาวๆ ตัวละครหลายๆ เพราะเด็กไม่สามารถถ้อยโงยเรื่องราวที่ซับซ้อนได้

3. สื่อประกอบการเล่านิทานสื่อประกอบการเล่านิทานเป็นตัวขยายความในนิทานให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในรายละเอียดของท่าทางของตัวแสดงและบรรยากาศทำให้เด็กมีจินตนาการติดตามเรื่องราวได้อย่างแจ่มชัดอีกทั้งสนุกตื่นเต้นด้วยการกระตุ้นจากสื่อประกอบการเล่านิทานซึ่งสื่ออาจหาได้จากผู้เล่าสร้างขึ้นเองหรือซื้อจากสื่อสำเร็จรูปองค์ประกอบการเล่านิทานข้างต้นสรุปได้ว่าการเล่านิทานมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ ผู้เล่า เนื้อหานิทานและสื่อประกอบการเล่านิทาน

รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องสามารถทำนายผลที่จะเกิดตามมาได้และมีศักยภาพ ในการสร้างความคิดรวบยอดและความสัมพันธ์ใหม่ๆ ได้

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ องค์ประกอบของรูปแบบของรูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทฤษฎี/หลักการ/และแนวคิดของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ประสงค์ของรูปแบบ
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

การพัฒนาูปแบบการสอน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาูปแบบการสอน เพื่อเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งผู้วิจัยพบแนวทางการพัฒนาูปแบบการสอนของจอยซ์และเวล (Joyce and Weil) ดังมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (Joyce and Weil, 1986 อ้างถึงใน วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล, 2540, น.52-53)

1. รูปแบบการสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น
2. เมื่อพัฒนาูปแบบการสอนแล้ว ก่อนไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข
3. การพัฒนาูปแบบการสอน อาจออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะใดอย่างหนึ่งก็ได้

4. การพัฒนารูปแบบการสอน จะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้ใช้นำรูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก จะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

รูปแบบการสอนโดยการเล่านิทานสำหรับเด็ก

เพื่อให้สนุกและเป็นที่ยอมรับของผู้ฟังมีความจำเป็นที่ผู้เล่าจะต้องมีเทคนิคในการเล่าซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอบรมจนเป็นทักษะหรือเกิดจากความสามารถเฉพาะตัวที่มาแต่ดั้งเดิมทั้งนี้หากครูในฐานะที่เป็นผู้เล่ามีความต้องการเป็นผู้เล่าที่ดีเก่ง มีความสามารถในการจูงใจนักเรียนที่เป็นผู้ฟัง ควรที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทดลองปฏิบัติและเล่านิทานให้เด็กฟังอยู่เสมอเป็นประจำจึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้ทรรศนะถึงหลักการในการเล่านิทานให้ประสบผลสำเร็จไว้ดังนี้

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540, น.45-46) กล่าวว่า การเล่านิทานสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังจุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมพร้อมให้ดีของผู้เล่าผู้ที่จะเล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้ได้ใจความสำคัญดังนี้ ประโยคแรกที่ใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้นจูงใจให้ติดตามเรื่องต่อไปคอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทลีลาการเล่าอยู่หรือไม่ถ้ารู้สึกว่าการเล่าสูญเสียความสนใจการเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักแล้วถามปัญหาอะไรเอ๋ย ปัญหาเขาวัวหรือปัญหาสนุกๆ การจบเรื่องประโยคสุดท้ายจะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่ใช้เรื่องผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมไว้ก่อนว่าจะปิดเรื่องด้วยประโยคใดจึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจให้ขบคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิดกิจกรรมหลังเล่านิทานสิ่งที่ไม่ควรละเลยหลังจากที่เล่านิทานจบควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญเหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541, น.16-17) กล่าวถึงการเล่านิทานที่มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นลำดับในแต่ละขั้นตอนของการเล่าต้องมีการจัดเตรียมให้เหมาะสมจึงจะทำให้การเล่านิทานมีความหมายประทับใจแก่ผู้ฟังแม้ว่านิทานจะเป็นสิ่งที่เด็กชอบและพร้อมที่จะฟังอยู่เสมอก็ตามนิทานทุกเรื่องกับการเล่าทุกครั้งไม่สามารถตรึงใจให้เด็กอยู่กับที่ได้ตั้งแต่ต้นจนจบเว้นแต่กระบวนการเล่า นั้นจะมีขั้นตอนการเตรียมการที่ดี นอกจากจะทำให้เด็กสนใจไปสู่อุบัติประสงค์ของผู้เล่าที่ต้องการแล้วต้องทำให้เด็กเพลิดเพลินกับนิทานที่เล่าด้วยในการเตรียมการเพื่อการเล่า ครูเป็นผู้เล่าครูต้องจัดเตรียมเนื้อหา นิทานก่อนถ้าเป็นนิทานที่มาจากหนังสือนิทาน ครูควรต้องอ่านให้เข้าใจจำเนื้อเรื่องให้ได้เมื่อนำไปเล่าประกอบภาพในหนังสือจะได้พูดความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว มีการหยุดพักถามตอบ จะทำให้เข้าใจง่ายไม่ลืมการเตรียมเด็กสำหรับฟังนิทานที่นั้งของครูและเด็กจะต้องใกล้ชิดกัน ครูอาจนั่งสูงกว่าเด็กเล็กน้อยเพื่อให้สามารถแสดงภาพในหนังสือ หรือภาพอื่นๆ ใน

ระดับสายตาเด็กขณะเล่าครูควรจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ให้นั่งล้อมวงครู ครูเริ่มกิจกรรมเตรียมเด็กด้วยการให้เด็กร้องเพลง ดูภาพหรือกล่าวคำจูงใจเพื่อให้เด็กมีอารมณ์พร้อมที่จะฟังเมื่อพร้อมแล้วจึงเริ่มต้นด้วยการเล่านิทานการดำเนินเรื่องอาจเป็นการนำเสนอด้วยภาษาพูดอย่างเดียวหรือใช้ภาษาท่าทางหรือใช้สื่อประกอบต่างๆ ทั้งแถบบันทึกเสียงและภาพประกอบผู้เล่าต้องใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย ถูกหลักไวยากรณ์การสนทนาอาจใช้ภาษาถิ่นหรือใช้คำคุ้นที่เด็กเคยชินจะช่วยให้การเล่ามีประสิทธิภาพและมีความหมายตรงกับจุดประสงค์ของผู้เล่ามากขึ้นการสรุปเรื่องขึ้นตอนสุดท้ายของการเล่านิทานทุกครั้งควรมีการสรุปเรื่องด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นสาระสำคัญของเรื่องลักษณะของตัวละครในเรื่องความรู้และคำสั่งสอนที่ได้จากเรื่องเพื่อให้เด็กได้คิดทบทวนและเก็บข้อความรู้จากนิทานเป็นการย้ำเตือนทำให้เด็กจดจำเรื่องราวได้ดี

บุบผา เรื่องรอง (2550, น.10) กล่าวว่าวิธีการเล่านิทานแบ่งกันไปตามแต่ละเกณฑ์ในที่นี่แบ่งวิธีการเล่านิทานตามลักษณะการเล่าเป็น 2 แบบ คือ

1. วิธีการเล่าปากเปล่าครู (ผู้เล่า) จะใช้ร่างกายของคนเป็นส่วนสำคัญในการสื่อให้นิทานนั้นสนุกสนานและเข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. วิธีการเล่าประกอบสื่อ สื่อต่างๆที่นำมาใช้ประกอบการเล่านิทานจะช่วยให้เด็กสนใจเข้าใจเรื่องราวของนิทานได้ดี สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน ได้แก่ เพลง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ แผ่นภาพ รูปภาพแผ่นใส หุ่นต่างๆ หนังสือนิทานกระดาษพับเป็นรูปต่างๆ กระดาษเส้นเป็นต้นเมื่อครูเล่านิทานจบแล้วควรจัดกิจกรรมหลังการเล่าเพื่อทดสอบนักเรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

จากเทคนิคการเล่านิทานดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเล่านิทานผู้เล่าควรเตรียมตัวล่วงหน้าให้พร้อม เสียงดังชัดเจนใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเล่าตามความเหมาะสมตามเนื้อเรื่องและให้เด็กมีส่วนร่วมจากการเล่านิทานจากแนวทางดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการครบทุกด้านตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

งานวิจัยเกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อุบลรัตน์ ธนรุจิวงศ์ (2539) ศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมการคิดนอกกรอบที่มีต่อพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ในเด็กอายุ 5-6 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับกิจกรรมการคิดแบบนอกกรอบมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดต้องแกล้วในการคิด ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่นในการคิด และความคิดละเอียดลออในการคิดเพิ่มขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เด็กกลุ่มทดลองที่มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคล่องแคล่วในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และละเอียดลออในการคิดสูงกว่าเด็กกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุจิตรา ศาสตราวหา (2541) ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบ ซึ่งครูเป็นผู้เล่าพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุไรวรรณ ปราบริบูรณ์ (2543) ศึกษาเรื่อง การใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีนิทานเป็นองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการทางการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าการใช้บทเรียนที่มีนิทานเป็นองค์ประกอบส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีนักเรียนที่พัฒนาการทางการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้นโดยมีพัฒนาการด้านความคล่องในการใช้ภาษาอยู่ในระดับสูงและด้านความถูกต้องในการใช้ภาษาในระดับปานกลาง

มัลลิกา เจริญพจน์ (2546) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหมวดคิด 6 ใบของเดอโบโนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหมวดคิด 6 ใบของเดอโบโนสูงกว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหมวด 6 ใบของเดอโบโนสูงกว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ.01

อุบล เวียงสมุทร (2546) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานด้วยเทคนิคการสร้างหนังสือเล่มใหญ่ตามแนวการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า กระบวนการพัฒนาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับบทบาทของผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยคือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 3 ซึ่งเป็นห้องทดลองขณะจัดกิจกรรมการเล่านิทานด้วยเทคนิคการสร้างหนังสือเล่มใหญ่ และสังเกตพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียนในสถานการณ์การเล่นในมุมหนังสือและการเล่นในมุมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเล่านิทานสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี มีการจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์หลากหลายในมุมที่สามารถสื่อถึงความสนใจในการอ่านและการเขียน

ของเด็กปฐมวัย คือ มุมหนังสือและมุมศิลปะสร้างสรรค์ นอกจากนี้ เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียนตามระยะเวลา โดยมีการพัฒนาพฤติกรรมความ เข้าใจในการอ่านและการเขียนใกล้เคียงกันทุกพฤติกรรม

รัตนาภา เกริกการัญย์ (2547) ศึกษาเรื่อง การเล่านิทานเสริมกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการฟังนิทานเสริมกิจกรรมนักเรียนมี ความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้น

ปราณี ปริยวาทิ (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานและ ติดตามผล พบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผลมีการพัฒนา จริยธรรมหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก

พิชญาดา ธาตุอินจันทร์ (2551) ศึกษาเรื่อง การใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและ การพูดของเด็กปฐมวัย พบว่า นิทานภาพที่สร้างขึ้นมีจำนวน 5 เล่มมีลักษณะการเสนอภาพเป็น 3 แบบคือเสนอภาพแบบไม่มีคำบรรยายแบบเสนอภาพสามมิติแบบเสนอภาพพร้อมคำอ่านและแบบ เสนอภาพพร้อมเรื่องราวบรรยายได้ภาพ โดยหลังจากใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการ พูดทั้ง 5 เล่มนักเรียนมีทักษะการฟังและการพูดอยู่ในระดับดีมาก

ชนิสรา ใจชัยภูมิ (2552) ศึกษาเรื่องความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยด้วยการบริหาร สมอง พบว่า นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนไพฑูริคศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความคิด คล่องแคล่วโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองทำบริหารสมองสูงกว่าก่อน การทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงสมร ศรีใสคำ (2552) ศึกษาเรื่อง ผลของกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อ พัฒนาการทางภาษาด้านการพูดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อ พัฒนาการทางภาษาด้านการพูด ของนักเรียนอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.77/88.33 มีค่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อพัฒนาการทางด้านการพูด ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ .7558 ผลของกิจกรรมการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อพัฒนาการทางภาษา ด้านการพูดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามนักเรียนมี พัฒนาการที่ดีขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะสมสำหรับใช้ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการพูดและ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาด้านต่างๆต่อไป

คารณี นาคสุวรรณ (2552) ศึกษาเรื่อง การใช้เทพนิทานประกอบดนตรีเพื่อพัฒนา พฤติกรรม ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนหนึ่ง ในเขตจังหวัด

นันทบุรีผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านความเอื้อเพื่อเพื่อนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นจากเดิม และมีพฤติกรรมด้านความเอื้อเพื่อเพื่อนสูงขึ้นกว่าก่อนที่จะได้รับการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย พบว่ามีการทดลองใช้กิจกรรมต่างๆ หลายวิธี โดยจัดกิจกรรมในลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระทางความคิด เช่น งานวิจัยที่มีการนำคำถามแบบปลายเปิด กิจกรรมจินตนาการ กิจกรรมการคิดแบบอเนกนัย และใช้การเล่นเป็นต้น โดยทดลองใช้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กมีพัฒนาการทางความคิดคล่องแคล่วสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

เรนวอเตอร์ (Rainwater. 1995, p.6753-A อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2546, น.165) ศึกษาเปรียบเทียบบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าจะมีความสามารถในการแก้ปัญหา ได้ดีกว่าบุคคลที่มีความสร้างสรรค์ต่ำหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

แดนสกายและซิลเวอร์แมน (Dansky and Silverman,1973 อ้างถึงใน มัลลิกา เจริญพจน์, 2546, น.34) ทำการศึกษาเพื่อทดสอบสมมุติฐานตามที่เพียเจตท์ (Piaget)กล่าวว่า การเล่นของเด็กจะมีผลต่อความคิดคล่องในด้านการโยงความสัมพันธ์ (Association fluency) ของเด็ก พบว่า การเล่นมีผลช่วยส่งเสริมความคิดให้คล่องขึ้นด้านการโยงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์การเล่นจะมีคะแนนความคิดคล่องด้านการเชื่อมโยงสัมพันธ์มากกว่าเด็กที่อยู่ในสถานการณ์เลียนแบบ และเด็กที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ส่วนเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์เลียนแบบ และเด็กที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ส่วนเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่อยู่ในสถานการณ์การเลียนแบบ และกลุ่มควบคุมจะไม่มี ความแตกต่างกัน ของคะแนนความคิดคล่องด้านการเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

ไชแลท ชอร์ และเชอร์วูด (Cliatt Shaw and Sherwood,1980) ทำการทดลองฝึกความสามารถทางการคิดแบบอเนกนัยแก่เด็กอายุ 5-6 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 48 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนที่ใช้คำถามแบบอเนกนัยผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ลาร์ทและมาสัน (Lartz and Mason. 1988, p.193-208) ศึกษากรณีเด็กคนหนึ่งที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกเขียนยังไม่ได้ได้เล่าเรื่องที่ตนเองได้ฝันเรื่องที่สมบูรณ์ในครั้งแรกและมีการเล่าซ้ำในแต่ละสัปดาห์รวมเวลา 8 สัปดาห์มีการบันทึกเทปเพื่อวิเคราะห์ดูการเปลี่ยนแปลงและธรรมชาติของ

เด็กในการเล่าเรื่องนั้นๆ กลับอีกครั้งผลพบว่าเด็กสามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้โดยการเล่ากลับในช่วงแรก 2 สัปดาห์แรกจะสั้นๆ จากนั้นเด็กจะพยายามเล่าเรื่องโดยพยายามที่จะอ่านหนังสือตัวใดๆ ในเรื่องจากผลการวิจัยผู้วิจัยได้แนะนำว่าเด็กที่มีการอ่านเรื่องให้ฟังที่บ้านสามารถใช้กิจกรรมการอ่านซ้ำช่วยได้และในที่สุดเด็กก็จะเล่าเรื่องนั้นๆ กลับได้ใกล้เคียงกับเรื่องที่ได้ฟังจริงๆ จนนำไปสู่การอ่านเองได้

เวโดโกและ เบลมอนท์ (Verdugo & Belmonte, 2005) ศึกษาถึงการใช้ดิจิทัลสตอรี (Digital Stories) เพื่อพัฒนาความเข้าใจด้านการฟังภาษาอังกฤษของเด็กชาวสเปนในช่วงอายุ 6 ปีที่เริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคำแนะนำของครูจากหนังสือคู่มือครูโดยไม่ใช้อินเตอร์เน็ตใน 2 สัปดาห์แรก ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนตามคำแนะนำของครูจากหนังสือคู่มือครูและใช้ดิจิทัลสตอรีจากอินเตอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่าเด็กกลุ่มทดลองมีพัฒนาการฟังสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถเข้าใจคำสั่งและโต้ตอบจากเรื่องที่ฟังได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้วิธีการสอนที่ฝึกคิดแบบอเนกนัย ทำให้กลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมและบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จึงมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม เพราะหากประเทศใดที่เต็มไปด้วยพลเมืองที่มีความคิดสร้างสรรค์ก็จะทำให้ประเทศนั้นมีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ฯลฯ เนื่องจากผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะเป็นผู้ที่ใช้ความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ประเทศนั้นมีความเจริญรุ่งเรือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการส่งเสริมความคิดคล่องแคล่ว การวิจัยในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมความคิดคล่องแคล่วให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีต่อการคิดแก้ไขปัญหาได้ตั้งแต่ในวัยเยาว์ ซึ่งจะส่งผลไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในอนาคต โดยจะสามารถคิดแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

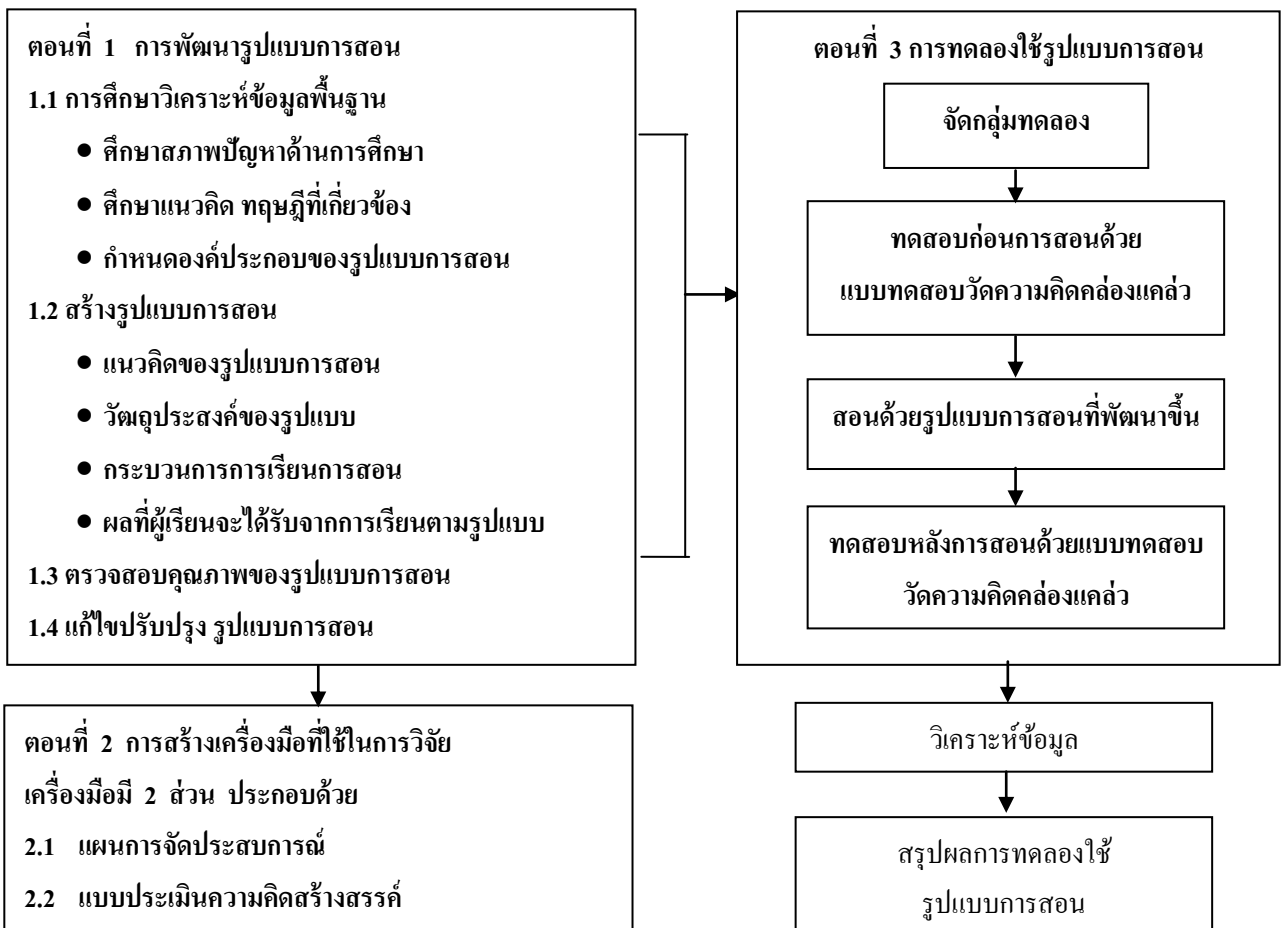
การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย แสดงดังภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 5 แสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน

ในการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบัน ปัญหาทางการศึกษา แล้วระบุเป็นประเด็นที่ต้องการพัฒนา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประเด็นที่ต้องการพัฒนา คือ ความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย

1.2 กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน และกำหนดขอบข่ายและวิธีการ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องพัฒนา

1.3 กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอน โดยให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยในการจัดทำรูปแบบการสอนในครั้งนี้มี 4 องค์ประกอบ คือ

1.3.1 แนวคิดของรูปแบบการสอนโดยใช้นิทาน

1.3.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนโดยใช้นิทาน

1.3.3 กระบวนการการเรียนการสอนโดยใช้นิทาน

1.3.4 ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบการสอนโดยใช้นิทาน

2. การสร้างรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ให้เด็กมีพัฒนาการต่อการเรียนรู้และพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน

3. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอน ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำรูปแบบการสอนและแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพและรับข้อชี้แนะต่อคุณภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น

4. การแก้ไข ปรับปรุงรูปแบบการสอน ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขและจากคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนที่สมบูรณ์

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์สำหรับการสอนและแบบทดสอบความคิดคล่องแคล่ว และแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

1. แผนการจัดประสบการณ์สำหรับการสอน

แผนการจัดประสบการณ์สำหรับการสอนที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผน โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 การศึกษาและคัดเลือกเนื้อหาในแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2

1.2 สร้างแผนการจัดประสบการณ์รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากตอนที่ 1 โดยแผนการจัดประสบการณ์ รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลาที่ใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

1.3 การนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อประธานควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ

1.5 นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข และแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แผนการจัดประสบการณ์ที่สมบูรณ์

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้สอนจริง

2. แบบทดสอบความคิดคล่องแคล่วเป็นแบบทดสอบ สำหรับวัดความคิดคล่องแคล่ว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบทดสอบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็นคำถามสั้นๆ แบบไม่มีรูปภาพ โดยใช้หลักการถาม และเนื้อหาที่ถามจากหน่วยการเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ เป็นแบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ถาม-ตอบ คำถามที่ใช้ในแบบทดสอบนี้ เป็นคำถามแบบอเนกนัย ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 6 กิจกรรม กิจกรรมละ 3 ข้อ รวม 18 ข้อ เวลาที่ใช้กิจกรรมละ 3 นาที รวมเวลา 18 นาที นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะของกิจกรรมและแนวการตั้งคำถามในแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรม “ความเหมือน” ใช้แนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม (ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง) เป็นกิจกรรมให้เด็กบอกสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกับสิ่งที่กำหนดให้ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมที่ 2 “ความเหมือน” ใช้แนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (การแสดงความรู้สึก) หย่น เป็นกิจกรรมให้เด็กบอกความรู้สึกจากสิ่งที่กำหนดให้ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมที่ 3 “พวกเดียวกัน” ใช้แนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (การแสดงความคิดทางบวก) เป็นกิจกรรมให้เด็กบอกว่ามีอะไรบ้าง มีข้อดีแบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมที่ 4 “พวกเดียวกัน” ใช้แนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (การแสดงความคิดทางลบ) เป็นกิจกรรมให้เด็กบอกว่ามีอะไรบ้างมีข้อไม่ดี แบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรม “ประโยชน์ / ความเปลี่ยนแปลง” ใช้แนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (การแสดงความคิดคล่องแคล่ว) เป็นกิจกรรมให้เด็กบอก สิ่งที่จะนำมาใช้ประโยชน์แทนสิ่งที่กำหนดให้ ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรม “ประโยชน์ / ความเปลี่ยนแปลง” ใช้แนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม (การควบคุมและสรุปข้อมูล) เป็นกิจกรรมให้เด็กบอกวิธีการแก้ไขปัญหาที่กำหนดให้ภายใน 3 นาที จำนวน 3 ข้อ

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน แบบทดสอบความคิดคล่องแคล่ว

เกณฑ์การให้คะแนน แบบทดสอบความคิดคล่องแคล่ว มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนความคิดคล่องแคล่ว การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว จะตรวจให้คะแนนในกิจกรรมที่ 1, 2, 5 และ 6 โดยการนับจำนวนคำตอบ ที่ได้คำตอบได้ คำตอบและ 1 คะแนน คำตอบที่ซ้ำกันก็จะได้คะแนนเพียงคำตอบเดียว

ตารางที่ 1 การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว

คำตอบที่ซ้ำกัน	คะแนนที่ได้
12 %	0
6 – 11 %	1
3 – 5 %	2
2 %	3
ไม่เกิน 1 %	4

การตรวจให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว ใช้วิธีนับความถี่ของคำตอบที่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ขีดเป็นรอยคะแนนความถี่จนครบทุก ๆ คน จึงตรวจสอบความถี่นั้น เทียบกับเกณฑ์ข้างต้นแล้วให้คะแนน คุณภาพของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความคิดคล่องแคล่ว เป็นแบบทดสอบที่มีการนำแนวคำถามมาปรับให้สอดคล้องกับแนวทางการสอนภาษาแบบองค์รวม และหน่วยการเรียนรู้ที่นำมาจัดประสบการณ์ ได้ค่าสถิติทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สูตร Hoyt ANOVA พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบเท่ากับ 0.88 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของคะแนนแต่ละบุคคลเท่ากับ 15.31 หน่วยคะแนน ส่วนค่าอำนาจจำแนกคำนวณค่าสถิติโดยใช้การทดสอบค่า t พบว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับเท่ากับ 4.87 ส่วนค่าอำนาจจำแนกรายข้อนั้นทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์กำหนดทุกข้อ โดยเกณฑ์กำหนด t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกสูง ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การจัดกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 24 คน โรงเรียนวัดม่วงแค โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

1.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1.1 จากโรงเรียนวัดม่วงแค เป็นนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2

1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และยินยอมให้ผู้วิจัยจัดสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสม

1.2 การคัดเลือกนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

โรงเรียนวัดม่วงแค มีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน และทั้งสองห้องเรียนมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก 1 ห้องเรียน เป็นนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 2 เพื่อเป็นกลุ่มทดลอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากโรงเรียนวัดม่วงแค และติดต่อครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้เป็นผู้ช่วยผู้วิจัยโดยทำหน้าที่เป็นผู้ทำการสอน

2.2 อธิบายชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียด วัตถุประสงค์ ในการทำวิจัยกับครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดม่วงแค และทำการฝึกครูผู้สอนในการใช้รูปแบบการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย

3. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One-group pretest-posttest design ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การดำเนินการทดลอง

วัดผลก่อนการทดลอง	ทดลอง	วัดผลหลังการทดลอง
O1	X	O2

X แทน การทดลอง

O1 แทน วัดผลก่อนการทดลอง

O2 แทน วัดผลหลังการทดลอง

การดำเนินการทดลองเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ก่อนการดำเนินการทดลอง จัดให้มีการทดสอบก่อนทำการสอน ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความคิดคล่องแคล่วของกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบความคิดคล่องแคล่ว ก่อนทำการสอน

3.2 การดำเนินการทดลอง ครูณัฐชนก แก่นจันทร์ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์จำนวน 12 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบการสอน โดยใช้การสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมของเด็กและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนใช้ระยะเวลาในการทดลอง ในวันอังคาร และพฤหัสบดี วันละ 30 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แผนการดำเนินการสอน

ลำดับที่	หน่วยการสอน	วัน	เวลา 10.00 – 10.30 น.	จำนวนแผน
1	เรื่องผลไม้	อังคาร , พฤหัสบดี	30 นาที	2
2	เรื่องผักสดสะอาด	อังคาร	30 นาที	1
3	เรื่องสัตว์	อังคาร , พฤหัสบดี	30 นาที	2
4	เรื่องบ้าน	อังคาร	30 นาที	1
5	เรื่องข้าว	อังคาร , พฤหัสบดี	30 นาที	2
6	เรื่องไข่	อังคาร	30 นาที	1
7	เรื่องดอกไม้	อังคาร , พฤหัสบดี	30 นาที	2
8	เรื่องน้ำ	อังคาร ,	30 นาที	1
รวม				12

3.3 ภายหลังกการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบความคิดคล่องแคล่วของกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบความคิดคล่องแคล่วฉบับเดียวกันกับที่ทดสอบก่อนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ จากแบบทดสอบวัดความคิดคล่องแคล่ว ก่อนทำการสอน และหลังทำการสอน โดยตรวจสอบเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ตรวจสอบให้คะแนนความคิดคล่องแคล่ว โดยให้คะแนนตามความคิดคล่องแคล่ว และหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดคล่องแคล่ว และแยกองค์ประกอบแต่ละด้าน จากผลการทดสอบก่อนทำการสอนและหลังทำการสอนของกลุ่มทดลองที่เรียน โดยใช้รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการทดสอบค่าที (t – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดในการพัฒนากระบวนการคิดของ Guilford มีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

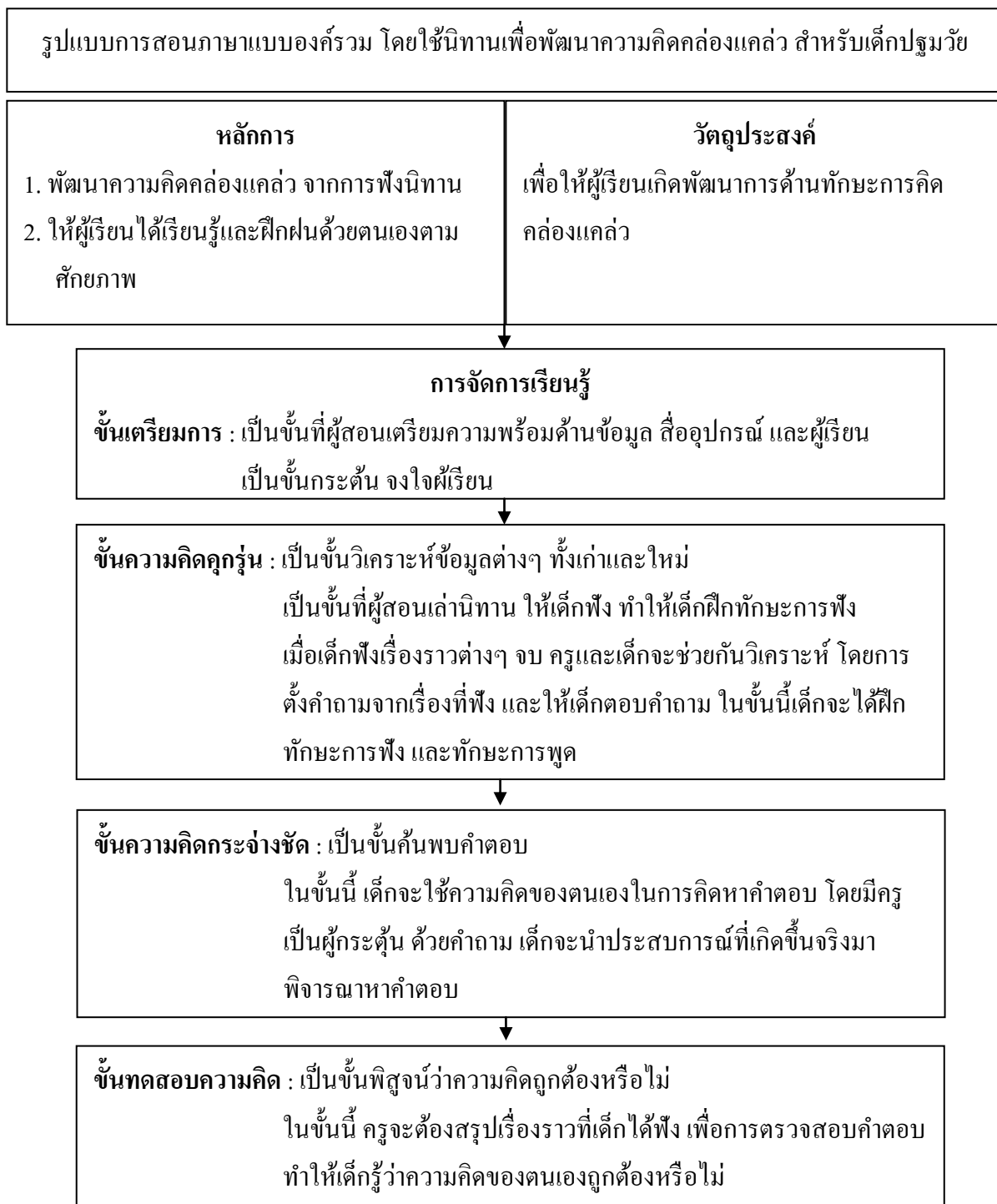
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว

จากขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย มีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน มีรูปแบบการสอน ดังนี้

1. รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย นำเสนอเป็นภาพที่ 6 ดังนี้

ภาพที่ 6 รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย

2. คุณภาพของรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย จากการนำแผนการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้ได้ทุกแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.92

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ที่จัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของการจัดประสบการณ์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 30)	ผลต่าง
1	12	19	7
2	15	27	12
3	17	23	6
4	14	24	10
5	16	22	6
6	13	25	12
7	20	27	7
8	20	26	6
9	18	26	8
10	19	26	7
11	17	25	8
12	22	27	5
13	20	25	5
14	18	26	6
15	23	27	4
16	20	28	8
17	18	28	10

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เลขที่	ก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30)	หลังเรียน (คะแนนเต็ม 30)	ผลต่าง
18	19	24	5
19	20	26	6
20	16	26	10
21	15	25	10
22	14	25	11
23	16	26	10
24	18	27	9
รวม	420	610	188
ร้อยละ	58.33	84.70	
$\bar{X}$	17.50	25.41	7.83
S.D.	2.81	1.99	2.53

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีคะแนนรวมเท่ากับ 420 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 17.50 (ร้อยละ 58.33) ส่วนหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว มีคะแนนรวมเท่ากับ 610 คะแนน มีค่าเฉลี่ยรวม 25.41 (ร้อยละ 84.70)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2 tailed)
ก่อนเรียน	24	25.41	1.99	62.31	.000
หลังเรียน	24	17.50	2.81		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว และหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่วหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์

การประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจากการฟังนิทาน โดยใช้การสอนแบบองค์รวม เป็น การประเมินความคิดคล่องแคล่วในทักษะด้านการฟัง ด้านการพูด ด้านการอ่าน และด้านการเขียน มีดังนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินพฤติกรรมกรฟังนิทานของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

พฤติกรรมกรฟังนิทานของนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการฟัง	4.01	.45	มาก
1 สนใจฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน	3.96	.90	มาก
2 ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลงได้	4.17	.56	มาก
3 ฟังและสามารถพูดตามครูได้	4.00	.59	มาก
4 ฟังคำ ประโยคและสามารถแสดงออกโดยใช้ท่าทางได้	3.92	.71	มาก
ด้านการพูด	4.09	.32	มาก
5 พูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจในสิ่ง ต่างๆ	4.33	.63	มาก
6 พูดกับคนอื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนได้เป็น ประโยค	3.88	.79	มาก
7 ร้องเพลงกับเพื่อนและตามลำพังได้	4.12	.61	มาก
8 ใช้สรรพนามแทนตัวเองได้ถูกต้อง	4.13	.53	มาก
9 ท่องบทหรือกรอง คำคล้องจองตามครูได้	4.00	.65	มาก
10 เล่าเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง	3.96	.80	มาก
11 พูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสำคัญของ สิ่งต่างๆ	4.21	.50	มาก
12 ใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องในการสนทนา	4.13	.74	มาก
ด้านการอ่าน	3.83	.68	มาก
13 อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่ สนใจ	3.87	.85	มาก
14 อ่านป้ายและสัญลักษณ์ที่สนใจได้	3.79	.65	มาก
ด้านการเขียน	3.86	.40	มาก
15 เขียนตามเส้นปะและสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดได้	3.96	.46	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

	พฤติกรรมกาฟงนิทานของนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
16	วาดภาพได้ตามจินตนาการ	4.00	.83	มาก
17	เขียนชื่อตนเองได้	3.79	.65	มาก
18	วาดภาพประกอบเรื่องราวได้	3.71	.62	มาก
	ภาพรวม	3.95	.22	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การประเมินพฤติกรรมกาฟงนิทานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) โดยแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการฟง ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามระดับค่าเฉลี่ย อันดับแรกคือ ฟงและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลงได้ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา ได้แก่ ฟงและสามารถพูดตามครูได้ ($\bar{X} = 4.00$) และอันดับสุดท้ายคือ ฟงคำ ประโยคและสามารถแสดงออกโดยใช้ท่าทางได้ ($\bar{X} = 3.92$)

ด้านการพูด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามระดับค่าเฉลี่ย อันดับแรกคือ พูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา ได้แก่ พูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสำคัญของสิ่งต่างๆ ($\bar{X} = 4.21$) และอันดับสุดท้ายคือ พูดกับคนอื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนได้เป็นประโยค ($\bar{X} = 3.88$)

ด้านการอ่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามระดับค่าเฉลี่ย อันดับแรกคือ อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ ($\bar{X} = 3.87$) และอันดับสุดท้ายคือ อ่านป้ายและสัญลักษณ์ที่สนใจได้ ($\bar{X} = 3.79$)

ด้านการเขียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามระดับค่าเฉลี่ย อันดับแรกคือ วาดภาพได้ตามจินตนาการ ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา ได้แก่ เขียนตามเส้นปะและสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดได้ ($\bar{X} = 3.96$) และอันดับสุดท้ายคือ วาดภาพประกอบเรื่องราวได้ ($\bar{X} = 3.71$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มปกติคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 8 แผน ประกอบด้วย นิทานเรื่อง สัตว์, ดอกไม้, น้ำ, บ้าน, ข้าว, ไข่, ผักสดสะอาด และผลไม้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง 8 สัปดาห์ วันละ 30 นาที ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 และแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ สำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 จำนวน 8 แผน แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test independent) สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1.1 หลักการ

1.1.1 พัฒนาความคิดคล่องแคล่ว จากการฟังนิทาน

1.1.2 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนตัวเอง ตามศักยภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการคิดคล่องแคล่ว

1.3 การจัดรูปแบบการเรียนรู้

1.3.1 **ขั้นเตรียมการ** เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมของข้อมูล เตรียมความพร้อมของครู เช่น เตรียมอุปกรณ์ เนื้อหา และเตรียมความพร้อมของนักเรียนด้วยการกระตุ้น จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ การสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน

1.3.2 **ขั้นความคิดคู่กรุ่น** เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ โดยใช้การเล่านิทานให้นักเรียนฟัง เมื่อนักเรียนฟังนิทานจบแล้ว ครูจึงตั้งคำถาม ให้นักเรียนตอบเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเอง

1.3.3 **ขั้นความคิดกระจ่าง** เป็นขั้นค้นหาคำตอบ โดยครูจัดกิจกรรมให้เด็กหาคำตอบ เช่น เมื่อฟังนิทานเรื่องผลไม้จบ ครูก็ตั้งคำถาม แล้วให้นักเรียนหาผลไม้ให้ถูกต้องกับเรื่องนั้นๆ

1.3.4 **ขั้นทดสอบความคิด** เป็นขั้นพิสูจน์ความถูกต้อง โดยครูจะตรวจคำตอบของนักเรียน แล้วสรุปเนื้อหาในนิทานเรื่องให้นักเรียนฟังจบในชั่วโมงนั้น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน พบว่า นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่ว หลังเรียนโดยใช้ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ในรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน มีคะแนนจากการประเมินความคิดคล่องแคล่วจากผลงานหลังการทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เป็นการจัดกิจกรรมเน้นทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้กับนักเรียนด้วยตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทุกด้านไปพร้อมๆ กัน จากการฟังนิทาน แล้วนำประสบการณ์หรือสิ่งที่ได้รับถ่ายทอดจากครูมาใช้ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นความสนใจ ด้วยการตั้งคำถามและให้นักเรียนค้นหาคำตอบ โดยการพูดออกมาตามความเข้าใจ ทำให้นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่วและมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ไปในทางที่เหมาะสม ในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นความสามารถทางสมองที่คิดโดยใช้จินตนาการได้อย่างกว้างไกลหลายทิศทางมีปริมาณมากเป็นความคิดที่แปลกใหม่สามารถส่งเสริมและพัฒนา โดยจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ให้เหมาะสม รวมทั้งมีการประเมิน

พฤติกรรมหลาย ๆ ด้านที่หลากหลายประเด็น ซึ่งการพัฒนาความคิดคล่องแคล่วนั้น กิลฟอร์ด (Guilford, 1969, p.145-151) กล่าวว่า ทำให้เด็กมีความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ ด้านการโยง ความสัมพันธ์ ด้านการแสดงออก และด้านการคิด นอกจากนี้ความคิดคล่องแคล่วมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะการแก้ปัญหานั้นจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขหลายวิธี และต้องนำวิธีการเหล่านั้นมาทดลองจนกว่าจะพบวิธีการที่ถูกต้องตามที่ต้องการ ขณะที่ ทอแรนซ์ (Torrance, 1946 อ้างถึงใน อุทัยวรรณ ดอกพรม, 2548, หน้า 36) ให้ความหมายว่าความคิดคล่องแคล่ว เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีปริมาณการตอบสนองได้มาก ในเวลาที่จำกัด

ในการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมของข้อมูล เตรียมความพร้อมของครู เช่น เตรียมอุปกรณ์ เนื้อหา และเตรียมความพร้อมของนักเรียนด้วยการกระตุ้น จูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ การสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน
2. ขั้นความคิดคล่องแคล่ว เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ โดยใช้การเล่านิทานให้นักเรียนฟัง เมื่อนักเรียนฟังนิทานจบแล้ว ครูจึงตั้งคำถาม ให้นักเรียนตอบเพื่อแสดงความคิดเห็นของตนเอง
3. ขั้นความคิดกระจ่าง เป็นขั้นค้นหาคำตอบ โดยครูจัดกิจกรรมให้เด็กหาคำตอบ เช่น เมื่อฟังนิทานเรื่องผลไม้จบ ครูก็ตั้งคำถาม แล้วให้นักเรียนหาผลไม้ให้ถูกต้องกับเรื่องนั้นๆ
4. ขั้นทดสอบความคิด เป็นขั้นพิสูจน์ความถูกต้อง โดยครูจะตรวจคำตอบของนักเรียน แล้วสรุปเนื้อหาในนิทานเรื่องที่นักเรียนฟังจบในชั่วโมงนั้น

ขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ บลอนด์ และคลอสไมเออร์ (Blount and Klausmier, 1865) กล่าวว่า วิธีการที่ช่วยส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนจะต้องมีหน้าที่ 1) สนับสนุนและกระตุ้นการแสดงความคิดหลายๆด้าน ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์ 2) เน้นสถานการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถ อันจะนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ เช่น ความคิดริเริ่ม เป็นต้น ตลอดจนไม่จำกัดการแสดงออก ของนักเรียนให้เป็นไปในรูปแบบเดียวตลอด 3) อย่าพยายามกำหนดแบบให้เด็กและนักเรียน มีความคิดและมีบุคลิกภาพเหมือนกันไปหมดทุกคน แต่ควรสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสิ่งใหม่ๆตลอดจนความคิดและวิธีการที่แปลกๆใหม่ๆด้วย 4) อย่าเข้มงวดกวดขัน หรือยึดมั่นอยู่กับจารีตประเพณี ซึ่งยอมรับการกระทำหรือผลงานอยู่เพียง 2 หรือ 3 อย่าง เท่านั้น สิ่งอื่นใดที่นอกเหนือไปจากแบบแผนเป็นสิ่งผิดไปเสียหมด 5) อย่าสนับสนุนหรือให้รางวัล แต่เฉพาะผลงานหรือการกระทำ ซึ่งมีผู้ทดลองทำ จนเป็นที่ยอมรับกัน และงานแปลกๆใหม่ ก็จะได้มีโอกาสได้รับรางวัลหรือคำชมเชยด้วย โดย ครูรักษ์ ภิรมย์รักษ์

(2540) ที่กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการเล่านิทานเป็นการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมข้อมูลให้ดีของผู้เล่า ผู้ที่จะเล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้ได้ใจความสำคัญ ผู้เล่าควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นตื้น จูงใจให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทตัวละครเล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการเล่าสูญเสียความสนใจ การเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักแล้วถามปัญหา ให้ข้อคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิดกิจกรรม หลังเล่านิทาน สิ่งที่ไม่ควรละเลยหลังจากที่เล่านิทานจบควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้รับ เป็นต้น ดังนั้นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนจึงจำเป็นต้องมีทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้รองรับ ก่อนไปใช้อย่างแพร่หลาย ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ใน สถานการณ์จริงและนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข ออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะ และผู้ใช้ควรนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลัก ซึ่งจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ถ้าเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปราณี ปริยวาทิ (2551) ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานและติดตามผล พบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตาม ผลมีการพัฒนาจริยธรรมหลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก แต่ก่อนหน้านั้น เซเดล (Seidel, 2002) ศึกษาการใช้การเล่าเรื่องที่พัฒนาความรู้เดิมของนักเรียนก่อนเข้าเรียนระดับ ประถมศึกษา โดยใช้วิธีการสังเกตพร้อมจดบันทึกพฤติกรรมก่อนและหลังการฟังของนักเรียน ผล การศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษสูง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนสามารถนำเรื่องที่ฟังจาก โรงเรียนไปเล่าให้ผู้ปกครองฟังอีกด้วย ขณะที่ เรนวอเตอร์ (Rainwater, 1995) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าจะมีความสามารถในการแก้ปัญหา ได้ดีกว่าบุคคลที่มีความสร้างสรรค์ต่ำหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความคิด สร้างสรรค์สูง สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

การเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้ นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ในรูปแบบการสอน ภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน มีคะแนนความคิดคล่องแคล่วสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ด้วย รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการสอน ภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว มีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อ การพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ในระดับต่างๆ ที่ฝึกให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝน สามารถทำความเข้าใจปัญหาและพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนได้รับ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับ

แนวคิดของ วอลลาซ (Wallach, 1962) ที่กล่าวว่า กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์เกิดจากความคิดสิ่งใหม่ๆ โดยการลองผิดลองถูก และแบ่งขั้นตอนไว้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นเตรียมข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำหรือแนวทางที่ถูกต้อง หรือข้อมูลระบุปัญหา หรือข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ฯลฯ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การทำความเข้าใจปัญหา รวมทั้งการใช้ความพยายามเบื้องต้นเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ ถ้าศึกษาประวัติของบุคคลสำคัญหรือนักคิดที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย จะพบกับความจริงข้อหนึ่งว่า ตั้งแต่วัยเด็กแล้วที่บุคคลเหล่านี้มีการสังเกต การรวบรวมความรู้ และมีการพัฒนาความคิดในทิศทางที่แตกต่างจากบุคคลอื่นๆ ยิ่งกว่านั้นยังมีการทดลองทำตามความคิดของตนเองด้วย ขั้นที่ 2 ขั้นความคิดคุกรุ่นหรือระยะพักตัว เป็นขั้นที่อยู่ในความวุ่นวายของข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า สะเปะสะปะ ปราศจากความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สามารถจะขมวดความคิดนั้น จึงปล่อยความคิดไว้เฉยๆ ในขั้นนี้เป็นระยะที่ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่ามีการจัดระบบกันใหม่ ซึ่งสมองต้องครุ่นคิดในระดับลึก ขั้นที่ 3 ขั้นความคิดกระจ่างซัด เป็นขั้นที่ความคิดสับสนได้ผ่านการเรียบเรียงและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ให้มีความกระจ่างซัด และมองเห็นภาพจน์ มโนทัศน์ของความคิด เป็นระยะที่สามารถคิดคำตอบออกได้ทันที ความคิดสับสนในขั้นที่ผ่านมามีความกระจ่างซัดเจือจางขึ้น ความคิดจัดเข้าระบบได้ ขั้นที่ 4 ขั้นทดสอบความคิดและพิสูจน์ให้เห็นจริง เป็นขั้นที่ใช้ความคิด 3 ขั้น จากขั้นต้นเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นความคิดที่เป็นจริงและถูกต้อง เป็นการตรวจสอบความคิดด้วยการพิจารณาใคร่ครวญ หรือทำการทดลองซ้ำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้บังเกิดผลเป็นข้อสรุปหรือกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง ขณะที่ แอนเดอร์สัน (Anderson, 1970, p.82-88) อธิบายถึงกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือ มีความสนใจ และรู้สึกถึงความต้องการของจิตใจและสมอง ขั้นที่ 2 คือ รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ ขั้นที่ 3 คือ ไตร่ตรองถึงการวางแผน โครงร่างและรูปแบบของงาน ขั้นที่ 4 คือ ทำให้เกิดจินตนาการจากขั้น 1-3 ขั้นที่ 5 คือ สร้างจินตนาการออกมาให้เป็นความจริง และแสดงผลให้เห็นได้ชัด และขั้นที่ 6 คือ รวบรวมความคิด และแสดงออกมาในรูปของผลงาน สอดคล้องกับผลการศึกษานของ มัลลิกา เจริญพจน์ (2546) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหวมกคิด 6 ใบ ของ เดอโบโนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล ผลการวิจัยพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหวมกคิด 6 ใบของเดอโบโนสูงกว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และสอดคล้องกับ เวโดโก และ เบลมอนท์ (Verdogo ;& Belmonte : 2005) ที่ศึกษาถึงการใช้อิจิตอลสตอรี (Digital Stories) เพื่อพัฒนาความเข้าใจด้านการฟังภาษาอังกฤษของเด็กชาวสเปนในช่วงอายุ 6 ปี ที่เริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคำแนะนำของ

ครูจากหนังสือคู่มือครู โดยไม่ใช่อินเทอร์เน็ตใน 2 สัปดาห์แรก ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนตามคำแนะนำของครูจากหนังสือคู่มือครู และใช้ดิจิทัลสตอรี่จากอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่าเด็กกลุ่มทดลองมีพัฒนาการฟังสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถเข้าใจคำสั่งและโต้ตอบจากเรื่องที่ฟังได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยครั้งนี้

1. การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว ควรนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยนำแนวทางการจัดกิจกรรมไปพัฒนาให้เข้ากับเนื้อหาวิชานั้นๆ
2. แผนการจัดประสบการณ์ โดยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ควรกำหนดความยากง่ายของเนื้อหาให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยเด็ก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการนำวิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาด้านต่างๆ อย่างไร
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว ระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ในระดับชั้นอนุบาลว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ควรมีการใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของนักเรียนอนุบาลในชั้นอื่นๆ เพื่อปรับปรุงและหาแนวทางการสอนใหม่ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่าง
ธรรมชาติแบบองค์รวม**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรส
โปรดักส์.
- เกริก ชุ่นพันธ์. (2539). **การเล่านิทาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2540). **รูปแบบการนิเทศการศึกษา**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2540). **การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี :
งามช่าง.
- จรัสศรี คิวสุวรรณ. (2545). **การสอนเพื่อการสื่อสารตามธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ชนิสรา ใจชัยภูมิ. (2552). **ความคิดคล่องแคล่วในเด็กปฐมวัยด้วยการบริหารสมอง**. ปรินญาณิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงสมร ศรีไสคำ. (2552). **ผลของกิจกรรมการเล่านิทานที่บ้านที่มีต่อการพัฒนาการทางภาษาด้
การพูดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ดารณี นาคสุวรรณ. (2552). **การใช้เทพนิทานประกอบดนตรีเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ด้านความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนหนึ่งในเขตจังหวัดนนทบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ วิทยาลัย
พาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ทิสนา เขมมณี. (2545). **รูปแบบการสอนทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ทองอยู่ แก้วไทรสะ. (2543). **การสอนผู้ใหญ่**. กรุงเทพฯ: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.

- นภเนตร ชรรณบวร. (2546). **หลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุบผา เรืองรอง. (2550). **ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัย
นครศรีธรรมราช.
- บุษบง ต้นติวงค์. (2538). “**นวัตกรรมการสอนภาษาในธรรมชาติการอ่าน เขียนของเด็กปฐมวัย**”
คุณความดี มิลิมเลือน. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิชย์ (กรุงเทพฯ).
- ปราณี ปรียาชาติ. (2551). **การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานและติดตามผล**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.
- พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิคการ
สอน 1**. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิชญาดา ธาตุอินจันทร์. (2551). **การใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็ก
ปฐมวัย**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2542). “**การสอนภาษาโดยองค์รวม (Whole Language Approach)**” **การเรียนรู้
ของเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มัลลิกา เจริญพจน์. (2546). **ผลของการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดหวมกคิด 6 ไบ ของเดอโบโน
ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
(ประถมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มูลนิธิศุภนิมิต. (2555). **การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม**. กรุงเทพฯ: Compassion.
- รัตนาภา เกริกการณีย์. (2547). **การเล่านิทานเสริมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของ
เด็กปฐมวัย**. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
การศึกษาและแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรณู สวายนาม. (2543). **การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดย
บทเรียนปฏิบัติการเชิงคอนสตรัคติวิซซิม**. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การ
มัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วณิช สุชารัตน์. (2547). **ความคิดและความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). **รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก**. กรุงเทพฯ: ไทย
วัฒนาพานิช.

- วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริมความ
 ใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ บุญอรพีภิญโญ. (2539). “นิทานสำหรับคุณหนู” วารสารการศึกษา. 20(1) ตุลาคม: 7-10.
- ไสว พักขาว. (2544). หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ:
 บริษัทพิมพ์ดี.
- สุจิตรา ศาสตราหา. (2541). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 ในชั้นเรียนที่ใช้สอนแบบสื่อสารโดยมีนิทานเป็นองค์ประกอบ.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมิตตา ศรีอุทัย. (2553). การสอนแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ
 (สสส.)
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา
 (สทศ.).
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). 19 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.
 พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2553). การสอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์การ
 เรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). การคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โยใหม่.
- อารี สันหลวี. (2550). เทคนิควิธีสอน. กรุงเทพฯ: วิชาการ.คอม
- อุบล เวียงสมุทร. (2546). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานด้วยเทคนิคการสร้างหนังสือเล่ม
 ใหญ่ตามแนวการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านและการ
 เขียนของเด็กปฐมวัย. งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2545
 สถาบันราชภัฏเลย.
- อุบลรัตน์ ชนรุจิวงศ์. (2539). ผลการจัดกิจกรรมการคิดอเนกที่มีต่อพัฒนาการของความคิด
 สร้างสรรค์ในเด็กอายุ 5-6 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา)
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ ดอกพรม. (2548). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ราชบุรี: คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง.

- อุไรวรรณ ปราบริปู. (2543). การใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่มีนิทานเป็นองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการทางการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Anderson, M. J. (1970). Effects of Classroom Social Climate on Individual Aiming. **American Education Research Journal**, 7.
- Claiett, M. J. P., Shaw, J. M., & Sherwood, J. M. (1980). "Effects of training on the divergent-thinking abilities of kindergarten children." **Child Development**, 51, 1061-1064.
- Dalton E. Mcfarland. (1988). **Management: Principles and Practices**. New York: McGraw – Hill.
- De Bono, E. (1978). **Opportunity: a Handbook for Business Opportunity Search**. London: Billing & Son.
- Goodman, Joshua. (1996). "Probabilistic Feature Grammars." In **Proceedings of the International Workshop on Parsing Technologies**.
- Guilford, J. P. (1991). **Psychometric Methods**. New York : McGraw – Hill.
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). **Models of Teaching**. 6th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Joyce, B. & Shower, B. (1992). **Models of Teaching**. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Lartz, Maribeth N. and Mason, Jana M. (1988). **Jamie : One Child Journey From Oral to written language**. Early Childhood Research Quarterly.
- Lefrancis, G. R. (1988). **The Lifespan**. 4th ed. California : Wadsworth Publishing.
- Osborn, A. F. (1963). **Creative Imagination**. 3rd ed. New York : Charles Scribners Son.
- Posner, G. J. (1973). **Analyzing the Curriculum**. New York : McGraw Hill.
- Torrance, E. P. (1973). **Guiding Creative Talent**. NJ : Prentice-Hall.
- Verdugo, D. R., & Belmonte, I., A. (2005). "Using digital stories to improve listening comprehension with Spanish young learners of English." **Language Learning and Technology**, 11(1), 87-101
- Wallach, M. A. & Kogan, N. (1965). **Modes of Thinking in Young Children : a Study of the Creativity-intelligence Distinction**. New York : Holt, Rhinehart and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก	สาขาวิชาวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. นางสาวพรกมล พรพงษ์ไพศาลกุล	ครู ผู้ช่วยโรงเรียนมณีวิทยา
3. นายภูมินทร์ นาวาพาณิชย์	ครู คศ.1 โรงเรียนวัดกระจับพินิจ

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๓๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เพ็ญพร ทองคำสุก

ด้วยนางสาวอติติญา สมชนพรรัตน์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วรมิ คงอินทร์

(นายวรมิ คงอินทร์)

รองคณบดี

วิชาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายภูมินทร์ นาวาพานิช

ด้วยนางสาวอติติญา สมธนพรรัชต์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ทวิศักดิ์ จงประดับเกียรติ	กรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)

รองคณบดี

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวพรกมล พรพงษ์ไพศาลกุล

ด้วยนางสาวอติติญา สมธนพริชต์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วิไพภู่ วัฒนานิมิตกุล	ประธานกรรมการ
๒. อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ	กรรมการที่ปรึกษาร่วม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งคำแนะนำของท่านจะเกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยของนักศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย ดังแนบมาพร้อมนี้ และบัณฑิตวิทยาลัย ขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วามิ คงอินทร์

(นายวามิ คงอินทร์)

รองคณบดี

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๓๘๑๐

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ของแผนการสอนภาษาแบบองค์รวม
โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

แผน ที่	เรื่อง	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				รวม	ค่า IOC	ผลการ วิเคราะห์
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	เรื่องผลไม้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	เรื่องผลไม้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	เรื่องผักสดสะอาด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	เรื่องสัตว์	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้	
5	เรื่องสัตว์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	เรื่องบ้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	เรื่องข้าว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	เรื่องข้าว	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้	
9	เรื่องไข่	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้	
10	เรื่องดอกไม้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	เรื่องดอกไม้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	เรื่องน้ำ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
รวม					0.92			

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดประสบการณ์โดยแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม
โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	8
วันที่	1
เรื่อง	ผลไม้
เนื้อหา	ผลไม้มีมากมายหลายชนิด มีชื่อเรียก และรูปร่างแตกต่างกัน ผลไม้เป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย มีวิตามิน และเกลือแร่ ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงต้านทานโรค ช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย และมีกากอาหาร ช่วยให้ลำไส้สะอาด เด็กจึงควรรับประทานผลไม้ทุกวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถคิดได้คล่องแคล่ว แปลกใหม่และยืดหยุ่น
2. เด็กสามารถบอกประโยชน์ของการรับประทานผลไม้ได้
3. เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 30 นาที

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียมการ : เป็นขั้นเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง
ครูนำรูปภาพผลไม้ไทยชนิดต่างๆ คิดที่กระดานดำ เพื่อให้เด็กได้ร่วมสังเกตและร่วมกันร้องเพลง “ผลไม้” แล้วให้เด็กช่วยกันบอกว่า เด็กๆ รู้จักชื่อผลไม้อะไรบ้างในรูปภาพ (การพูด)
จากนั้นครูนำผลไม้ในตระกร้า นำบัตรคำศัพท์ให้เด็กอ่านและเรียกชื่อผลไม้ให้ถูกต้องแล้วสนทนาเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะของผลไม้แต่ละชนิด
2. ขั้นความคิดคุกรุ่น : เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า
ครูเล่านิทานเรื่อง “หนูไม่ชอบกินผลไม้” ให้เด็กๆ ฟัง จากนั้นครูและเด็กช่วยกันวิเคราะห์ถึงเรื่องราวในนิทาน จากนั้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยครูตั้งคำถามดังต่อไปนี้
  - 2.1 เด็กๆ คิดว่าการรับประทานผลไม้เป็นประจำทุกวัน มีประโยชน์อย่างไรบ้าง (การพูด)
  - 2.2 ผลไม้อะไรที่เด็กๆ ไม่ชอบ เพราะอะไร (การใช้ความคิด, การพูด)

2.3 เด็กๆ ชอบผลไม้ชนิดไหนมากที่สุด (การใช้ความคิด, การพูด)

3. ชั้นความคิดกระจ่างชัด : เป็นขั้นค้นพบคำตอบ

ครูนำบัตรภาพผลไม้ให้เด็กช่วยกันเลือกนำภาพผลไม้ชนิดต่างๆ ไปติดบนกระดานแม่เหล็ก ที่มีรูปภาพเด็ก 2 คน คนแรกเป็นรูปเด็กหน้ายิ้ม มีร่างกายแข็งแรง และเด็กคนที่สองเป็นหน้าร้องไห้ มีร่างกายไม่แข็งแรง (แบ่งเป็น 2 ด้าน ซ้าย-หน้ายิ้ม / ขวา-หน้าร้องไห้) โดยครูกำหนดโจทย์ว่าให้เด็กๆ นำรูปผลไม้ไปติดที่ใต้รูปของเด็กที่มีร่างกายแข็งแรง ชอบรับประทานผลไม้เป็นประจำ เด็กและครูร่วมกันตรวจสอบการติดรูปภาพผลไม้บนกระดานแม่เหล็ก และร่วมกันสนทนาถึงลักษณะที่แตกต่างกันของรูปภาพเด็กสองคน ซึ่งรูปเด็กหน้ายิ้มมีร่างกายแข็งแรงนั้นเป็นเด็กที่รับประทานผลไม้เป็นประจำทุกวัน ส่วนเด็กหน้าร้องไห้ มีร่างกายไม่แข็งแรง เนื่องจากไม่ได้รับประทานผลไม้

จากนั้นครูให้เด็กๆ แสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล โดยครูเร้าความสนใจด้วยการใช้บัตรคำถามตามแนวความคิดของการพูด การใช้ความคิด ซึ่งมีคำถามว่า ถ้าเด็กๆ ตัวร้อน ไม่สบาย จะรับประทานผลไม้อะไรได้บ้าง เพื่อจะได้มีร่างกายแข็งแรง โดยมีการจดบันทึกคำตอบของเด็กเป็นรายบุคคล

4. ขั้นทดสอบความคิด : เป็นขั้นพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่

จากนั้นครูสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของการรับประทานผลไม้ ซึ่งเด็กๆ ควรจะรับประทานผลไม้ทุกๆ มื้อหลังอาหารเพราะผลไม้มีประโยชน์ต่อร่างกายแข็งแรงครูนำตะกร้าใส่ผลไม้ ได้แก่ ส้ม เงาะ มังคุด ลิ้นจี่ กล้วย องุ่น พุทรา มะม่วง ลำไย ฝรั่ง ขนุน น้อยหน่า และ ลำไย จำนวน 4 ชุด เพื่อสำหรับให้เด็กเล่นเกม แล้วให้เด็กแบ่งกลุ่มกันเองให้ได้ 4 กลุ่ม โดยครูให้เด็กๆ บอกชื่อผลไม้ที่อยู่ในตะกร้าให้ถูกต้องภายใน 1 นาที ซึ่งเด็กๆ ในกลุ่มสามารถช่วยกันตอบได้ โดยการเล่นเกมนี้ จะให้ตอบครั้งละ 1 กลุ่ม กลุ่มใดสามารถบอกชื่อผลไม้ได้ถูกต้องมากที่สุดและใช้เวลาในการตอบน้อยที่สุด ถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะได้รับรางวัลเป็น ผลไม้

ในขั้นสุดท้ายครูแจกดินน้ำมันให้เด็กทุกคนปั้นผลไม้และตั้งชื่อตามจินตนาการคนละ 1 ชนิด เมื่อเด็กปั้นผลไม้เสร็จแล้ว ครูให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานจากการประดิษฐ์ของเด็ก โดยครูถามถึงผลงานของเด็กๆ ด้วยความชื่นชม จากนั้นครูถามว่า ถ้าเด็กๆ อยากรจะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงจะรับประทานผลไม้อะไรบ้าง (แนวคิดการพูด)

สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “ผลไม้”
2. นิทานเรื่อง “หนูไก่ชอบกินผลไม้”

3. รูปภาพผลไม้ไทย
4. ผลไม้ ได้แก่ ส้ม เงาะ มังคุด ลิ้นจี่ กัลยง อุ่น พุทรา ลำไย มะม่วง ลางสาด

น้อยหน้า ฝรั่ง

5. ตะกร้าใส่ผลไม้
6. ดินน้ำมัน
7. บัตรภาพผลไม้และบัตรคำชื่อผลไม้
8. บัตรภาพเด็กที่มีร่างกายแข็งแรงกับเด็กที่มีร่างกายไม่แข็งแรง
9. แผ่นกระดานแม่เหล็ก
10. บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
3. ประเมินจากผลงานเด็ก

เพลง “ผลไม้” (คุณหญิงเบญจา แสงมณี)

ฉันชอบผลไม้	กล้วยไข่และละมุด
ทั้งเงาะมังคุด	ลางสาดลำไย
ขนุนน้อยหน้า	แดงโมงแดงไทย
มะม่วงใบใหญ่	ฝรั่งพุทรา

นิทานเรื่อง “หนูไก่ชอบกินผลไม้” (ศรีสวัสดิ์ เหมือนวงศ์)

บ้านอยู่หลังหนึ่ง ในบ้านก็มีคุณพ่อ คุณแม่ และหนูไก่ วันหนึ่ง หนูไก่อกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน มีอาการเหงาหงอยผิดปกติ คุณแม่จึงไปจับตัวดูก็ทราบว่าหนูไก่อตัวร้อนมาก คุณแม่ก็เช็ดตัวและเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่ให้ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วคุณแม่ก็พาไปหาคุณหมอ คุณหมอจึงบอกให้หนูไก่อรับประทานผลไม้มากๆ เช่น กล้วย ส้ม มะละกอ และผลไม้อื่นๆ ตั้งแต่นั้นมาหนูไก่อรับประทานผลไม้ที่คุณหมอแนะนำ หนูไก่อก็ไม่เป็นโรคท้องผูกอีก ร่างกายแข็งแรง ร่าเริงแจ่มใสตลอดไป

แผนการจัดประสบการณ์โดยแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม
โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล้องแคล้วสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	8
วันที่	2
เรื่อง	ผลไม้
เนื้อหา	ผลไม้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ เปลือก เนื้อ และส่วนที่เป็นเมล็ด ผลไม้แต่ละชนิดมีรสชาติที่แตกต่างกัน ทั้งหวาน เปรี้ยว และมัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถคิดได้คล้องแคล้ว แปลกใหม่และยืดหยุ่น
2. เด็กสามารถบอกส่วนประกอบของผลไม้
3. เด็กสามารถจำแนกผลไม้รสต่างๆได้
4. เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 30 นาที

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียมการ : เป็นขั้นเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

ครูนำบัตรภาพส่วนประกอบของผลไม้มาให้เด็กดูและร่วมกันสนทนาถึงส่วนต่าง ๆ ของผลไม้ไม่ว่า เช่น เปลือก เนื้อและส่วนที่เป็นเมล็ด จากนั้นครูถามว่า เด็ก ๆ คิดว่าผลไม้มีส่วนประกอบกี่อย่าง มีส่วนใดบ้าง (ทักษะการฟัง การคิด การพูด)

2. ขั้นความคิดคุกรุ่น : เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า

ครูนำผลไม้ชนิดต่าง ๆ จัดใส่ถาดมาให้เด็กสังเกต และร่วมสนทนาถึงประโยชน์ของ ส่วนที่เป็นเปลือก เนื้อ และเมล็ด แล้วให้เด็กเล่นเกมจับคู่ปิดตาชิมรสผลไม้ โดยให้เด็กจับคู่กัน 2 คนแล้วครูนำผ้าปิดตาเด็กไว้แล้วให้แต่ละคู่ป้อนผลไม้ที่มีรสหวาน รสมัน และรสเปรี้ยว โดยป้อนครั้งละชนิดให้กับคู่ของตน เมื่อชิมผลไม้แล้วให้ทายว่าเป็นรสของผลไม้ จากนั้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยครูตั้งคำถามดังต่อไปนี้

2.1 เปลือกผลไม้ชนิดใดที่รับประทานแล้วมีประโยชน์ต่อร่างกาย แล้วเด็ก ๆ คิดว่ามีประโยชน์อย่างไรบ้าง (การคิด การพูด)

- 2.2 เด็ก ๆ ไม่ชอบรสผลไม้อะไร / ทำไม่จึงไม่ชอบ (การคิด การพูด)

2.3 เด็ก ๆ ชอบรสของผลไม้ชนิดไหนมากที่สุด (การคิด การพูด)

3. ชั้นความคิดกระจำงัด : เป็นขั้นค้นพบคำตอบ

ครูเล่านิทานเรื่อง “หนูแจ้วไปตลาด” ให้เด็ก ๆ ฟัง จากนั้นครูสมมติเหตุการณ์ว่า คุณแม่ชวนเด็ก ๆ ไปตลาด เพื่อซื้อผลไม้มารับประทานในวันหยุด แล้วให้เด็กช่วยคิดวิธีการตกแต่งผลไม้ให้เด็ก ๆ แสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล โดยครูเฝ้าความสนใจด้วยการใช้บัตรคำถามตามซึ่งมีคำถามว่า ถ้าสมมติว่าคุณแม่ให้นำเปลือกของผลไม้ มาใช้จัดตกแต่งอาหารให้คุณมารับประทานเด็ก ๆ คิดว่าจะใช้ผลไม้อะไรได้บ้าง ซึ่งจะมีการจดบันทึกคำตอบของเด็กเป็นรายบุคคล

4. ชั้นทดสอบความคิด : เป็นขั้นพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่

ครูแบ่งกลุ่มเด็กกลุ่มละ 5-6 คน แล้วนำบัตรภาพส่วนประกอบของผลไม้มาให้เด็กแยกประเภทของเปลือก เนื้อ และเมล็ด ออกเป็นส่วน ๆ แล้วครูทำการตรวจสอบการแยกบัตรภาพส่วนประกอบของผลไม้ จากนั้นครูและเด็กร่วมกันสนทนาส่วนประกอบและรสชาติของผลไม้ชนิดต่าง ๆ จากนั้นครูนำรูปภาพผลไม้ชนิดต่าง ๆ มาให้เด็กเลือกคนละ 1 ชนิด แล้วให้เด็กระบายสีได้อย่างอิสระ จากนั้นครูถามว่า ผลไม้ที่เด็กได้ระบายสีไปนั้น มีชื่อเรียกว่าอะไร แล้วมีรสชาติเป็นอย่างไร (การคิด การพูด การเขียน)

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่อง “หนูแจ้วไปตลาด”
2. ผลไม้ ได้แก่ มะม่วง มะขาม มะยม ส้ม แดง โม เงาะ ทูเรียน และมะพร้าว
3. ถาด
4. มีด
5. บัตรภาพส่วนประกอบของผลไม้
6. ผ้าสำหรับปิดตา
7. สีเมจิก และสีน้ำ
8. พู่กัน
9. บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
3. ประเมินจากผลงานเด็ก

นิทานเรื่อง “หนูแจ้วไปตลาด” (ศรีสวัสดิ์ เหมือนวงศ์)

เช้าวันหนึ่ง เป็นวันหยุดสุดสัปดาห์ คุณแม่ ฟีนิด พี่ไก่และหนูแจ้วอยู่บ้าน
 แม่จึงบอกลูก ๆ ว่า วันนี้ ลูก ๆ ไม่ไปโรงเรียน คุณแม่จะทำอาหาร
 ที่ลูก ๆ ชอบให้รับประทาน ใครอยากรับประทานอะไรบ้าง
 หนูแจ้วบอกว่าหนูแจ้วชอบกล้วยเตี๋ยวไก่ ฟีนิด พี่ไก่ และพ่อก็ชอบ
 คุณแม่จึงบอกว่า ถ้าอย่างนั้นลูก ๆ ไปตลาดกับแม่เพื่อซื้อของ
 ขณะที่เดินผ่านไปในตลาดนั้น ก็ไปพบร้านผลไม้ร้านหนึ่ง
 หนูแจ้วบอกคุณแม่ว่า หนูอยากทานส้ม ฟีนิดอยากทานมังคุด
 พี่ไก่ออยากทานแตงโม หนูแจ้วบอกว่าคุณพ่อชอบทานทุเรียน
 คุณแม่จึงซื้อผลไม้ทุกอย่างที่คุณพ่อและลูกชอบ
 เมื่อกลับบ้านลูกทุกคนก็ช่วยคุณแม่ทำงาน
 และรับประทานอาหารที่ตนเองชอบและแถมด้วยผลไม้ที่ตนเองชอบอีก
 ทุก ๆ คนในครอบครัวรับประทานอาหารอิ่ม และมีความสุขมาก

แผนการจัดประสบการณ์โดยแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม
โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	8
วันที่	3
เรื่อง	ผลไม้
เนื้อหา	วิธีการรับประทานผลไม้ที่ถูกต้อง <ol style="list-style-type: none"> ล้างผลไม้ทุกครั้งก่อนรับประทาน เพราะผิวของผลไม้มีสารจากยาฆ่าแมลง ผลไม้ที่มีเปลือกควรปอกก่อน ไม่ควรใช้ปากกัด ส่วนผลไม้ที่มีเมล็ดควรคายเมล็ดออกไม่ควรรับประทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กสามารถคิดได้คล่องแคล่ว แปลกใหม่และยืดหยุ่น
2. เด็กสามารถบอกวิธีการล้างผลไม้ได้
3. เด็กสามารถบอกวิธีการรับประทานผลไม้ที่ถูกต้อง
4. เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

เวลาที่ใช้

ประมาณ 30 นาที

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียมการ : เป็นขั้นเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

ครูสอนให้เด็กร้องเพลงผลไม้ ครูสนทนากับเด็กถึงอันตรายที่จะเกิดจากการรับประทานผลไม้ที่ไม่ล้าง แล้วแนะนำวิธีการล้างผลไม้ให้เด็กเห็น โดยครูนำผลไม้ที่เตรียมมาใส่กะละมัง เทน้ำสะอาด ลงไป แล้วแช่ทิ้งไว้สักพัก จากนั้นล้างผลไม้ด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง แล้วให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยถามว่า เด็ก ๆ คิดว่าผลไม้อะไรบ้างที่ต้องนำมาล้างน้ำให้สะอาดก่อนจะนำมารับประทาน(การคิด การพูด)

2. ขั้นความคิดคุกรุ่น : เป็นขั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า

ครูบอกประโยชน์ของการล้างผลไม้ จากนั้นนำผลไม้ที่ผ่านการสร้างมาสาธิตถึงวิธีการปอกเปลือก เช่น เงาะ ลำไย โดยครูแนะนำผลไม้ที่มีเปลือก ควรปอกก่อน ไม่ควรใช้ปากกัด จากนั้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยครูตั้งคำถามดังต่อไปนี้

2.1 ทำไมครูจึงบอกให้เด็ก ๆ เลือกรับประทานผลไม้ที่ได้ผ่านการล้างน้ำสะอาด เพราะเหตุผลอะไร (การคิด การพูด)

2.2 ถ้าสมมติว่าเด็ก ๆ ไปซื้อชมพู่มาจากตลาด แล้วนำมารับประทานโดยที่ยังไม่ได้ล้างน้ำให้สะอาด หลังจากนั้น เด็ก ๆ ก็เกิดอาการไม่สบาย ปวดท้อง เด็ก ๆ คิดหาทำไมจึงมีอาการไม่สบาย เพราะสาเหตุอะไร (การคิด การพูด)

2.3 ถ้าสมมติว่าให้เลือกล้างผลไม้ได้คนละ 1 ชนิด เด็ก ๆ คิดว่าอยากจะล้างผลไม้ชนิดใดมากที่สุด (การคิด การพูด)

3. ชั้นความคิดกระจำงัด : เป็นขั้นค้นพบคำตอบ

ครูนำรูปภาพประกอบการศึกษา ผลไม้ชนิดต่างๆ มาคิดไว้ที่กระดานดำ จากนั้นครูแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน แล้วแนะนำกฎกติกาในการเล่นเกมน โดยให้เด็กทุกคนในกลุ่มช่วยกันคิด และช่วยกันหารูปผลไม้ จากนั้นครูแจกบัตรภาพผลไม้ให้กับเด็กทั้ง 3 กลุ่ม โดยครูให้กลุ่มที่ 1 ตอบคำถามข้อที่ 1 กลุ่มที่ 2 ตอบคำถามข้อที่ 2 กลุ่มที่ 3 ตอบคำถามข้อที่ 3 ตามลำดับ ดังนี้ (การคิด การพูด การเขียน)

1. ผลไม้ที่มีเมล็ด เวลารับประทานจะต้องคายเมล็ดทิ้งทุกครั้ง เพราะถ้าหากรับประทานเมล็ดของผลไม้เข้าไปอาจจะทำให้เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เด็ก ๆ คิดว่าผลไม้อะไรบ้างที่มีเมล็ดให้เด็ก ๆ บอกชื่อของผลไม้ที่เมล็ดให้ได้มากที่สุด

2. ผลไม้อะไรบ้างเวลาจะนำมารับประทาน จะต้องปอกเปลือกก่อน จึงจะรับประทานได้ ให้เด็ก ๆ บอกชื่อของผลไม้มาให้ได้มากที่สุด

3. มีผลไม้อะไรบ้างที่สามารถรับประทานได้ทั้งผล โดยไม่ต้องปอกเปลือก แต่ต้องนำมล้างน้ำให้สะอาดก่อนจึงจะปลอดภัยจากยาฆ่าแมลง ให้เด็กบอกมาให้ได้มากที่สุด

จากนั้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นเป็นรายบุคคล โดยครูเร้าความสนใจด้วยการใช้บัตรคำถามตามแนวคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีคำถามว่า ถ้าเด็ก ๆ จะล้างผลไม้ที่ซื้อมาจากตลาดแต่ว่าหากะละมังไม่เจอให้เด็ก ๆ ช่วยคิดว่าจะใช้ภาชนะอะไรแทนได้บ้าง ซึ่งจะมีการจดบันทึกคำตอบของเด็กเป็นรายบุคคล

4. ชั้นทดสอบความคิด : เป็นขั้นพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่

ครูสรุปถึงวิธีการรับประทานผลไม้ที่ถูกต้องว่า ควรล้างผลไม้ทุกครั้งก่อนที่รับประทาน เพราะผิวของผลไม้มีสารจากยาฆ่าแมลง ส่วนผลไม้ที่มีเปลือกควรปอกก่อน ไม่ควรใช้ปากกัด และผลไม้ที่มีเมล็ดควรคายเมล็ดออกทิ้ง ไม่ควรรับประทาน แล้วครูให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยครูถามว่า เด็ก ๆ จะมีวิธีการรับประทานผลไม้ที่ถูกต้องและปลอดภัยได้อย่างไรบ้าง จากนั้นครูแจกกระดาษสติ๊กเกอร์ คนละ 1 แผ่น แล้วให้เด็ก ๆ นำรูปผลไม้ที่ได้ระบายสีไว้แล้วนำมาคิดที่กระดาน

สตีกเกอร์ หลังจากนั้นครูสนทนาและแนะนำให้เด็ก ๆ สามารถนำรูปสตีกเกอร์ผลไม้นี้ ไปประดับตกแต่งติดไว้ได้ในส่วนต่าง ๆ ตามความชอบของเด็ก

สื่อการเรียนรู้

1. เพลงผลไม้
2. ผลไม้ ได้แก่ เงาะ ลำไย ลองกอง ส้ม
3. กะละมัง 2 ใบ ใส่น้ำสะอาด
4. ถาด มีด
5. บัตรภาพผลไม้
6. กระดาษสตีกเกอร์แบบใส
7. สีไม้ สีเทียน
8. บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม

เพลง “ผลไม้” (ศรีนวล รัตนสุวรรณ)

ส้มโอ แดงโม แดงไทย ลิ่นจี ลำไย องุ่น พุทรา
เงาะ ฝรั่ง มังคุด กล้วย ละมุด น้อยหน่า ขนุน มะม่วง นานาพันธุ์

บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม ด้านการฟัง

แผนการจัดประสบการณ์ เรื่อง ผลไม้ วันที่ 1

คำถาม ถ้าเด็ก ๆ ตัวร้อน ไม่สบาย จะต้องรับประทานผลไม้ต่อไปนี้ มะม่วง ส้ม สับปะรด
กล้วยน้ำว้า สตอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล เพื่อจะได้มีร่างกายแข็งแรง

สื่อการสอน : ประกอบด้วย รูปภาพผลไม้ต่าง ๆ

บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม ด้านการพูด

แผนการจัดประสบการณ์ เรื่อง ผลไม้ วันที่ 2

คำถาม ถ้าสมมุติว่า คุณแม่นำผลไม้มาใช้จัดตกแต่งอาหารให้คุณรับประทาน ให้เด็ก ๆ อธิบายรูปร่าง และสีของผลไม้ นั้น ๆ ได้

สื่อการสอน : ภาพผลไม้ , ผลไม้ปลอม ชนิดต่างๆ

บัตรคำถามตามแนวคิดการสอนภาษาแบบองค์รวม ด้านการอ่าน

แผนการจัดประสบการณ์ เรื่อง ผลไม้ วันที่ 3

คำถาม ถ้าเด็ก ๆ จะล้างผลไม้ที่ซื้อมาจากตลาดแต่ถ้าหากกะละมังล้างผลไม้เจอให้เด็ก ๆ ช่วยคิดว่าจะให้ภาชนะอะไรแทนได้บ้าง ให้นักเรียนอ่านตามที่ครูอ่านให้ฟัง

สื่อการสอน : ภาพผลไม้ , ภาพภาชนะ

แบบทดสอบความคิดคล้องแคล้วตามแนวคิดการสอนแบบองค์รวม

กิจกรรมที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

กิจกรรมที่ 1 วัดความสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอกสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกับสิ่งที่กำหนดให้

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบ มี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอกสิ่งที่มีลักษณะเหมือนกับสิ่งที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง มีอะไรบ้างที่มีลักษณะเป็น “กระดาษ” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ สมุด หนังสือ พัด หนังสือพิมพ์ กล่องขนม ถู ลัง ปฏิทิน

1. มีอะไรบ้างที่มีลักษณะเป็น “น้ำ” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....
 .....

2. มีอะไรบ้างที่มีลักษณะเป็น “สีเหลือง” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....
 .....

3. มีอะไรบ้างที่มีลักษณะเหมือน “ใจ” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....
 .....

กิจกรรมที่ 2

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิจกรรมที่ 2 วัดความสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอกความรู้สึกจากสิ่งที่กำหนดให้

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอกความรู้สึกจากสิ่งที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง ถ้าสมมุติว่าเด็กเป็น “นกบินอยู่บนฟ้า” เด็กจะรู้สึกอย่างไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ มีปีก บินได้ ไม่กลัวความสูง ไปไหนก็ได้ที่อยากไป ปากแหลม ตัวเหมือนพัดลม

1. ถ้าสมมุติว่าเด็กกลายเป็น “ดินน้ำมันถูกปั้น” จะรู้สึกอย่างไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

2. ถ้าสมมุติว่าเด็กกลายเป็น “ไข่ถูกคนนำไปทำอาหาร” จะรู้สึกอย่างไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

3. ถ้าสมมุติว่าเด็กกลายเป็น “ข้าวถูกคนกิน” จะรู้สึกอย่างไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

กิจกรรมที่ 3

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

กิจกรรมที่ 3 วัดความคิดสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอกว่ามีอะไรบ้างที่มีประโยชน์แบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้**คำชี้แจง**

1. แบบทดสอบมี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอกว่ามีอะไรบ้างที่มีประโยชน์แบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง มีอะไรบ้าง “ที่ให้กลิ่นหอม” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด**คำตอบ** ดอกไม้ ขนุน แป้ง น้ำหอม

1. มีอะไรบ้าง “ที่มีความเย็น” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

2. มีอะไรบ้าง “ที่มีสีแสนสวยงาม” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

3. มีอะไรบ้าง “ที่มีรสหวาน” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิจกรรมที่ 4 วัดความคิดสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอว่ามีอะไรบ้างที่มีชื่อไม่ตีแบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้
คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอว่ามีอะไรบ้างที่มีชื่อไม่ตีแบบเดียวกับสิ่งที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง มีอะไรบ้าง “ที่ทำให้สกปรก” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ ดิน ถ่าน แมลงวัน หนู น้ำเน่า

1. มีอะไรบ้าง “ที่ทำให้เด็กป่วยไข้” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

2. มีอะไรบ้าง “ที่ทำให้เด็กไม่สนุก” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

3. มีอะไรบ้าง “ที่ทำให้เด็กบาดเจ็บเลือดไหล” ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

กิจกรรมที่ 5

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

กิจกรรมที่ 5 วัดความคิดสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอกวิธีแก้ปัญหาที่กำหนดให้**คำชี้แจง**

1. แบบทดสอบมี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอกวิธีแก้ปัญหาที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง ถ้า “ไฟฟ้าดับกลางคืน” จะทำอะไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด**คำตอบ** จุดเทียน จุดตะเกียง หาไฟฉายส่อง โทรศัพท์แจ้ง

1. ถ้าเด็ก “หาแม่ไม่เจอ” จะทำอะไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

2. ถ้าที่บ้านเด็ก “ไม่มีน้ำใช้” จะทำอะไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

3. ถ้าเด็ก “เห็นผีเสื้อบาดเจ็บ” จะทำอะไร ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 6

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้น.....ห้อง.....โรงเรียน.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

กิจกรรมที่ 6 วัดความคิดสร้างสรรค์ โดยให้เด็กบอกสิ่งที่จะนำมาใช้ประโยชน์แทนสิ่งที่กำหนดให้

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมี 3 ข้อ ใช้เวลา 3 นาที
2. ให้เด็กบอกสิ่งที่จะนำมาใช้ประโยชน์แทนสิ่งที่กำหนดให้
3. อุปกรณ์ประกอบการสอน

ตัวอย่าง ถ้าไม่มีที่นอน มีอะไรบ้างที่นำมาใช้แทน “ที่นอน” ได้ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ เสื่อ ผ้าห่ม เตียง เบาะ โขฟา

1. ถ้าไม่มี ร่ม มีอะไรที่เด็กนำมาใช้แทน “ร่ม” ได้ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

2. ถ้าไม่มี บ้าน มีอะไรบ้างที่เด็กอาศัยแทน “บ้าน” ได้ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

3. ถ้าไม่มี ข้าว มีอะไรบ้างที่เด็กนำมากินแทน “ข้าว” ได้ให้เด็กบอกมาให้มากที่สุด

คำตอบ

.....
 .....

แบบสังเกตพฤติกรรมการฟังนิทานของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่ .....

ตัวชี้วัดพัฒนาการทักษะด้านภาษา	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านการฟัง					
1. สนใจฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน					
2. ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลงได้					
3. ฟังและสามารถพูดตามครูได้					
4. ฟังคำ ประโยคและสามารถแสดงออกโดยใช้ท่าทางได้					
ด้านการพูด					
5. พูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ					
6. พูดกับคนอื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนได้เป็นประโยค					
7. ร้องเพลงกับเพื่อนและตามลำพังได้					
8. ใช้สรรพนามแทนตัวเองได้ถูกต้อง					
9. ท่องบทหรือกรอง คำคล้องจองตามครูได้					
10. เล่าเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง					
11. พูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสำคัญของสิ่งต่างๆ					
12. ใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องในการสนทนา					
ด้านการอ่าน					
13. อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ					
14. อ่านป้ายและสัญลักษณ์ที่สนใจได้					
ด้านการเขียน					
15. เขียนตามเส้นปะและสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดได้					
16. วาดภาพได้ตามจินตนาการ					
17. เขียนชื่อตนเองได้					
18. วาดภาพประกอบเรื่องราวได้					

การแปลค่าระดับการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน มีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย   ความหมาย

4.50-5.00นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว หน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์ (ผัก ผลไม้)
 สอนวันที่ 1 วันที่.....เวลา.....

จุดประสงค์

1. การเคลื่อนไหวร่างกายสามารถเลียนแบบท่าทางของนกและเคลื่อนไหวกับคู่ในระดับต่างๆได้
2. พัฒนาความแข็งแรงกล้ามเนื้อเล็ก
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้
4. สามารถบอกลักษณะหนาบางได้
5. เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อนได้
6. ฝึกทักษะการสังเกตสิ่งเหมือนกันและต่างกัน

สาระการเรียนรู้

1. สาระการเรียนรู้
  - รูปร่างลักษณะและรสของผลไม้
2. ประสบการณ์สำคัญ

ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
1. การเคลื่อนไหวร่างกายอยู่กับที่เคลื่อนที่ 2. การวาด ตัดปะ ตกแต่งภาพ 3. ปั้นดินน้ำมัน 4. การกลิ้งท่อนซุง	1. การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 2. การแสดงออกอย่างสนุกสนาน 3. การเล่นนอกห้องเรียน 4. การร้องเพลง	1. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. ความรับผิดชอบ 3. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 4. การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	1. การแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อวัสดุต่างๆ 2. การแสดงความรู้สึกรู้ด้วยคำพูด 3. การสังเกตจำแนกเปรียบเทียบ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- การเลียนแบบท่าทางสัตว์และเคลื่อนไหวในระดับต่างๆ
- 1. กิจกรรมพื้นฐานให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วๆบริเวณรอบห้องอย่างอิสระ ตามจังหวะ เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนทันที
- 2. ให้เด็กจับคู่และคิดท่าทางของนกเคลื่อนที่ไปพร้อมๆกันและเมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้หยุดค้างในท่ายืนและอยู่ต่างระดับกัน เช่นนกตัวหนึ่งอยู่ในระดับสูง อีกตัวหนึ่งอยู่ในระดับต่ำ
- 3. ให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมในข้อ 2 ตามจังหวะเพลง เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้หยุดในท่าต่างระดับ
- 4. ให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมตามข้อ 3 ซ้ำและเปลี่ยนสัญญาณหยุดจากการเคาะสัญญาณเป็นปิดเทปเพลง ครูคอยสังเกตการเปลี่ยนระดับของเด็กว่าเปลี่ยนระดับบ้างหรือไม่
- 5. ครูสรุปโดยใช้คำถามดังนี้
  - นกอะไรที่บินได้ ในระดับสูง
  - เด็กๆใช้ร่างกายส่วนใดเลียนแบบท่าทางนกได้บ้าง
  - ถ้าเป็นนกเด็กจะบินไปที่ไหน เพราะเหตุใด
- 6. กิจกรรมผ่อนคลายให้เด็กพักผ่อนกล้ามเนื้อ ประมาณ 1-2 นาที

กิจกรรมสร้างสรรค์ / กิจกรรมเสรี

- การวาด ตัดปะ ตกแต่งภาพ
- เล่นตามมุมเสริมประสบการณ์
- 1. จัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็น 2 ฐาน ดังนี้
  - ฐานที่ 1 วาดภาพ ตัดปะ ตกแต่งภาพ ฐานที่ 2 ปั้นดินน้ำมัน
- 2. อธิบายสาธิต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งสอง ฐาน โดยเน้นผลงานฐานที่ 1
- 3. ให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมฐานที่ 1 พร้อมกันทุกคน ให้เด็กวาดภาพ ตัดปะ ตกแต่งภาพ เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ให้เลือกทำกิจกรรมฐานที่ 2 เสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง แล้วคุณครูก็บันทึกผลงานตามคำบอกเล่าของเด็ก
- 4. กิจกรรมเสรีให้เด็กเล่นของเล่นตามมุมเสริมประสบการณ์ และเมื่อเล่นเสร็จแล้วเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

- รูปร่างลักษณะและรสของผลไม้
- 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “เจ้าใจผลไม้”
- 2. ครูนำผลไม้ที่มีรสเปรี้ยวและรสหวานใส่กระดาษให้เด็กดูแล้วหยิบออกทีละ 1 ผล พร้อมทั้งให้เด็กบอก ชื่อรูปร่างลักษณะของผลไม้ทีละชนิดจนหมดกระดาษ
- 3. ครูนำผลไม้มาปอกเปลือกแล้วตัดเป็นชิ้นบางๆ หนาๆ แจกเด็กคนละชิ้น ครูถามเด็กว่าใครได้ผลไม้ ชนิดบ้าง ใครได้ผลไม้ที่มีขนาดหนาบ้าง
- 4. ให้เด็กที่ถือผลไม้ชิ้นบางชิมก่อนว่ารสเป็นอย่างไรและแสดงสีหน้า
- 5. แบ่งกลุ่มเด็กให้แยกผลไม้ที่จัดวางรวมกันอยู่ออกเป็น 4 กอง คือ ผลไม้รสเปรี้ยวชิ้นบาง ผลไม้รสเปรี้ยวชิ้นหนา ผลไม้รสหวานชิ้นบาง ผลไม้รสหวานชิ้นหนา
- 6. ให้ตัวแทนออกมาเล่าให้เพื่อนฟังว่าผลไม้แต่ละกองมีลักษณะและรสเป็นอย่างไร
- 7. เด็กและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับ รูปร่างลักษณะและรสของผลไม้
- 8. ให้เด็กลากเส้นปะรูปผลไม้

กิจกรรมกลางแจ้ง

- การกลิ้งท่อนซุง
- 1. ให้เด็กเข้าแถวหน้ากระดาน 2 แถว โดยขยับอุนร่างกายดังนี้
  - หมุนแขนไปข้างหน้า 5 ครั้ง
  - หมุนแขนไปข้างหลัง 5 ครั้ง
  - กระโดดเท้าคู่ไปข้างหน้า 5 ครั้ง
  - กระโดดเท้าคู่ไปข้างหลัง 5 ครั้ง
- 2. ครูอธิบายสาธิตวิธีเล่นการกลิ้งท่อนซุง ให้เด็กยืนตรงเมื่อได้ยินสัญญาณให้นั่งลงโดยเร็ว แล้วนอนกลิ้งไปทางซ้าย 1 ครั้ง ทางขวา 1 ครั้ง แล้วรีบยืนขึ้น ใครยืนขึ้นก่อน คนนั้นเป็นผู้ชนะ
- 3. ให้เด็กทดลองเล่นและให้เล่นจริง
- 4. ให้เด็กเล่นอิสระ
- 5. พักคลายกล้ามเนื้อ ครูพ่นำเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย

กิจกรรมการศึกษา

- เกมจับคู่ภาพผลไม้กับเงา
  1. ครูอธิบายแนะนำวิธีการเล่นเกมจับคู่ภาพผลไม้กับเงา ดังนี้
    - ครูชูบัตรภาพแต่ละภาพให้เด็กดู และร่วมสนทนาเกี่ยวกับภาพแต่ละภาพ
    - ครูสาธิตวิธีการเล่นเกมจับคู่ภาพผลไม้กับเงารวมทั้งอธิบายวิธีการเล่น
    - ให้อาสาสมัครทดลองเล่นเกม ครูคอยดูและสังเกตความถูกต้อง
  2. ให้เด็กเล่นเกมจับคู่ภาพผลไม้กับเงา และเกมที่เคยเล่นมาแล้ว
  3. ให้เด็กหมุนเวียนเปลี่ยนกันเล่นจนครบทุกกลุ่ม ครูคอยดูและสังเกตการเล่น
  4. เมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย

สื่อการจัดประสบการณ์

1. เครื่องเคาะสัญญาณ
2. สีเทียน ดินน้ำมัน
3. เกมจับคู่ภาพผลไม้กับเงา
4. ผลไม้จริง

การประเมินผล

วิธีการ สังเกต / บันทึกพฤติกรรม

รายการประเมิน/พฤติกรรม	ด้าน	ระดับพัฒนาการ			ชิ้นงาน
		1	2	3	
1. การเคลื่อนไหวร่างกายสามารถเลียนแบบท่าทางของนกและเคลื่อนไหวกับคู่ในระดับต่างๆได้	ร่างกาย				-วาดภาพตัดปะตกแต่งภาพ
2. พัฒนาความแข็งแรงกล้ามเนื้อเล็ก	ร่างกาย				-ปั้นดินน้ำมัน
3. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน	อารมณ์				
4. สามารถบอกลักษณะหน้าบางได้	สติปัญญา				
5. เล่นและทำงานร่วมกับเพื่อนได้	สังคม				
6. ฝึกทักษะการสังเกตสิ่งเหมือนกันและต่างกัน	สติปัญญา				

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่าง ๆ รอบตัว หน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์ (ผัก ผลไม้)
 สอนวันที่ 2 วันที่.....เวลา.....

จุดประสงค์

1. สามารถใช้บริเวณพื้นที่ในการเคลื่อนไหวร่างกายได้
2. ฝึกการประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือ ตา
3. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์
4. สามารถบอกส่วนต่างๆของผลไม้ได้
5. รู้จักการแบ่งปัน / การรอคอย
6. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน
7. พัฒนาทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบสิ่งต่างๆได้

สาระการเรียนรู้

1. สาระควรเรียนรู้

- ส่วนต่างๆ ของผลไม้

2. ประสบการณ์สำคัญ

ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
1.การเคลื่อนไหวร่างกายอยู่กับที่ เคลื่อนที่ 2.การปั้นดินน้ำมัน 3.ฉีกกระดาษ 4.การเดินขาเหยียด	1.การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 2. การแสดงออกอย่างสนุกสนาน 3.การเล่นนอกห้องเรียน	1. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. การรู้จักรอคอย 3. การแบ่งปัน 4. การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	1. การแสดงความคิดเห็น 2. การพุดเกี่ยวกับประสบการณ์ 3. การสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- การเคลื่อนไหวร่างกายโดยเคลื่อนที่และไม่เคลื่อนที่

1. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณโดยไม่ชนกันและฟังคำสั่งจากครู

- เหลียวมองดูให้ทั่วชีว่า มีที่ว่างของห้องตรงไหนบ้างที่เขายังไม่ได้ไป

- เด็กลองเดินช้าๆแล้วขยับมือ แขนไปรอบๆตัว

- ขยับข้อศอกและไหลไปด้วย

- ยกขาขึ้นแล้วขยับขาไปมา

- ขยับคอและศีรษะไปพร้อมๆกับแขน ขา ไหล่ ศอก

2. ครูเปิดเทปเพลงให้เด็กเคลื่อนไหวอยู่กับที่โดยการใช้นิ้วส่วนต่างๆของร่างกายที่ละส่วน

ในระดับสูง กลาง ต่ำ ตามจังหวะเพลง

3. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปข้างหน้า (ข้างหลัง, ข้างซ้าย, ข้างขวา) โดยการใช้นิ้ว

ต่างๆ ของร่างกาย ที่ละส่วนในระดับสูง, กลาง, ต่ำ ตามจังหวะเพลง

4. ให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยการนอนหลับตาหายใจช้าๆ

กิจกรรมสร้างสรรค์ / กิจกรรมเสรี

- การฉีกปะกระดาษ

- การปั้นดินน้ำมัน

- เล่นตามมุมเสริมประสบการณ์

1. จัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็น 2 ฐาน คือ ฐานที่ 1 ปั้นดินน้ำมัน

ฐานที่ 2 การฉีกปะกระดาษ

2. อธิบายสาริต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมทุกฐาน เพื่อเป็นการทบทวนการจัดประสบการณ์โดยเน้นผลงานฐานที่ 1 ให้เด็กปั้นดินน้ำมัน เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ให้เลือกทำกิจกรรมฐานอื่นตามความสนใจอย่างอิสระเสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง แล้วคุณครูก็บันทึกผลงานตามคำบอกเล่าของเด็ก

3. กิจกรรมเสรีให้เด็กเล่นของเล่นตามมุมเสริมประสบการณ์ โดยเน้นให้เด็กรู้จักแบ่งปันของเล่นให้เพื่อนเล่นบ้างไม่ให้แย่งกัน และมีความรับผิดชอบ เมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

- ส่วนต่างๆของผลไม้
- 1. เด็กนั่งเป็นวงกลมครูนำสนทนาเกี่ยวกับผลไม้ชนิดต่างๆ
- 2. ครูผ่าซีกผลไม้แต่ละชนิดให้เด็กดูและสังเกต
  - ความแตกต่างของเปลือก เนื้อ เมล็ด
  - ลักษณะของเปลือก เนื้อ เมล็ด
  - ขนาดของเปลือก เนื้อ เมล็ด
  - ประโยชน์ของเปลือก เนื้อ เมล็ด
- 3. ให้เด็กกับคู่ผลไม้ผ่าซีกกับผลไม้เต็มรูป
- 4. ให้เด็กลบผลไม้ว่ามีจำนวนเท่าไร
- 5. ให้เด็กลากเส้นต่อจตุรูปผลไม้
- 6. ครูถามความรู้สึกของเด็กและนำสรุปส่วนต่างๆของผลไม้

กิจกรรมกลางแจ้ง

- การเดินขาเหยียด
- 1. ให้เด็กเข้าแถวตอน 4 แถว ให้เด็กอบอุ่นร่างกายดังนี้
  - วิ่งอยู่กับที่ ช้า-เร็ว
  - กระโดดสลับเท้า 10 ครั้ง
  - กระโดดเท้าคู่อยู่กับที่ 10 ครั้ง
- 2. ครูอธิบายและสาธิตวิธีเดินขาเหยียด

ให้เด็กเข้าแถวตอน 4 แถว แต่ละแถวห่างกันประมาณ 1 เมตร เมื่อได้ยินสัญญาณ ให้เด็กแต่ละคนเหยียดเท้าข้างขวาและก้าวเท้าตาม เหยียดเท้าข้างซ้ายแล้วก้าวเท้าตามทำสลับกันไปเรื่อยๆ จนถึงเส้นชัย แถวไหนถึงเส้นชัยก่อนเป็นผู้ชนะ
- 3. ให้เด็กทดลองเล่นและเล่นจริง
- 4. ให้เด็กเล่นอิสระ พักคลายกล้ามเนื้อ
- 5. สรุปนำเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย

กิจกรรมเกมการศึกษา

- เกมจัดหมวดหมู่ผลไม้ ชนิดกินเปลือกได้ และกินเปลือกไม่ได้

1. ให้เด็กเล่นเกมจัดหมวดหมู่ผลไม้ ชนิดกินเปลือกได้ และกินเปลือกไม่ได้โดยแนะนำและสาธิตการเล่นเกม

2. แบ่งกลุ่มเด็กเล่นเกมจัดหมวดหมู่ผลไม้ ชนิดกินเปลือกได้ และกินเปลือกไม่ได้

3. ให้เด็กเล่นเกมเป็นกลุ่มสลับกับเกมเก่าที่เคยเล่นมาแล้ว

4. เมื่อเล่นเกมเสร็จแล้วให้เด็กเก็บเกมเข้าที่ให้เรียบร้อย

สื่อการจัดประสบการณ์

1. กระดาษสี กาว

2. ดินน้ำมัน

3. เกมจัดหมวดหมู่ผลไม้ ชนิดกินเปลือกได้ และกินเปลือกไม่ได้ และเกมที่เล่นมาแล้ว

4. เครื่องเคาะสัญญาณ

5. ผลไม้ชนิดต่างๆ

การประเมินผล

วิธีการ สังเกต / บันทึกพฤติกรรม

รายการประเมิน/พฤติกรรม	ด้าน	ระดับพัฒนาการ			ชิ้นงาน
		1	2	3	
1.สามารถใช้บริเวณพื้นที่ในการเคลื่อนไหวร่างกายได้	ร่างกาย				-ปั้นดินน้ำมัน -ฉีกปะกระดาษ
2.ฝึกการประสานสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือ ตา	สติปัญญา				
3.พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	สติปัญญา				
4.สามารถบอกส่วนต่างๆของผลไม้ได้	สติปัญญา				
5.รู้จักการแบ่งปัน / การรอคอย	สังคม				
6.ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน	อารมณ์				
7.พัฒนาทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบสิ่งต่างๆได้	สติปัญญา				

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว หน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์ (ผัก ผลไม้)

สอนวันที่ 3 วันที่.....เวลา.....

จุดประสงค์

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ได้
2. ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก
3. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้
4. การเล่นร่วมกับเพื่อนได้
5. พัฒนาทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบสิ่งต่างๆได้
6. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

1. สาระควรเรียนรู้

- ผักที่ใช้ ใบ ดอกและผลเป็นอาหาร

2. ประสบการณ์สำคัญ

ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
1.การเคลื่อนไหวร่างกาย อยู่กับที่ เคลื่อนที่	1.การชื่นชมและ สร้างสรรค์ถึงสวยงาม	1. การเล่นและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	1. การแสดง ความคิดเห็น
2. การวาดภาพด้วยสีเทียน	2. การแสดงออกอย่าง สนุกสนาน	2. การรู้จักรอคอย	2. การพูด เกี่ยวกับ
3.พิมพ์ภาพ	3.การเล่นนอกห้องเรียน	3. การแบ่งปัน	ประสบการณ์
4.เกมจิงโจ้กระโดด		4.. การมีประสบการณ์ ในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้อื่น	3. การสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ
			4. การร้องเพลง

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- การเคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์
1. ให้เด็กยืนเป็นวงกลมและเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลงและสัญญาณดังนี้
    - ใช้ขาหาพื้นที่ระดับทิศทาง
    - ใช้แขน-ขา หาพื้นที่ ระดับทิศทาง
  2. แบ่งเด็กเป็น 5 กลุ่ม เคลื่อนไหวร่างกายที่ละกลุ่ม โดยใช้ห่วงสตูดิโอที่ละกลุ่ม เมื่อได้ยินสัญญาณหยุดให้ใช้ห่วงสตูดิโอแตะกัน
  3. ครูเปิดเทปเพลงให้เด็กเคลื่อนไหวโดยใช้ห่วงสตูดิโอ ครูพยายามกระตุ้นให้เด็กเปลี่ยนระดับ,ทิศทางในการเคลื่อนไหวและฟังสัญญาณ
  4. ให้เด็กอ่อนคลายกล้ามเนื้อ โดยนั่งหลับตาในท่าสบาย หายใจเข้า-ออกช้าๆ

กิจกรรมสร้างสรรค์ / กิจกรรมเสรี

- การวาดภาพด้วยสีเทียน
  - พิมพ์ภาพ
  - เล่นตามมุมเสริมประสบการณ์
1. จัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์เป็น 2 ฐาน คือ ฐานที่ 1 การวาดภาพด้วยสีเทียน ฐานที่ 2 - พิมพ์ภาพ
  2. อธิบายสาธิต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมทุกฐาน เพื่อเป็นการทบทวนการจัดประสบการณ์โดยเน้นผลงานฐานที่ 1 ให้เด็กวาดภาพด้วยสีเทียน เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ให้เลือกทำกิจกรรมฐานอื่นตามความสนใจอย่างอิสระ เสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง แล้วคุณครูก็บันทึกผลงานตามคำบอกเล่าของเด็ก
  3. กิจกรรมเสรีให้เด็กเล่นของเล่นตามมุมเสริมประสบการณ์ โดยเน้นให้เด็กรู้จักแบ่งปันของเล่น ให้เพื่อนเล่นบ้างไม่ให้แย่งกัน และมีความรับผิดชอบ เมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

- ผักที่ใช้ใบ ดอกและผลเป็นอาหาร
1. เด็กและครুর่วมกันร้องเพลงกินผักพร้อมทำท่าทางประกอบเพลง

2. ครูนำผักที่ใช้ใบ ดอกและผลเป็นอาหารให้เด็กดูพร้อมสนทนา เรื่อง ชื่อ ขนาด รูปร่าง ลักษณะ เหมือนกับอะไร สี และกินอย่างไร
3. แบ่งกลุ่มเด็ก 2 กลุ่ม ครูแจกผักที่หั่นเป็นชิ้นหนาๆและชิ้นบางๆ
  - ผักชิ้นหนาใส่ในจาน
  - ผักชิ้นบางใส่ในถาด
4. ให้เด็กเปรียบเทียบผักทั้ง 2 กลุ่มๆ ไหนมากกว่า-น้อยกว่า
5. ครูสรุปผักที่ใช้ใบ ดอก ผลเป็นอาหารและถามเด็กว่าชอบผักชนิดใดเพราะเหตุใด
6. ให้เด็กลากเส้นปะ คำว่า ผัก ใบ ดอก ผล

กิจกรรมกลางแจ้ง

- เกมจิ้งโจ้กระโดด

1. ให้เด็กเข้าแถวตอน 4 แถว อบอุ่นร่างกายดังนี้
  - บิดลำตัวไปทางซ้าย 5 ครั้ง
  - บิดลำตัวไปทางขวา 5 ครั้ง
  - ยืนเหยียดแขนกับตะเปลาญเท้าซ้าย-ขวา 10 ครั้ง
2. อธิบายและสาธิตวิธีเล่นเกมจิ้งโจ้กระโดด

ให้เด็กเข้าแถวตอน 4 แถว ยืนที่เส้นเริ่มเมื่อครูให้สัญญาณในแต่ละแถวกระโดดสองเท้าพร้อมกัน ก้มตัวลงมืออไปด้านหน้าเล็กน้อยแล้วกระโดดไปพร้อมกันจนถึงเส้นชัย
3. ให้เด็กทดลองเล่นและเล่นจริง
4. พักคลายกล้ามเนื้อ/นำเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย

เกมการศึกษา

- เกมภาพตัดต่อผักชนิดต่างๆ
1. ให้เด็กเล่นเกมการศึกษาเกมภาพตัดต่อผักชนิดต่างๆ โดยมีวิธีการเล่นดังนี้
    - แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 คน
    - อธิบาย / สาธิตวิธีเล่นเกม ภาพตัดต่อผักชนิดต่างๆ โดยให้สังเกตภาพที่สมบูรณ์ แล้วแยกชิ้นส่วน ให้เด็กนำมาต่อใหม่ให้เป็นภาพที่สมบูรณ์
  2. แบ่งกลุ่มให้เด็กเล่นเกม ภาพตัดต่อผักชนิดต่างๆ และเกมอื่น ที่เคยเล่นแล้ว
  3. ได้เวลาพอสมควรให้สัญญาณเพลงเก็บของให้เด็กเก็บเกมให้เรียบร้อย

สื่อการจัดประสบการณ์

1. สีเทียน
2. กระดาษ
3. เกมภาพตัดต่อผักชนิดต่างๆ และเกมที่เล่นมาแล้ว
4. เครื่องเคาะสัญญาณ
5. เพลงกินผัก
6. ผักที่ใช้กินใบ ดอก ผลเป็นอาหาร

การประเมินผล

วิธีการ สังเกต / บันทึกพฤติกรรม

รายการประเมิน/พฤติกรรม	ด้าน	ระดับพัฒนาการ			ชิ้นงาน
		1	2	3	
1.การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ได้	ร่างกาย				-วาดภาพสีเทียน
2.ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก	ร่างกาย				-พิมพ์ภาพ
3.ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้	สติปัญญา				
4.การเล่นร่วมกับเพื่อนได้	สังคม				
5.พัฒนาทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบสิ่งต่างๆได้	สติปัญญา				
6.พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	สติปัญญา				

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว หน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์ (ผัก ผลไม้)

สอนวันที่ 4 วันที่.....เวลา.....

จุดประสงค์

1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ
2. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์
3. การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ
4. ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก
5. การเล่นร่วมกับเพื่อนได้
6. ฝึกทักษะการสังเกต

สาระการเรียนรู้

1. สาระควรเรียนรู้

-การทำความสะอาดผักและผลไม้

2. ประสบการณ์สำคัญ

ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
1.การเคลื่อนไหวร่างกาย อยู่กับที่ เคลื่อนที่ 2.การพิมพ์ภาพ 3.เป่าสี 4.เกมเดินลิง, วิ่งลิง	1.การชื่นชมและ สร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 2. การแสดงออกอย่าง สนุกสนาน 3.การเล่นนอกห้องเรียน	1. การเล่นและทำงาน ร่วมกับผู้อื่น 2. การรู้จักรอคอย 3. การแบ่งปัน 4.. การมีประสบการณ์ ในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้อื่น	1. การแสดงความ คิดเห็น 2. การพูดเกี่ยวกับ ประสบการณ์ 3. การสังเกตจำแนก เปรียบเทียบ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- การเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ

1. ให้เด็กเดินไปทั่วห้องโดยไม่ให้ชนกัน เดินช้า เดินเร็ว เดินไปข้างหน้า เดินถอยหลัง
เดินไปข้างๆ ตามจังหวะ

2. ทบทวนการเดินทางอย่างปกติและเดินทางอย่างสร้างสรรค์ตามจังหวะและหยุดตามสัญญาณ
3. ให้เด็กคิดหาทางการเดินทางตามลักษณะ ของคนและสัตว์ตามความคิดและแสดงออกให้เพื่อนทราบ ใครตายถูกให้เป็นผู้แสดงให้เพื่อนทายต่อ
4. ครูเปิดเทปเพลงให้เด็กเคลื่อนไหวตามจินตนาการประกอบจังหวะเพลง
5. สรุปกิจกรรมให้เด็กผ่อนคลายกล้ามเนื้อให้อ่อนราบกับพื้นหายใจช้าๆ

กิจกรรมสร้างสรรค์ / กิจกรรมเสรี

- การพิมพ์ภาพจากพืช - เป่าสี - เล่นตามมุมเสริมประสบการณ์

1. จัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็น 2 ฐาน คือ ฐานที่ 1 การพิมพ์ภาพจากพืช ฐานที่ 2 เป่าสี
2. อธิบายสาธิต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมทุกฐาน เพื่อเป็นการทบทวนการจัดประสบการณ์โดยเน้นผลงานฐานที่ 1 ให้เด็กพิมพ์ภาพจากพืช เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ให้เลือกทำกิจกรรมฐานอื่นตามความสนใจอย่างอิสระเสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง แล้วคุณครูก็บันทึกผลงานตามคำบอกเล่าของเด็ก
3. กิจกรรมเสรีให้เด็กเล่นของเล่นตามมุมเสริมประสบการณ์ โดยเน้นให้เด็กรู้จักแบ่งปันของเล่น ให้เพื่อนเล่นบ้างไม่ให้แย่งกัน และมีความรับผิดชอบ เมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เก็บของเล่นเข้าที่ ให้เรียบร้อย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

- การทำความสะอาดผักและผลไม้

1. ให้เด็กแสดงท่าทางตามจินตนาการ โดยฟังครูบรรยายว่าวันนี้เราจะไปที่สวนผักและผลไม้เด็กๆ เดินไปด้วยกัน ขณะที่เดินไปนั้นเจอแอ่งน้ำเด็กเดินลงแอ่งน้ำได้เพราะน้ำคั้นใสสะอาด ไกล่แอ่งน้ำมีบ่อน้ำซึ่งลึกมากเพราะชาวสวนสูบน้ำขึ้นมาใช้ เลยไปอีกหน่อยก็ถึงสวนผักและสวนผลไม้ เด็กๆ ช่วยกันเก็บผักและผลไม้
2. ครูสาธิตวิธีทำความสะอาดผักและผลไม้ นำสนทนาถึงอันตรายจากผักและผลไม้ที่ไม่สะอาด
3. เด็กแบ่งกลุ่ม 4-5 กลุ่ม ช่วยกันคิดขั้นตอนการทำความสะอาดผักและผลไม้ แล้วปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว เก็บกวาด ล้างอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
4. เด็กและครูร่วมกันสรุป อันตรายจากผักและผลไม้ที่ไม่สะอาดและการทำความสะอาดผักและผลไม้ก่อนนำมารับประทาน

5. ให้เด็กลอกชื่อตนเองตามแบบ

กิจกรรมกลางแจ้ง

- เกมเดินลิง, วิ่งลิง

1. ให้เด็กเข้าแถวหน้ากระดานอบอุ่นร่างกายดังนี้

- ยืนเขย่งปลายเท้าขึ้น-ลง 10 ครั้ง

- วิ่งอยู่กับที่ 30 วินาที

- ลุก-นั่ง 10 ครั้ง

- หมุนแขนและข้อเท้า 10 รอบ

2. ครูอธิบายสาธิตการเล่นเดินลิง, วิ่งลิง

ให้เด็กเข้าแถวหน้ากระดาน เดินย่อตัว มือเคลื่อนไปหาอยู่บริเวณลำตัวแบบลิงเดินไปพร้อมกัน จนถึงเส้นชัยที่กำหนดและเดินกลับมาที่เดิม (วิ่งลิงก็ใช้วิธีเดียวกับลิง)

3. ให้เด็กทดลองเล่นและให้เล่นจริง

4. ให้เด็กเล่นอิสระ

5. พักคลายกล้ามเนื้อ/สรุปรนำเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย

กิจกรรมเกมการศึกษา

- เกมจับคู่ภาพเหมือนผักต่างๆที่ใช้เป็นอาหาร

1. ให้เด็กเล่นเกมการศึกษา เกมจับคู่ภาพเหมือนผักต่างๆที่ใช้เป็นอาหาร มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

2. ครูแนะนำและสาธิตการเล่นเกมจับคู่ภาพเหมือนผักชนิดต่างๆที่ใช้เป็นอาหาร

3. ครูให้เด็กเล่นเกมจับคู่ภาพเหมือนผักต่างๆที่ใช้เป็นอาหาร

4. ให้เด็กเล่นเกมอื่นที่เคยเล่นมาแล้ว

สื่อการจัดประสบการณ์

1. สีน้ำ กระดาษ

2. เกมภาพตัดต่อ และเกมที่เล่นมาแล้ว

3. เครื่องเคาะสัญญาณ

4. ผักและผลไม้

การประเมินผล

วิธีการ สังเกต / บันทึกพฤติกรรม

รายการประเมิน/พฤติกรรม	ด้าน	ระดับพัฒนาการ			ชิ้นงาน
		1	2	3	
1.การเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ 2.พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3.การร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ 4.ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก 5.การเล่นร่วมกับเพื่อนได้ 6.ฝึกทักษะการสังเกต	ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ฯ ร่างกาย สังคม สติปัญญา				- ผลงานจากการพิมพ์ภาพ - เป่าสี

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

สาระการเรียนรู้ สิ่งต่างๆ รอบตัว หน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์ (ผัก ผลไม้)

สอนวันที่ 5 วันที่.....เวลา.....

จุดประสงค์

1. การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจินตนาการได้
2. ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ
3. ฝึกความรับผิดชอบ
4. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์
5. ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้
6. ฝึกทักษะการสังเกต
7. ฝึกความสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือตา

สาระการเรียนรู้

1. สาระควรรเรียนรู้
  - ประโยชน์ของผัก
2. ประสบการณ์สำคัญ

ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์จิตใจ	ด้านสังคม	ด้านสติปัญญา
1.การเคลื่อนไหวร่างกายอยู่กับที่เคลื่อนที่	1.การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม	1. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	1. การแสดงความคิดเห็น
2. การใช้เชือกประดิษฐ์ภาพ	2. การแสดงออกอย่างสนุกสนาน	2. การรู้จักรอคอย	2. การพูดเกี่ยวกับประสบการณ์
3.หยดสี	3.การเล่นนอกห้องเรียน	3. การแบ่งปัน	3. การสังเกต
4.การเล่นเครื่องเล่นสนาม		4.การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	4. จำแนกเปรียบเทียบ

วิธีดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

- การใช้ท่าทางสื่อความหมาย

1. ครูเคาะสัญญาณให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย หาพื้นที่เฉพาะตัว
2. แบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มที่ 1 แสดงท่าทางตามจินตนาการโดยสมมุติตัวเองเป็นลูกโป่งกำลังลอยไปในอากาศอย่างช้า ๆ ตามแรงลม ขณะที่กำลังลอยก็ไปถูกกิ่งไม้ลูกโป่งก็ค่อย ๆ แพนลงลงสู่พื้นอย่างช้า ๆ กลุ่มที่ 2 สมมุติตัวเองเป็นก้อนหินกลมพัดหินก้อนเล็กค่อย ๆ ขยับไปมาเล็กน้อยจนลมพายุพัดมาแรงขึ้นก้อนหินจึงค่อย ๆ กลิ้งไปตามแรงพายุ เมื่อพายุสงบก้อนหินก็หยุดนิ่งอยู่กับที่
3. ครูเปิดเพลงให้เด็กแสดงและผลัดเปลี่ยนกันเป็นลูกโป่งกับก้อนหิน
4. ครูนำสรุปเกี่ยวกับการแสดงท่าทางสื่อความหมายนัก-เบา
5. ผ่อนคลายกล้ามเนื้อโดยให้เด็กนั่งเหยียดขาตามสบาย

กิจกรรมสร้างสรรค์ / กิจกรรมเสรี

- การใช้เชือกประดิษฐ์ภาพ - การหยดสี - เล่นตามมุมเสริมประสบการณ์

1. จัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็น 2 ฐาน คือ ฐานที่ 1 การใช้เชือกประดิษฐ์ภาพ ฐานที่ 2 การหยดสี
2. อธิบายสาธิต ให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมทุกฐาน เพื่อเป็นการทบทวนการจัดประสบการณ์โดยเน้นผลงานฐานที่ 1 ให้เด็กการใช้เชือกประดิษฐ์ภาพ เมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว ให้เลือกทำกิจกรรมฐานอื่นตามความสนใจอย่างอิสระเสร็จแล้วนำผลงานมาส่ง แล้วคุณครูก็บันทึกผลงานตามคำบอกเล่าของเด็ก
3. กิจกรรมเสรีให้เด็กเล่นของเล่นตามมุมเสริมประสบการณ์ โดยเน้นให้เด็กรู้จักแบ่งปันของเล่นให้เพื่อนเล่นบ้างไม่ให้แย่งกัน และมีความรับผิดชอบ เมื่อเล่นเสร็จแล้วให้เก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

- ประโยชน์ของผัก

1. ครูนำเด็กสนทนาและเล่นปริศนาคำทายเกี่ยวกับผัก
  - อะไรเอ่ยมีสีเขียว
  - อะไรเอ่ยรับประทานสด ๆ ได้

- อะไรเอ่ยรับประทานกับน้ำพริกได้
- 2. ครูนำผักสดมาให้เด็กดูแล้วสนทนาวิธีนำผักชนิดนั้น ๆ มารับประทาน
  - ผักที่ทำให้สุกก่อน
  - ผักที่รับประทานสด ๆ
- 3. ให้เด็กทดลองรับประทานผักสด เช่น มะเขือเทศจิ้มเกลือ แตงกวา ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ถั่วงอก
- 4. ครูให้เด็กหยิบเชือกคนละ 1 เส้น ใช้เชือกจัดเป็นรูปผักที่ตนชอบ
- 5. ให้จับคู่สนทนาซักถามเพื่อนว่าประดิษฐ์เป็นรูปผักอะไร สีอะไร รสอย่างไร ทำไมจึงชอบ
- 6. ครูนำสรุปประโยชน์ของผักชนิดต่าง ๆ
- 7. ให้เด็กเขียนลอกตามแบบ คำว่า มะเขือเทศ แตงกวา ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ถั่วงอก

กิจกรรมกลางแจ้ง

- การเล่นอิสระเครื่องเล่นสนาม
- 1. ให้เด็กยืนแถวหน้ากระดาน อบอุ่นร่างกายดังนี้
  - ยืนตีแขนขึ้น-ลง 10 ครั้ง
  - บิดลำตัวซ้าย-ขวา 10 ครั้ง
  - กระโดดสลับเท้า 10 ครั้ง
  - หมุนเข่า 10 ครั้ง
- 2. ครูสนทนากับเด็กแนะนำเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดเกี่ยวกับวิธีเล่นที่ถูกต้องและปลอดภัยจากเครื่องเล่นสนาม
- 3. ครูแนะนำการเล่นให้เด็กทดลองเล่น
- 4. ให้เด็กเล่นอย่างอิสระโดยครูดูแลอย่างใกล้ชิด
- 5. พักคลายกล้ามเนื้อ สรุป นำเด็กไปทำความสะอาดร่างกาย

กิจกรรมเกมการศึกษา

- เกมจัดหมวดหมู่ภาพผัก
- 1. ครูแนะนำเกมจัดหมวดหมู่ภาพผัก
- 2. ครูสาธิตวิธีเล่นเกมให้เด็กทดลองเล่นเกม
- 3. ให้เด็กเล่นเกมชุดใหม่ เกมที่เคยเล่นมาแล้ว และเครื่องเล่นสัมผัส

- เมื่อเล่นเสร็จแล้วช่วยกันเก็บเกมเข้าที่ให้เรียบร้อย

สื่อการจัดประสบการณ์

- สีน้ำ
- เกมจัดหมวดหมู่ภาพผัก และเกมที่เล่นมาแล้ว
- เครื่องเคาะสัญญาณ
- เชือก
- มะเขือเทศ แดงกว่า ถั่วฝักยาว ฝักนึ่ง ถั่วงอก

การประเมินผล

วิธีการ สังเกต / บันทึกพฤติกรรม

รายการประเมิน/พฤติกรรม	ด้าน	ระดับพัฒนาการ			ชิ้นงาน
		1	2	3	
1.การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจินตนาการ	ร่างกาย				-การใช้เชือก ประดิษฐ์ภาพ -หยดสี
2.ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ	อารมณ์ฯ				
3.ฝึกความรับผิดชอบ	สังคม				
4.พัฒนาความคิดสร้างสรรค์	สติปัญญา				
5.ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้	สติปัญญา				
6.ฝึกทักษะการสังเกต	สติปัญญา				
7.ฝึกความสัมพันธ์กล้ามเนื้อมือตา	ร่างกาย				

เพลงจำจำผลไม้

จำจำผลไม้	แดงไทย แดงกว่า
ขนุน น้อยหน้า	พุทรา มังคุด
ละมุด ลำไย	มะเฟือง มะไฟ
มะกรูด มะนาว	มะพร้าว ส้มโอ
พริกแพง แดงโม	ไชโย ไซฮั่ว

เพลงผลไม้ไทย

ดูซิผลไม้ไทย มีลำไย และส้มโอ
มะละกอและแตงโม ผลโต ๆ มีมากมาย
มีไว้ขายและรับประทาน (ซ้ำ)

เพลงกินผักก้น

กินผักก้นเถอะเรา บวบ ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว แตงกวา
คะน้า กวางตุ้ง ผักบุ้ง โหระพา มะเขือเทศสีดา ฟักทอง กะหล่ำปลี

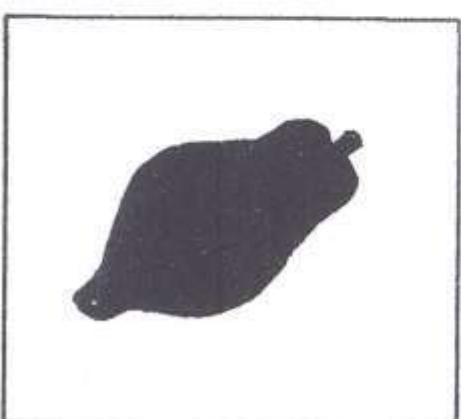
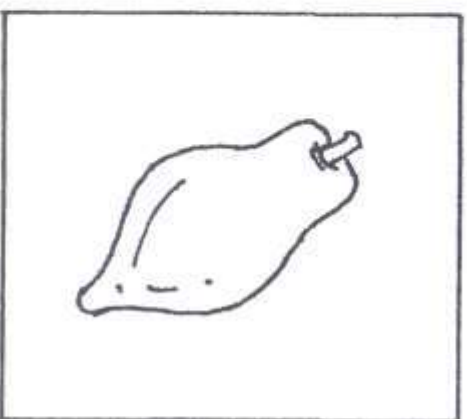
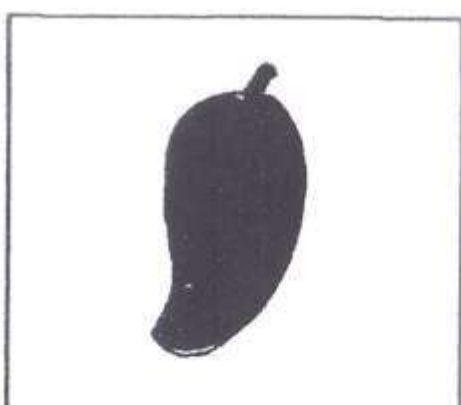
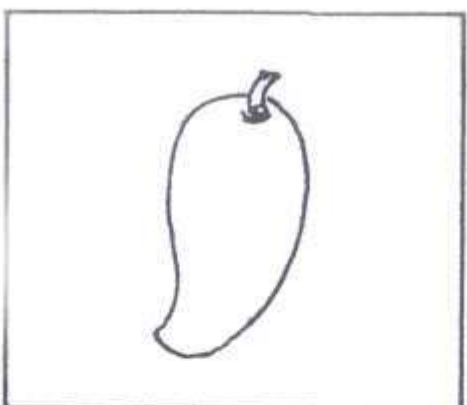
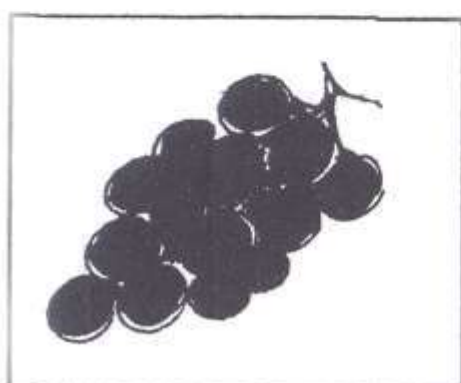
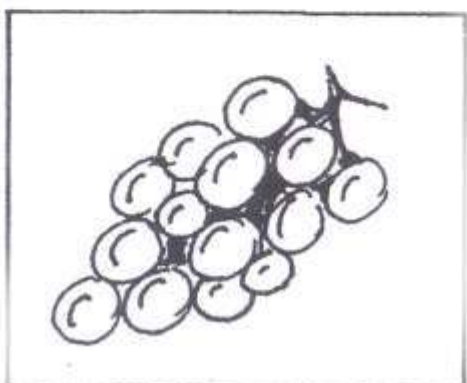
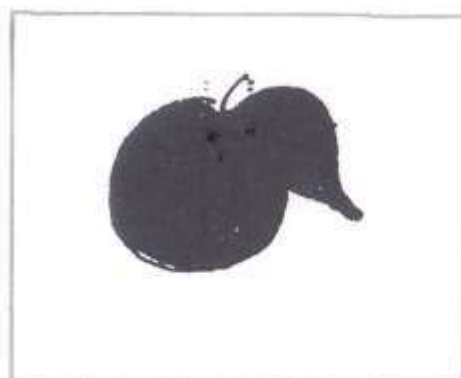
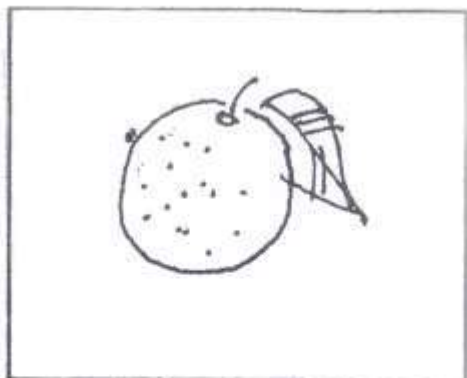
เพลงผักจำ

ชื่อซิ๊ะ	ผักสดสะอาด
โน่นผักกาด	นี่แตงกวา
นั่นคะน้า	ถั่วฝักยาว
มะเขือเทศ	กะหล่ำปลี

เพลงแตงโม

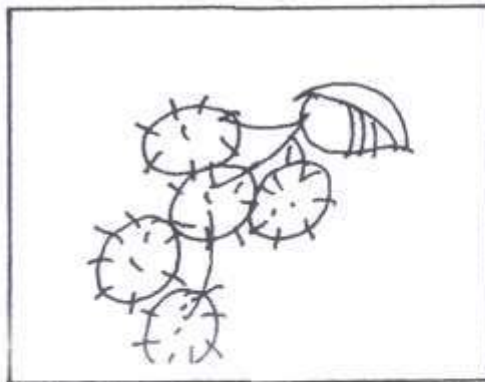
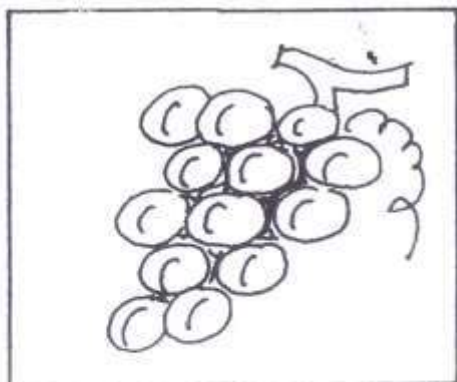
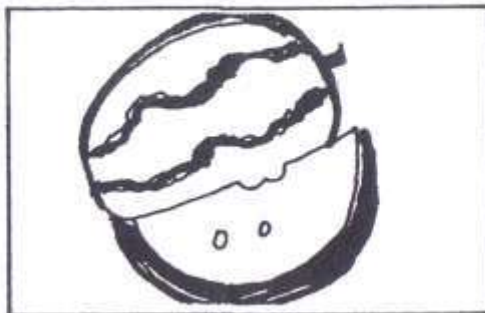
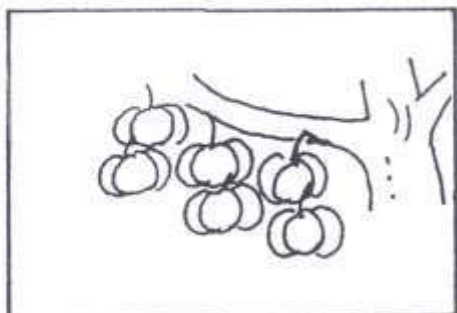
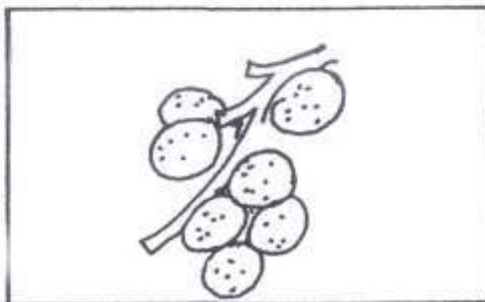
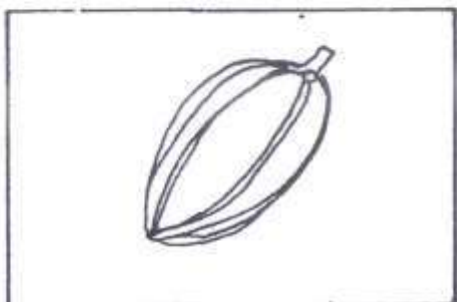
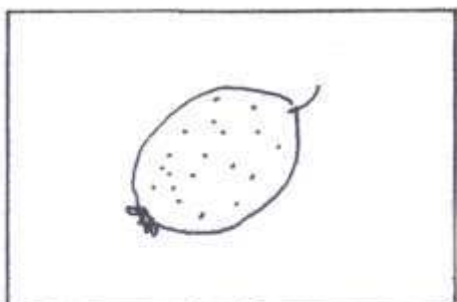
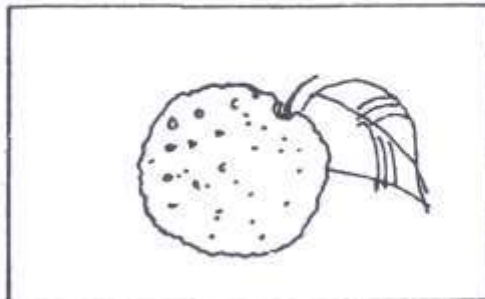
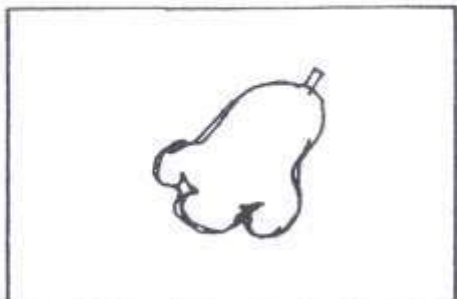
แตงโมผลใหญ่ ๆ	เกิดขึ้นได้จากเมล็ดแตงเล็ก ๆ
จำไว้นะพวกเด็ก ๆ	เมล็ดแตงเล็กเล็กกลายเป็นแตงผลใหญ่

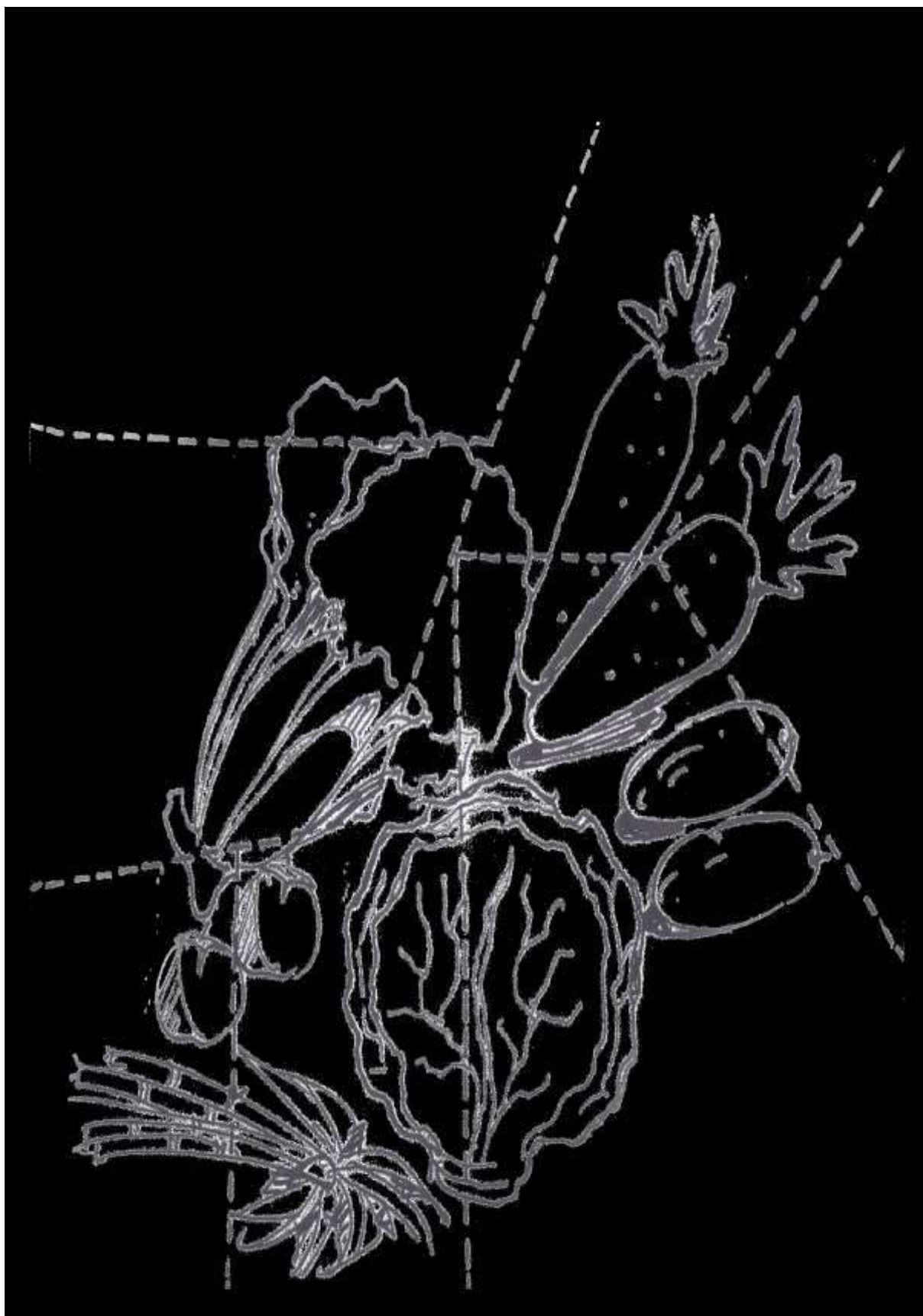
เกมการศึกษา วันที่ 1

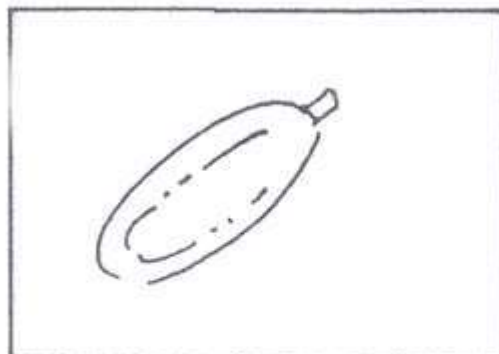
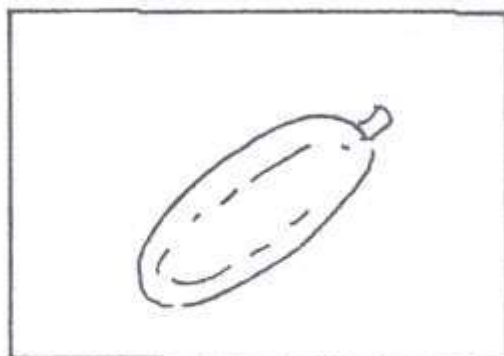
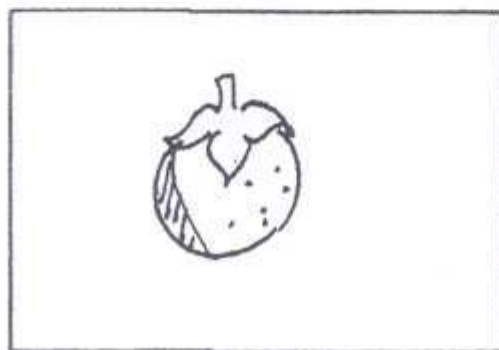
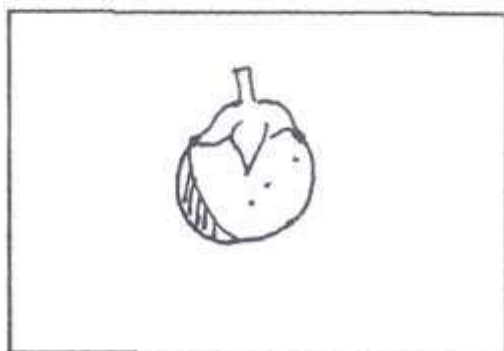
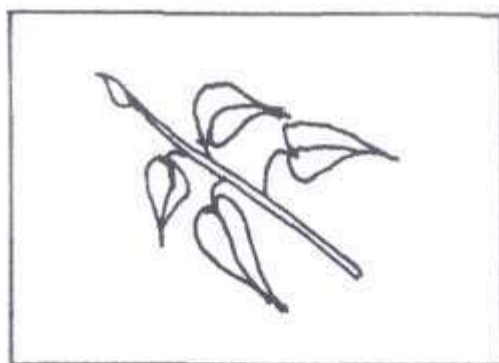
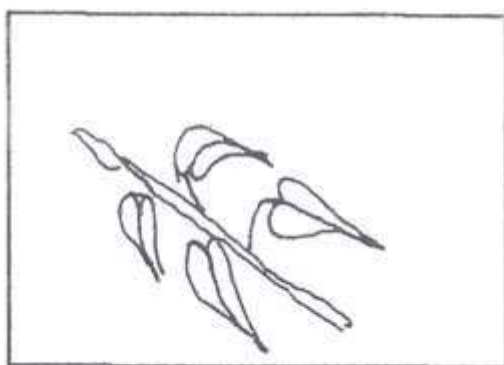
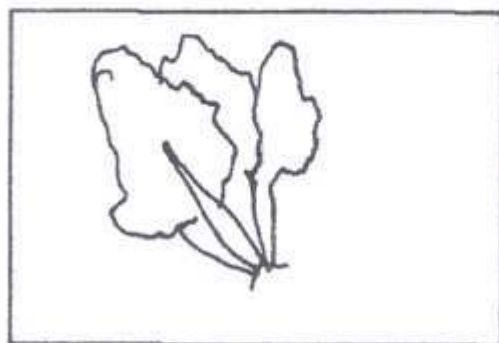
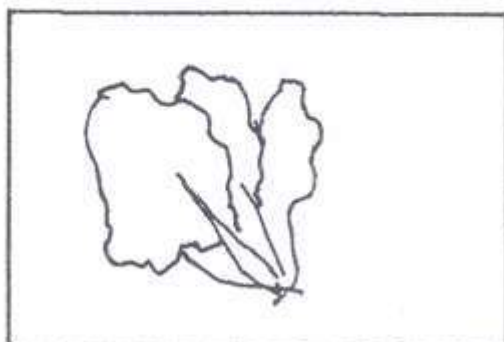

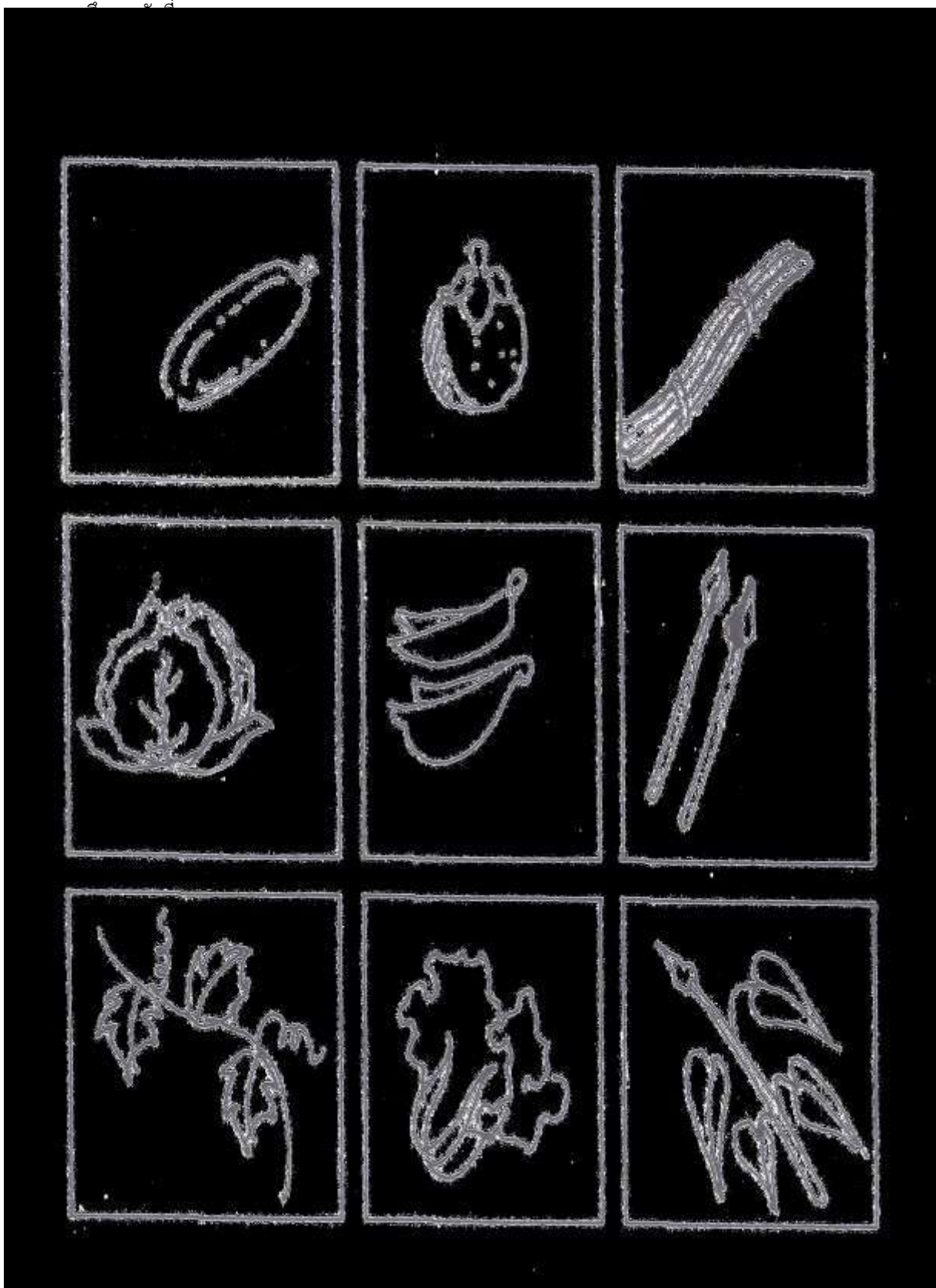
เกมการศึกษา วันที่ 2

เกมการศึกษา วันที่ 4

ภาคผนวก จ
แบบตอบรับและบทความวิจัย

ที่ ศธ ๕๑๐๘.๒ / 1029

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. ๑๐๓๐๐

19 มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ตอบรับการลงพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารวิทยากร

เรียน นางสาวธิดิญา สมธนพรวิทย์

ตามที่ท่านได้แจ้งความประสงค์เพื่อลงพิมพ์ผลงานวิจัย เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย" ในวารสารวิทยากร นั้น ขอเรียนว่าผลงานวิจัยของท่านได้รับการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว และจะเผยแพร่ในวารสารวิทยากร ปีที่ ๑๑๕ ฉบับที่ ๕ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายภัก คอนสำราญ)
รองเลขาธิการคุรุสภา ปฏิบัติการแทน
เลขาธิการคุรุสภา

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๓๐๘

การพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทานเพื่อพัฒนา
ความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย

**The Development of Whole Language Approach Using Fables
to Enhance Fluency Thinking of Pre-Childhood Students**

อชิตญา สมชนพรรัชต์

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนปีการศึกษา 2557

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อาจารย์ที่ปรึกษาฯ.ดร.วิโพลฐ์ วัฒนานิมิตรกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยและ 2) เปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนิทานพร้อมภาพประกอบ แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน แผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการคิดคล่องแคล่วและการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมการ: การเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ขั้นความคิดคู่กัน: การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า ขั้นความคิดกระจำซัด: การค้นพบคำตอบและขั้นทดสอบความคิด: การพิสูจน์ว่าความคิดถูกต้องหรือไม่
2. นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่วหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม นิทาน ความคิดคล่องแคล่ว

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the whole language approach using fables to enhance fluency thinking of pre-childhood students and 2) to compare the fluency thinking of the pre-childhood students between before and after learning through whole language approach using fables. The sample included 24 pre-childhood students at Muangkae School, Bangruk District, in the 1st semester of academic year 2013. The research instruments consisted of illustrated fables, listening, speaking, reading and writing test, lesson plans, and behavioral assessment form. Data was statistically analyzed in mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The whole language approach using fables to enhance fluency thinking of pre-childhood students delineated concepts, objectives, and teaching processes i.e. preparation: fact preparation, incubation: analysis of the previous and new data, illustration: discovery of the truth, and verification: testing of the ideas.

2. The fluency thinking of the pre-childhood students after learning through whole language approach using fables was significantly higher than that before the experimental at .01 level.

Keywords: Whole Language Approach, Fables, Fluency Thinking

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องนับจากอดีตกาล ทั้งนี้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่คิดค้นและประดิษฐ์นวัตกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยอาศัยผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์อันเกิดจากสติปัญญาของมนุษย์นั้น เป็นพลังที่สำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่โลกและมนุษยชาติ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ

โรงเรียน เป็นสถาบันที่มีส่วนหล่อหลอมทางสังคมที่สำคัญยิ่ง หลายปีที่ผ่านมามีกระแสวิจารณ์ว่า ระบบการเรียนการสอนของไทยไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพราะการเรียนเน้นการบอกและการจำมากกว่าเน้นในกระบวนการคิด ในขณะที่หลักการของความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดอย่างมีคุณภาพเป็นสิ่งที่สำคัญอันดับแรก ดังนั้นในมุมมองกลับกันหากมีการจัด

สภาพแวดล้อมและให้การเรียนรู้ที่เหมาะสมแล้ว โรงเรียนจะเป็นสถาบันส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ทรงประสิทธิภาพ ซึ่งในความเป็นจริงนั้นมนุษย์ต่างมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดการเรียนรู้ การอบรม และการฝึกฝนอย่างถูกวิธี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะทำให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพมากและผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพภายในตัวเองมากยิ่งขึ้น

จากสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยังไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพด้านความคิด โดยมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นตัวครูเป็นสำคัญ เน้นการสอนแบบให้เด็กท่องจำและไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ส่งผลให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจและไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการสอนอย่างเร่งด่วน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสอนให้มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงออกทางความคิด โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด ซึ่งจะทำให้เด็กได้ใช้ความคิดแบบอเนกนัย และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางด้านความคิดคล่องแคล่ว อันจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการตามองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย โดยการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน และแนวคิดในการพัฒนาผู้เรียนระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อมาพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนโดยใช้การเล่านิทานพัฒนาสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดม่วงแค สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนม่วงแค เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวม โดยใช้นิทาน
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาในแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 8 หน่วยการสอน ประกอบด้วย นิทานเรื่อง สัตว์, ดอกไม้, น้ำ, บ้าน, ข้าว, ไข่, ผักสดสะอาด และผลไม้

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1.1 หลักการพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว จากการฟังนิทาน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนตัวเอง ตามศักยภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านทักษะการคิดคล่องแคล่ว

1.3 การจัดรูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย ชั้นเตรียมการ: เป็นชั้นเตรียมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ชั้นความคิดคู่กัน: เป็นชั้นวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งใหม่และเก่า ชั้นความคิดกระจ่างชัด: เป็นชั้นค้นพบคำตอบ และชั้นทดสอบความคิด:

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน พบว่า นักเรียนมีความคิดคล่องแคล่ว หลังเรียนโดยใช้ด้วยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว สำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ในรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน มีคะแนนจากการประเมินความคิดคล่องแคล่วจากผลงานหลังการทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน ในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นความสามารถทางสมองที่คิดโดยใช้จินตนาการได้อย่างกว้างไกลหลายทิศทางมีปริมาณมากเป็นความคิดที่แปลกใหม่สามารถส่งเสริมและพัฒนา โดยจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ให้เหมาะสม รวมทั้งมีการประเมินพฤติกรรมหลาย ๆ ด้านที่หลากหลายประเด็น ซึ่งการพัฒนาความคิดคล่องแคล่วนั้น กิลฟอร์ด (Guilford, 1969, pp. 145-151) กล่าวว่า ทำให้เด็กมีความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ ด้านการโยงความสัมพันธ์ ด้านการแสดงออก และด้านการคิด นอกจากนี้ความคิดคล่องแคล่วมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะการแก้ปัญหาจะต้องแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขหลายวิธี และต้องนำวิธีการเหล่านั้นมาทดลองจนกว่าจะพบวิธีการที่ถูกต้องตามที่ต้องการ ขณะที่ ทอเรนซ์ (Torrance, 1946 อ้างใน อุทัยวรรณ ดอกพรม, 2548, หน้า 36) ให้ความหมายว่าความคิดคล่องแคล่ว เป็นความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีปริมาณการตอบสนองได้มากในเวลาจำกัด

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่ว ควรนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยนำแนวทางการจัดกิจกรรมไปพัฒนาให้เข้ากับเนื้อหาวิชานั้นๆ
2. แผนการจัดประสบการณ์โดยรูปแบบการสอนภาษาแบบองค์รวมโดยใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย ควรกำหนดความยากง่ายของเนื้อหาให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยเด็ก

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่าง
ธรรมชาติแบบองค์รวม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรส
โปรดักส์.
- ชนิสรา ใจชัยภูมิ. (2552). **ความคิดคล่องแคล่วในเด็กปฐมวัยด้วยการบริหารสมอง**. ปริชญานิพนธ์
ดวงสมร ศรีไศคำ. (2552). **ผลของกิจกรรมการเล่นิทานพื้นบ้านที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาด้าน
การพูดของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2542). **“การสอนภาษาโดยองค์รวม (Whole Language Approach)” การเรียนรู้
ของเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มูลนิธิศุภนิมิต. (2555). **การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม**. กรุงเทพฯ : Compassion.
- Guilford, J. P. (1991). **Psychometric Methods**. New York: McGraw – Hill.
- Joyce, B. & Weil, M. (2000). **Models of Teaching**. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Clatt, M. J. P., Shaw, J. M., & Sherwood, J. M. (1980). “Effects of training on the divergent-
thinking abilities of kindergarten children.” **Child Development**, 51, 1061-1064.
- Goodman, Joshua. (1996). “Probabilistic Feature Grammars.” In **Proceedings of the
International Workshop on Parsing Technologies**, 1997.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวอริติญา สมชนพรรัชต์
วัน เดือน ปี เกิด	14 มกราคม 2524
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	จบปริญญาตรี สาขาการบริหารงานบุคคล คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ปี พ.ศ. 2549
สถานที่ทำงาน	Business Development Officer Success Solution Provider Co.,Ltd.